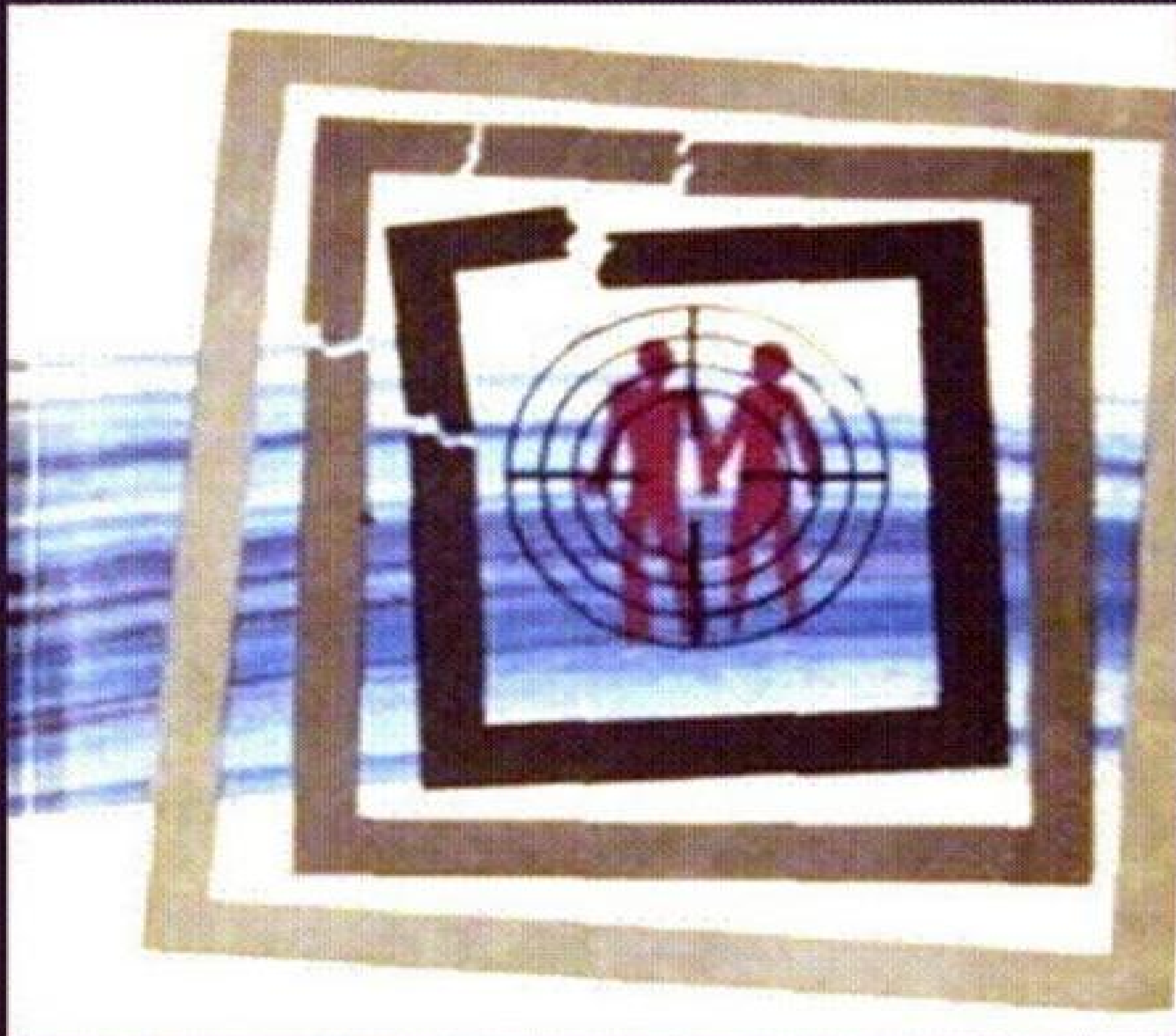

N. FREELING

REGELE UNEI ȚĂRI PLOIOASE

NICOLAS FREELING
REGELE UNEI ŢĂRI PLOIOASE
Colecţia Enigma
Editura pentru Literatură Universală
1969

Van der Valk se trezi. Mintea îi plutea în ceaţă; avea în gură un gust neplăcut, ca după un rachiu spaniol din cele mai ieftine. Adormise oare după ce băuse prea mult? Într-o cameră supraîncălzită, fără nicio fereastră deschisă? Cam aceasta era senzaţia pe care o încerca. Avusese şi un vis îngrozitor. Şi păturile astea — pe care le răvăşise, încurcându-se în ele. Urâtă şi încâlcită treabă; zvârli cu violenţă din picioare dar rămase mirat; nu se întâmplă nimic. Visa încă?

Nu, căci nu mai dormea. Piciorul însă părea că doarme. Ceva era în neregulă: porunci piciorului să zvârle. „Piciorul”, în totalitatea lui, părea să doarmă, de la coapsă până jos, rachiul avea un gust oribil — unde-l băuse? Sigur că dormea încă, pentru că îşi amintea anumite lucruri care se întâmplaseră în vis şi aceasta avea o legătură cu Biarritz-ul. Ha, o vacanţă la Biarritz — puţin cam scump pentru cei cu posibilităţile lui materiale. Totuşi, bună idee — nici el şi nici Arlette nu văzuseră vreodată coasta Atlanticului. Ba nu fusese o idee bună.

Şi şunca; mâncase pâine cu şuncă. Nu Biarritz, ci ceva care în cepe cu B.

— Bayonne, Bayonne: faptul că-şi amintise îl făcu să încerce un simţământ de triumf. Şi visul său era în legătură cu războiul. Graniţa spaniolă, râul Bidassoa. Soult trecuse peste Bidassoa, în drumul său spre nord. Soult nu era un general prea grozav, dar nici Wellington nu era mai breaz; îi trebuiseră cinci ani ca să câştige o campanie în care avea totul de partea sa. Soult se pricepea să-şi manevreze oamenii, dar nu era prea iscusit în luptă. O să-l înveţe el pe Soult cum să lupte. Gata cu visele; trezirea. Ei, mişcă un braţ! Mişcă un braţ şi mâna atinse ceva foarte nostim. Un fel de iarbă aspră. Şi o piatră: şi sub cap simţea o piatră. Nu era în pat: se îmbătase şi adormise pe deal; în dogoarea soarelui. Putea să miroasă soarele; iarbă arsă de soare şi cimbru. Atunci îşi aminti deodată un lucru foarte important. Fusese împuşcat.

Era soldat în armata lui Soult. Asta era, şi ticălosul de Soult îl lăsase să moară, aici pe povârnişul dealului; ştia că era povârnişul unui deal, deoarece capul era mult mai jos decât călcâiele. Biete călcâie, biet cap.

Fusese împuşcat, şi când un om din armata lui Soult era împuşcat, rămânea pe povârnişul dealului şi murea, pentru că nu erau ambulanţe. Plin de milă faţă de sine însuşi, înjură. Acum — lacrimi dramatice i se rostogoleau din ochi — am să mor pe un blestemat de povârniş, undeva, n-aş putea spune dacă este în Franţa sau în Spania, şi peste oasele mele vor da nişte braconieri portughezi, porniţi să treacă ilegal graniţa republicii, şi care nici nu se vor sinchisi de mine. Să mor fără să fi tras un singur glonte asupra în amicului. Robert Jordan, acel imbecil romanţios, a putut să-şi ia rămas bun de la iubita lui, să se aleagă cu mitralieră şi cu tot ce trebuie ca să tragă în cavaleria navareză, dar mie nu mi-a fost dat aşa ceva. Asta e, aşa se întâmplă în cărți. Dar aici nu e vorba de o carte, ci de ceva real.

Tot jelindu-şi soarta, îl cuprinse din nou somnul. Rachiul era cumplit de tare. Povârnişul se învârtea în jurul lui, se învârtea, se învârtea mereu.

Când se trezi din nou, văzu un chip care nu mai era în vis. O faţă rotundă, tânără, musculoasă, foarte franţuzească, cu părul tuns perie şi cu ochelari fără ramă. Îşi roti ochii; o mânecă suflecată şi un braţ bronzat. Degete subţiri şi delicate făceau să ţişnească băşici de aer dintr-o seringă hipodermică; acul se învârti prin aer cu o picătură în capăt şi se îndreptă spre el.

— Cine eşti?

— Fii cuminte şi dă-l uitării pe mareşalul Soult, vrei? A murit de o sută douăzeci de ani; aproape că am ajuns să ni-l amintim cu afecţiune. Am să te ajut să adormi iarăşi.

Îşi întoarse anevoie privirile după mână, în vreme ce aceasta îi dispăru din câmpul vizual.

Avusese dreptate în ceea ce priveşte povârnişul. Acolo se afla un Citroen 2 CV, de un cenuşiu decolorat, şi un Peugeot 404, Station-Wagon, cu o cruce pictată pe el. Da, mareşalul Soult nu apucase pe vremea lui automobile Peugeot „Station-Wagon"; ce dracu' căutase în tovărăşia lui? Chipul rotund şi tânăr, cu ochelari, reveni brusc.

— Sunt ca regele unei ţări ploioase, îi spuse Van der Valk. Bogat şi neputincios, tânăr şi foarte bătrân.

— Adevărat? Vai, vai, ai stat prea mult în soare, abia te-am scăpat de mareşalul Soult şi ai început să citezi din Baudelaire. Lasă, lasă, toţi oamenii ăştia s-au dus. Hai, dormi liniştit.

Următoarea trezire pe care şi-o aminti, deşi ştia că i se mai întâmplase de câteva ori între timp, fu mai acceptabilă. Fără clopotele de la Bicetre şi fără

Soult. În locul lor, Arlette, soţia sa, cu părul vâlvoi, lăţos, neobişnuit de blond şi legat cu o panglică albă, arăta ca şi când ar fi fost în vacanţă la Biarritz. Făcu un mare efort spre a-şi aminti. Arlette… Mareşalii lui Napoleon.

— Bietul meu băiat, îi zise ea în franţuzeşte.

Se gândi că leşinase după aceea, pentru că, uitându-se din nou, văzu lângă Arlette un bărbat ceva mai tânăr, tuns perie, care îi zâmbea. Lucrurile începură să se lege între ele; îşi aminti că se presupunea despre el că e detectiv şi asta îl făcu să se simtă mai bine.

— Te-am mai văzut pe undeva.

— Exact. Mareşalul Soult, acolo sus pe deal, îţi aduci aminte? Îi zâmbi cu voie bună.

— Dar cine dracu' eşti dumneata?

— Sunt doctorul Capdouze, la dispoziţia dumitale. Am să-ţi explic foarte pe scurt, pentru că tot n-ai să înţelegi mai mult de jumătate din cele ce-am să-ţi spun. Deşi pentru moment nu prezintă importanţă, ai fost împuşcat. Un om a auzit împuşcătura şi i s-a trezit curiozitatea, fiindcă pe aici, prin împrejurimi nu prea Sunt oameni care să tragă cu puşti de calibru mare. Din fericire, te-a găsit. Fiind însă un om cu totul nepriceput, a crezut că cel mai bun lucru e să-ţi dea puţin rachiu, ceea ce era cât pe-aci să te treacă pe lumea cealaltă, apoi a alergat după mine. Sunt medicul satului, da, al satului St. Jean. Te-am luat de acolo, şi de data asta ai scăpat, de moarte; ţi-am administrat câţiva litri de sânge aparținând unor arabi, unor negri şi Dumnezeu mai ştie cui. Acum eşti la Biarritz, într-o clinică plăcută, nu într-o închisoare. Deşi afară sunt câţiva poliţişti care vor să stea de vorbă cu dumneata; nu te speria, n-am să-i las încă înăuntru. Acum eşti în afară de orice primejdie. Dacă nu te mai ajută memoria, află că eşti inspectorul Van der Valk din poliţia oraşului Amsterdam şi că această doamnă este soţia, dumitale, Arlette. Habar n-am ce făceai pe deal, dar tot ce pot să-ţi spun este că eşti înconjurat de îngrijiri moderne post-operatorii, de securitate socială, de călugăriţe, de mine, de profesorul Gachassin, chirurgul dumitale, şi de soţia dumitale, care este o femeie deosebită, deşi e originară din Provence. În regulă? Cum nu mai ai, deci, motive de îngrijorare, poţi să te aşterni din nou pe dormit. Van der Valk adormi. Arlette îi vorbi despre împuşcătură, dar el reconstitui faptele după informaţiile primite. Fusese împuşcat undeva, în regiunea şoldului drept, cu un cartuş Mauser de mare viteză. Ţii, a naibii jucărie, zece pe şaptezeci şi cinci de milimetri; avusese mare noroc. Îl

lovise de la o distanţă de aproximativ trei sute de metri, lateral şi de sus în jos; asta îi salvase viaţa, fiindcă cel care-l împuşcase nu ştiuse cât este de înşelător să ţinteşti de sus în jos. Glontele îi perforase intestinul, din fericire însă trecuse doar pe lângă marea arteră, îi atinsese şira spinării, îi fisurase bazinul şi ieşise pe undeva prin fesă, făcând mare prăpăd. Avea să rămână paralizat vreme îndelungată, dar nu credeau că pentru totdeauna. Doctorul Capdouze era un tip optimist, de altfel ca mai toţi doctorii; oamenii din partea locului erau de acord cu asta. Profesorul Gachassin, o mare autoritate din Toulouse, jurase că în mai puţin de un an Van der Valk va putea să umble iarăşi. Până atunci va mai curge multă apă pe râu şi el îşi va pierde vremea între maldăre de cărţi şi exerciţii de gimnastică medicală.

„O să-l punem din nou pe schiuri”, spuseseră ei. Arlette bănui că astea erau vorbe goale, menite să-i mai ridice moralul; începu totuşi să spere. Se gândi că ideea cu schiurile o să-l amuze şi o să-l îmboldească să lupte pentru propria sa vindecare.

Lui nu-i prea plăcu ideea, dar nu suflă o vorbă. Între timp îşi aminti, de întreaga poveste. Şi schiurile aveau un amestec, chiar prea mare.

…De îndată ce-şi recâştigă limpezimea minţii, ceru din proprie iniţiativă să fie chemată poliţia, care se materializa în persoana unui comisar vârstnic, în costum cenuşiu, cu un fel de panglicuţă roşie la rever, cu părul cărunt, tuns scurt, şi care fuma ţigară după ţigară, împotriva opreliştii infirmierei. Să tot fi avut cincizeci de ani; era ars de soare şi uscat ca o smochină de Smirna.

— Comisarul Lira. Cum îţi mai merge?

— De minune; se pare că am o gaură în bucă, prin care ar putea să treacă un camion. Dă-mi şi mie o ţigară.

— La naiba, tinere, n-ai voie să fumezi.

— Nici dumneata nu ai voie aici.

Domnul Lira nu-şi pierdu vremea cu palavre. Puse ţigară în gură, o aprinse, o luă cu mâna lui bronzată, însemnată de o cicatrice, şi o puse cu precizie şi delicateţe în gura lui Van der Valk, care o făcea să oscileze în vreme ce vorbea. Din când în când poliţistul francez i-o lua cu egală delicateţe, se ducea la fereastra deschisă şi scutura scrumul în aerul proaspăt de afară, o dată cu scrumul propriei lui ţigări. De fiecare dată făcea un drum de vreo doisprezece paşi, fără să se irite, ca şi cum ar fi fost obişnuit cu aceste mărunte osteneli pedestre. De fapt, aşa şi era.

— După câte am înţeles, te-ai dus, în locul meu după un maniac înarmat cu o puşcă. Îţi sunt foarte recunoscători, pentru că altfel s-ar fi putut întâmpla să zac eu aici. Strassbourg-ul nu poate pricepe însă ce te-a făcut să dai buzna tocmai pe meleagurile astea. Cu ce scop? Numai ca să treci graniţa?

— E vorba de un om de afaceri, pe nume Canisius. Am dat peste el aici. Venise în Spania ca să-şi vadă nişte case, proprietatea sa. Puţin mai târziu trebuia să facă drumul întors. Ştiam că avea să se lase cu împuşcături. Am crezut că s-a dus pe munte cu gândul de a se sinucide. De aceea l-am urmărit. N-am avut dreptate?

Lira clătină din cap în semn de încuviinţare.

— N-am ştiut nimic, desigur, în afară de faptul că cineva se află pe munte cu o puşcă, pe care ar fi putut, s-o folosească. Am trimis câţiva oameni înarmaţi, am adus un medic psihiatru de la Hendaye şi un haut-parleur. Fără niciun folos. Tocmai urcam, când am auzit o împuşcătură. Am luat-o într-acolo, dar tipul s-a topit. Trebuie să întocmesc un raport pentru Parchet. Povestea din Strassbourg n-are nici cap, nici coadă; dumneata o cunoşti, pare-mi-se? Dacă poţi, dă-mi ceva elemente, ca să pot întocmi un raport cumsecade.

— Cu elementele pe care le cunosc eu, nu cred că s-ar putea întocmi un raport cumsecade.

— După cum văd, zise domnul Lira fără umbră de zâmbet, poliţiştii de pretutindeni nu se deosebesc cu nimic, fie că sunt de unde vii dumneata, ori de unde vin eu.

— Am să-ţi spun ceva, zise Van der Valk. Treaba e destul de uşoară. Dar nu e cazul să ne pripim. Nu pot s-o fac chiar pe loc. Întâi, să-mi mai adun puţin gândurile. Sunt obosit de moarte. Poţi să vii mâine?

— Da.

— Adu-mi câteva ţigări. Am să le ascund. Ceilalţi nu-mi aduc decât flori.

Domnul Lira aruncă pe fereastră două chiştoace de ţigară şi rămase în picioare, uitându-se în jos la interlocutorul său.

— Dragul meu, ai scăpat ieftin — când ai să te mai întremezi, o să bem pentru asta. Am să-ţi aduc câteva ţigări.

— Acum şterge-o, îngăimă Van der Valk, gata să leşine.

O infirmieră intră brusc, ca o furtună, aşa cum le este obiceiul, rămase ţintuită locului şi adulmecă.

— S-a fumat. Dumnezeule. Ah, poliţiştii… Parcă aţi fi nişte copii,

— Soră, zise domnul Lira liniştit, ştii că ai un semnalizator defect la spatele micii dumitale Simca? Fii fată drăguţă şi repară-l.

Van der Valk îşi petrecu alte douăzeci şi patru de ore alternând veghea cu somnul şi cu frânturi de gânduri. Acesta era sfârşitul poveştii care începuse cam aşa: „Odată, de mult de atunci, într-o ţară ploioasă, trăia un rege…” Sfârşitul nu avusese loc într-o ţară ploioasă, ci pe povârnişul unui deal din Spania, uscat ca un ciolan, la trei sute de metri de locul unde Van der Valk lăsase o băltoacă de sânge, câteva sfărâmături de os, nişte fragmente de intestin, şi un cartuş de puşcă Mauser de zece pe şaptezeci şi cinci. Numai la câteva sute de metri mai în colo se afla locul unde Junot trecuse peste Bidassoa îndreptându-se spre sud, acolo unde şapte ani mai târziu trecuse Soult îndreptându-se spre nord, acolo unde o sută şi cincizeci de ani mai târziu ultimul dintre mareşali îl aşteptase pe un om de afaceri olandez pe nume Canisius, care-şi oprise maşina la graniţă, şi stătuse cu o puşcă la pândă după un tufiş pipernicit.

Van der Valk se aflase în biroul său din Amsterdam, văzându-şi de treburile lui, când sosirea domnului Canisius îi fusese anunţată prin telefon din camera portarului, aflată în capătul de jos al scării.

— Vrea să stea de vorbă cu un personaj investit cu mai multă autoritate.

— Cum arată?

— Tipul omului cu parale. Are, un palton cu guler de blană!

Poliţistul de la biroul de informaţii închisese geamul de la ghişeu, aşa că nu putea fi auzit de pe sală. Nu se poate spune că domnul Canisius ar fi încercat să tragă cu urechea; îşi contempla doar pantofii negri, frumos lustruiţi, şi arăta foarte plictisit.

— Trimite-l sus la mine, zise Van der Valk.

Era o zi rece de început de martie, lună cu zile reci, luminoase şi uscate, şi cu zile reci, vântoase şi umede. Lună friguroasă. Van der Valk nu avea guturai, dar buzunarele îi erau pline de şerveţele Kleenex, împăturite mărunt şi puse acolo de soţia lui; şerveţelele ieşeau ca porumbeii unui scamator ori de câte ori Van der Valk căuta, o bandă elastică, sau o bomboană de mentă.

— Dumneavoastră sunteţi inspectorul de serviciu?

— Eu. Numele meu e Van der Valk; nu doriţi să luaţi loc?

Domnul Canisius dori să ia loc: nu avea o înfăţişare atletică şi se mai şi ostenise să urce cele două etaje. Da, arăta a fi plin de bani. Gulerul de blană al paltonului era negru şi lucios, pantalonii de un cenuşiu şters arătau totuşi a fi scumpi; pantofii erau făcuţi de comandă. Deasupra gulerului de blană apăreau faldurile unui fular de mătase Paisley. Tăietura îngrijită a paltonului, reflectă Van der Valk, era menită să ascundă o burticică prosperă. Pălăria gri de fetru moale, căptuşită cu mătase albă, şi pe dinăuntru cu o bandă de piele gălbuie, imprimată cu aur, arăta ca şi cum ar fi fost cumpărată cu câteva zeci de minute înainte.

Faţa lui nu-ţi stăruia în minte, deşi la prima vedere părea impresionantă de mare şi spânatică, cu nas roman, sprâncene foarte negre, urechi mari şi turtite cu loburi lungi, fleşcăite, buze palide şi late, fleşcăite la colţuri, şi obraji fleşcăiţi sub ochii mici, întunecaţi şi vioi, singurii care nu arătau fleşcăiţi. Domnul Canisius îşi scoase încet mănuşile şi le puse în pălărie, în vreme ce un diamant de cel puţin trei sferturi de cărat sclipi pe mâna lui rotundă ca o chiflă şi înspicată cu smocuri de par. Vocea îi era voalată, dar bogată, ca o cafea Wiener Mélange cu cremă Chantilly plutind deasupra.

— Vă rog să ascultaţi o poveste oarecum neobişnuită, îşi aprinse fără grabă o ţigară de foi torpedo, foarte scurtă, fabricată dintr-un tutun închis la culoare, brazilian sau ceva asemănător, gândi Van der Valk. În jurul domnului Canisius plutea o aromă suavă de vanilie şi boabe de cafea scumpă, sau poate că nu era decât rezultatul unei sugestii?

— Am să vă spun totul pe scurt, zise el, punând deoparte o brichetă de aur extraplată.

Printr-un fel de snobism potrivnic, Van der Valk îşi puse între buze o ţigară franţuzească ieftină şi o aprinse cu chibritul. Avea o brichetă nou-nouţă, căreia îi schimbase piatra cu trei zile în urma. Cuvintele interlocutorului se scurgeau repede, vădind deprinderea de a vorbi.

Aţi auzit, cred, de firma denumită în mod current: Sopex. Fondatorii au realizat o avere considerabilă în secolul trecut, operând în ţările slab dezvoltate. Este o companie comercială cu interese considerabile în America de Nord şi de Sud, şi cu mai puţine, sunt bucuros s-o spun, în Africa, unde şi-a făcut începuturile. Fondatorul acestei firme se numea Marschal, un nume care desigur nu vă este familiar. Numele este purtat actualmente de un domn Sylvestre Marschal, care a moştenit şi a dat amploare unei foarte mari averi. Imobilele sunt situate la Paris şi Roma, la New York şi Rio — n-am să citez cifra, dar puteţi să mă credeţi pe cuvânt

că este una dintre cele mai mari averi de pe suprafaţa pământului aflată încă în stăpânire particulară. Spun particulară, fiindcă este deosebită de bunurile companiei, care cuprind proprietăţi şi investiţii, la rândul lor uriaşe.

După o scurtă pauză pătrunse şi mai adânc în subiect, Monsieur Marschal este încă un om viguros şi activ. Deşi a depăşit vârsta de optzeci de ani, se duce zilnic la biroul din Paris. Acum câţiva ani a trecut pe numele unicului său fiu, actualmente în vârstă de patruzeci şi doi de ani, o foarte mare parte din averea sa, pentru motive pe care nu e cazul să le dezvolt. Jean-Claude Marschal locuieşte aici, la Amsterdam; în prezent eu dirijez firma Sopex din acest oraş, iar el este şeful publicităţii şi al relaţiilor cu publicul pentru Europa.

— Toate acestea sună foarte impresionant. Este însă într-adevăr aşa? Zise Van der Valk.

Mai auzise în trecut vorbindu-se despre această poveste.

Interlocutorul său nu zâmbi. Se mărgini, să clatine din cap în semn de apreciere.

— Îmi pare bine că mi-aţi pus această întrebare: mi-aţi dovedit că sunteţi capabil să adânciţi lucrurile. Nu. Domnule inspector, nu este aşa. Sopex este, în mare, un trust de investiţii, în cadrul căruia schimburile comerciale se fac în special cu materii prime. Nu fabricăm echipament electric, nici detergenţi, nici conserve pentru micul dejun. Bugetul nostru de reclame este ridicol de mic şi relaţiile noastre cu publicul — virtualmente inexistente. Toată lumea a auzit de noi, dar nimeni nu ştie precis cum operăm şi nici genul de afaceri pe care-l preferăm. În orice caz, nu vreau să ajungi la concluzia că domnul Marschal este incompetent şi că îl tolerăm numai datorită numelui său. Este capabil şi inteligent. Atribuţiile sale, care cuprind mai ales întâlniri, primiri şi relaţii cu oameni din lumea întreagă, cu care compania, noastră se află în legături de afaceri, sunt îndeplinite cu multă eficienţă. Are un salariu excelent. Dispune de asemenea de marea avere despre care ţi-am vorbit, şi, care îi furnizează venituri capabile să-i umfle considerabil conturile sale înscrise sub nume diferite, în numeroase bănci europene. E vorba de un aranjament realizat în repetate rânduri de tatăl său, care în tot timpul, vieţii s-a temut de riscurile prezentate de tulburările politice.

— Vasăzică aşa. Şi a dat de încurcături, nu?

Suna banal. Băiatul răsfăţat a devenit pe parcurs bărbatul răsfăţat. Ce-o fi făcut, o fi călcat vreun pieton în vreme ce conducea beat maşina?

— Nu ştiu dacă se află în vreo încurcătură. A dispărut pur şi simplu. Dacă e vorba de vreo încurcătură, evident că vrem să luăm măsuri de prevenire. Nu dorim ca tatăl său, un gentleman bătrân cu sănătatea şubredă, să afle despre treaba asta. Vrem să salvgardăm o serie de lucruri. Sănătatea, proprietatea, bunul renume.

— După câte am înţeles, nu se prea amesteca în afacerile companiei.

— Evident că nu, de vreme ce hotărârile se iau în comun. Totuşi, averea lui, deşi este particulară, poate fi moştenită de companie, dacă mă exprim bine. Nu ne-ar conveni s-o vedem ştirbită. Sunt de asemenea relaţii personale, afaceri în curs, legături pe care nu vrem să le pierdem — în sfârşit, nu vreau să mă întind prea mult…

— A avut cumva raţiuni sau motive care l-au determinat să acţioneze cu un anumit scop spre a vă păgubi? întrebă Van der Valk fără ocoluri.

Îşi lua acum însemnări.

— Nu, n-a avut.

— Mi-aţi descris un om fără mari talente, redus la o activitate fără importanţă, într-o companie care-i aparţine, dacă pot să spun aşa. Nu credeţi că s-a socotit desconsiderat? Poate că i s-a adus un prejudiciu real, sau imaginar, care l-a determinat să lanseze un atac de un anumit gen?

— Cred că nu v-aţi făurit o imagine absolut exactă, rosti vizitatorul, calm. Este firesc să ajungeţi la asemenea concluzii; ar fi însă inexact să afirmăm că Monsieur Marschal e lipsit de talente. Este de o abilitate remarcabilă, are un cuvânt greu în afaceri, îi erau oricând deschise poziţii de reală responsabilitate, şi acestea i-au fost oferite în repetate rânduri. Le-a respins în totdeauna. Nu pretind că am înţeles cauzele. Îl plictisesc probabil afacerile. S-a mulţumit întotdeauna cu munca pe care şi-a ales-o. Nu am să-i aduc decât o singură critică. Preferă să se folosească mai mult de farmecul său personal decât de mintea sa.

— Ce-l interesa? Ce-l preocupa mai mult?

— Este o chestiune oarecum deconcertantă. M-am întrebat şi eu. Când era tânăr, îl atrăgeau distracţiile sportive. Eu nu le-am înţeles niciodată. Era un excelent călăreţ, schior şi pilot de automobile de curse! Juca polo, conducea iahturi cu pânze — în sfârşit, tot felul de ocupaţii elegante. Mi s-a spus că era deosebit de înzestrat pentru toate acestea. Mi s-a mai spus că îi lipsea perseverenţa, şi că slăbea hăţurile tocmai când ar fi trebuit să le strângă. Nu simţea imboldul să câştige. E prea uşor pentru mine, obişnuia el să zică.

— E căsătorit?

— Da. Trebuie să vă declar, înainte de toate, că nu este o căsnicie agitată; nu s-a remarcat nici prin zguduiri şi nici prin scandaluri.

— Aleargă după femei? Într-un mod discret.

— Vreţi să spuneţi, că este văzut ocazional prin restaurante cu soţiile altora, dar că n-a dat niciodată de vreo dandana?

— Da. Şi acum să rezumăm: a dispărut fără zgomot sau scandal, foarte simplu, fără nicio indicaţie încotro, şi de ce.

— Exact.

— Şi dumneavoastră doriţi pur şi simplu să fie găsit.

— Desigur. E bizar, cred că mă înţelegeţi. Poate să fi fost o pornire spre vagabondaj, un neastâmpăr care venea să înlocuiască anii de calm şi stabilitate. Nu dădea semne de tulburări emoţionale, nu era înclinat spre extravaganţe sau ostentaţia bogăţiei, şi arăta perfect sănătos.

— Un lucru nu-l pot înţelege, domnule Canisius, de ce anume aţi venit la mine. Afirmaţi că nu a săvârşit nimic ilegal. Nu este nici umbră de fraudă sau de simulare. A dispărut pur şi simplu şi întrucât e vorba de o mare avere, creează complicaţii. Îmi dau seama de acest lucru, dar nu este oare o treabă pentru un detectiv particular?

Abia atunci domnul Canisius zâmbi uşor. Se ridică, îşi potrivi paltonul, deşi acesta rămăsese încheiat la toţi nasturii în decursul întregii convorbiri, îşi luă pălăria şi o cercetă, căutând urme de praf. Negăsind aşa ceva, o puse pe cap. Îşi trase mănuşile.

— Nu cred că trebuie să răspund la această întrebare, domnule Van der Valk. Mă gândesc totuşi că s-ar putea să primiţi răspuns şi la aceasta.

Se înclină cu desăvârșită politeţe, deschise uşa şi ieşi.

Van der Valk ridică din umeri. Se scarpină la bărbie, apoi în dosul urechii, în vreme ce citea însemnările făcute. Posibilităţi erau multiple. Omul acesta se certase poate cu nevastă-sa, fără să se fi aflat ceva în afară. Săvârşise poate ceva care-l făcuse să cadă victima unei tentative de şantaj. Poate că i se năzărise să se lipsească de toate şi s-o ia razna pentru un timp, uitând însă a încunoştinţa pe cei din jur. Poate că domnul Canisius îi turnase o groază de gogoşi. Milioane de situaţii tulburi sau de necazuri puteau să existe în viaţa unui om foarte bogat spre a-i explica dispariţia. Niciuna din acestea nu-l interesa în mod deosebit; rostul lui era să detecteze şi să prevină încălcările codului penal în Amsterdam,

Închise carnetul cu în semnări şi luă o filă a cărei lectură o întrerupsese. Simţi o gâdilitură în mijlocul spatelui; desigur, un fir de păr se plasase tocmai acolo. Situaţia aceasta era în orice caz mai supărătoare, şi îl mai şi interesa direct; cu mâna rămasă liberă lărgi nodul cravatei, îşi desfăcu nasturele de la guler şi îşi vâri un creion de-a lungul spinării, în jos. Domnul Canisius era un tip interesant şi, fără îndoială, tot aşa era şi domnul Jean-Claude Marschal; toate păreau foarte misterioase, dar gâdilatul se impunea ca prima urgenţă.

Creionul nu era destul de lung. Pe undeva avea o riglă de lemn; scotocea tocmai printr-un sertar în căutarea ei, când sună telefonul.

— Van der Valk.

Iat-o. O făcu să alunece în jos cu voluptate şi schiţă un slalom cu amândoi umerii.

— Aici şeful poliţiei, auzi el o voce bătrânicioasă, sâcâitoare, foarte familiară lui.

Lăsă riglă înţepenită de-a lungul spinării: vorbea cu comandantul poliţiei din Amsterdam, şeful lui suprem.

— Da, domnule prim comisar.

— Vorbesc cu ofiţerul de serviciu, nu-i aşa?

— Da, domnule prim comisar.

Urmă o pauză lungă, ca şi cum Van der Valk ar fi ascultat pe cineva, acoperind cu mâna microfonul. Vocea bătrânului suna de parcă ar fi căutat ceartă. Se găsise oare iarăşi vreun individ care să se plângă că prosoapele de la toaletă se murdăriseră? Numai aşa ceva ar fi fost de natură să stârnească talentele administrative şi detective ale excelenţei sale. Van der Valk ura aceste prosoape; erau înfăşurate într-unul din acele oribile dispozitive mecanice care bâzâiau şi clănţăneau când trăgeai de ele, şi până la urmă abia dacă te alegeai cu câţiva amărâţi de centimetri. Săptămâna trecută le smucise mai brusc şi trăsese afară toată blestemata de încărcătură, ca pe un enorm şi odios sul de hârtie higienică.

— Ai primit vizita unui oarecare domn Canisius.

Deci, dintr-acolo bătea vântul.

— Da, domnule prim comisar. A semnalat dispariţia unei persoane.

— Vei da urmare acestei plângeri, Van der Valk. Dumneata, personal, şi de îndată. Eşti eliberat de obligaţiunile dumitale obişnuite; superiorii dumitale vor fi încunoştinţaţi de aceasta. Vei lua măsuri pentru găsirea persoanei dispărute.

Ei… Tonul era cât se poate de categoric. Decisese într-adevăr excelenţa sa că el ar fi omul cel mai potrivit pentru găsirea milionarului dispărut? Ori decizia era a domnului Canisius?

— Hm-hm. Nu îţi este îngăduit să foloseşti mijloace de transport oficiale, şi nici mijloace de comunicare oficiale. Cheltuielile dumitale vor fi decontate în limite rezonabile. Nu ai nevoie de ajutoare. Ai să lucrezi pe tăcute, cu discreţie Van der Valk, prudenţă, tact, pe tăcute. Mă înţelegi, hm? Este limpede? Rapiditate, energie, agerime — dar pe tăcute. Hm?

— Perfect limpede, domnule prim comisar.

— S-ar putea să fii nevoit să treci graniţa. Eşti autorizat s-o faci. Nu eşti însă autorizat să ceri ajutor din partea autorităţilor acelei ţări sau oricărei alteia, cu excepţia unor împrejurări care ar impune în mod expres aceasta.

— Da, domnule prim comisar.

— Poţi să treci de îndată la lucru. Subinspectorul îţi va prelua sarcinile de serviciu. Comisarul va fi în biroul său în această după-amiază.

— Am înţeles, domnule prim comisar.

Vocea avea un sunet aspru, cicălitor, mai neplăcut decât prosoapele de la toaletă.

— Domnul Canisius te aşteaptă în biroul său azi după-amiază, la ora două.

— Foarte bine, domnule prim comisar.

Receptorul fusese trântit cu furie. Ei… Tunet dinspre partea stângă era considerat, după câte îşi amintea el, un semn rău de către augurii romani.

Domnul Canisius, sau Sopex, ori cum ai fi vrut s-o citeşti, erau ai dracului de şmecheri. N-aveau nevoie de publicitate; oh, sigur că nu. Ridicau receptorul şi-l chemau pe şeful poliţiei.

Marile firme procedau la fel, evident, — nu era nimic imoral în asta. Îşi aminti de un caz recent, nu prea deosebit de acesta. Un grangur destul de important, dintr-una din acele imense piramide industriale, dispăruse în vreme ce se înapoia de la o conferinţă ţinută la Paris. Întregul aparat poliţienesc şi întreaga ţară fuseseră răscolite cu remarcabilă viteză, până când omul fusese găsit, o săptămână mai târziu, într-un obscur sat de pe marginea mării. Explicaţia, foarte simplă era că bietul om sărise de pe linie din cauza excesului de muncă şi abia scăpase să nu se smintească de tot; psihiatrul său îi prescrise un urgent şi absolut repaus precum şi o undiţă. Atât de aiurit fusese sărmanul de el, încât — fie-vă milă de bieţii granguri

— uitase să-i spună până şi nevestei lui. Înnebunită de grijă, ea alergase peste tot şi presa prinsese de veste.

În cazul acesta, însă, presa nu aflase nimic.

De altfel, gândi el, una e să dai o asemenea alarmă încât să pui în mişcare toată jandarmeria rurală, şi alta e să mergi, discret la şeful poliţiei, spre a-i da instrucţiuni să detaşeze un inspector din brigada criminală care să lucreze pe tăcute; cu tact şi curtenie. Cu toate cheltuielile plătite, desigur! Cred că i-a scos peri albi bietului şef al poliţiei.

Oricine putea deduce că Sopex avea mare greutate, cu atât mai mult cu cât era o firmă cu ramificaţii în toată lumea. Dacă ceea ce era bun pentru General Motors era bun pentru toată naţiunea, concluzia logică la care ajungeai era că ceea ce era rău pentru Sopex era rău, foarte rău pentru mai multe naţiuni.

Ceea ce nu era de natură să-i uşureze activitatea…

Continuă să se scarpine cu rigla în vreme ce-şi lua note. Ajunse la concluzia că era bine să-şi înceapă campania plină de curtenie ducându-se acasă, luând cel mai bun dejun posibil, să-şi pună apoi o cămaşă curată, să-i ceară soţiei sale să-i facă o valijoară de week-end şi, imediat după aceea, să alerge să se tundă. După aceea îşi va îmbrăca hainele noi, maro închis, de stofă englezeasca — fiindcă nu se ştie cu cine putea să se întâlnească.

Turistului care aleargă cu limba scoasă pe urmele lui Rembrandt i se spune că faima oraşului Amsterdam se datoreşte în primul rând faptului că are de două ori mai multe canale şi poduri decât Veneţia, şi în al doilea rand fiindcă este înzestrat cu o foarte frumoasă arhitectură a secolului al XVII-lea. Este adevărat că în acea epocă în care gloria Parisului şi a Vienei ţineau încă de domeniul viitorului, când capitala politică a lumii era Madridul şi capitala diplomatică şi artistică era Veneţia, Amsterdamul rămânea capitala comercială şi bancară a lumii. Turistul care găseşte azi puţine dovezi ale acestui trecut este înclinat să fie sceptic. Şi are de ce; căci părinţii oraşului, mai puţin inteligenţi decât cei de la Veneţia, decât cei de la Innsbruck şi chiar decât cei de la Saint-Malo, dăduseră automobilului întreaga libertate, anihilând în mod practic toată frumuseţea Amsterdamului..

Căci frumuseţea există, şi încă foarte multă. Negustorii aprigi la câştig din Amsterdam se numărau printre cei mai mari protectori ai artei din lume; iubeau frumosul şi pentru el cheltuiau banii cu nemiluita. Dacă artiştii mureau ruinaţi sau la azilul de săraci, ca Hais de pildă, sau îşi vindeau tablourile spre a-şi plăti brutarul, ca Vermeer, nu era vina celor aprigi la

câştig, pentru că vulgarii bancheri şi burgmaiştri îşi clădeau case superbe şi le umpleau cu splendori.

Casele pot fi încă văzute, înmănuncheate de un brâu bine strâns care în făşoară inima Amsterdamului în patru cercuri concentrice. Canalul Sângelui, Canalul Gentilomilor, Canalul Împăratului şi Canalul Prinţilor, Sunt nume umflate, care sună ciudat în urechile noastre; dar acei oameni erau cu toate acestea ceea ce pretindeau a fi… Prietenii automobilului susţin că brâul sugrumă Amsterdamul. Ar dori să vadă toate canalele umplute cu pământ şi transformate în drumuri inelare, cu locuri de parcare subterane. Părinţii, oraşului se zvârcolesc, se văicăresc, dar nu fac nimic…

Frumoasele case sunt dărăpănate, murdare; n-au mai rămas din ele decât faţadele; interioarele au fost devorate, ca brânza de viermi, de către un comerţ mai josnic şi mai meschin decât cel din secolul al XVII-lea. În fiecare casă sunt trei sau patru negustori care vând cu rabaturi neînsemnate, spre a-şi zdrobi concurenţa, şi tot atâţia oameni merituoşi înghesuiţi deasupra, în mansarde denumite politicos apartamente. Câteodată, un foarte important om de afaceri îşi întinde şezutul gros peste întreaga casă şi o înfrumuseţează cu un hol de primire, cu marmură şi lemn de mahon, cu litere de bronz în ghirlandate, cu seifuri încărcate cu documente şi cu un aer de greutate, asemeni anticului Atlas.

Sunt o mulţime de nulităţi bombastice, delegaţi şi misiuni şi consuli şi tot felul de şarlatani de mahala. Dacă două sau trei din aceste case frumoase mai rămăseseră proprietate particulară, era o adevărată minune.

După câte ştia Van der Valk, nu se mai afla niciuna în această situaţie. (Palatul de Justiţie însuşi nu ocupa oare câteva sute de metri de urâţenie monstruoasă de-a lungul lui Prinsengracht?) Fusese în mai multe din aceste case spre a aduna tot felul de indivizi, începând cu contabili frauduloşi şi terminând cu falşi ghicitori în palmă; proprietăţile particulare de pe canale nu mai tentează pe nimeni. Casele sunt zăvorâte şi au obloanele trase. Sunt uşi care nu se deschid niciodată, deoarece de-a lungul grilajelor de la parter bicicletele sunt în grămădite ca oasele combatanţilor morţi la Verdun. Dactilografe şi funcţionari bat cât e ziua de lungă caldarâmul alcătuit din pietre mărunte. Faimoasele automobile ale oamenilor de afaceri sunt înşiruite de-a lungul apei, ca nişte conserve de somon într-o băcănie — aşa de bine se aseamănă. Peste tot praf, gunoaie şi ziare murdare, printre care câinii şi oamenii adulmecă, urinează şi scormonesc. Camioane se hurducă şi huruie; domneşte o larmă îngrozitoare, miroase urât şi abia dacă găseşti pe

unde să treci. Van der Valk, călcând ca o pisică, sosi la birourile firmei Sopex, care ocupa — cum era de aşteptat: — o casă întreagă.

Era acolo o placă de alamă foarte mică şi foarte lustruită şi, imediat după uşă, un spaţiu atât cât să permită unui om slab să se strecoare până la ghişeul mohorât al portarului; urma apoi altă uşă blindată şi masivă, care nu se supunea decât la apăsarea unui mic buton acţionat de degetul bătătorit al portarului. Van der Valk îşi arătă legitimaţia, murmură ceva şi aşteptă umil în vreme ce sosirea sa era verificată telefonic.

Domnul Canisius ocupa un birou asemănător celor folosite de oamenii de afaceri foarte bogaţi, curat, îngrijit, liniştit, avea cel puţin meritul de a fi lipsit de ostentaţie.

— Luaţi loc… Am să vă spun de la bun început că nu doresc să interogaţi personalul casei noastre. Am făcut cercetări amănunţite. Nu am găsit nicio excentricitate, nicio neregularitate.

— Cu permisiunea dumneavoastră am să vă spun şi eu ceva, tot de la bun început, zise Van der Valk cu politicoasă bună voie. Am să interoghez pe cine am să cred de cuviinţă, cu discreţie, potrivit instrucţiunilor, iar în caz contrar am să-mi iau tălpăşiţa, ori are să mă lovească damblaua şi o să căutaţi atunci pe altcineva. Domnul Canisius schiţă o umbră de zâmbet.

— Nu vă supun la nicio restricţie în afara acestei clădiri. Am să vă dau adresa doamnei Marschal, a doctorului, a notarului şi a ultimei persoane care pare să fi vorbit cu domnul Marschal, şi cu care acesta era în relaţii de prietenie. Trebuie să mă credeţi pe cuvânt de onoare că nimeni din această clădire nu vă poate fi de folos.

— În situaţia actuală vă cred cu plăcere pe cuvânt. S-ar putea să-mi schimb însă gândul dacă voi afla din alte părţi ceva deosebit.

— În acest caz, am să vă dau adresa locuinţei mele. Telefonaţi-mi dacă doriţi, veniţi să mă vedeţi dacă este necesar — dar vă rog să nu mă vizitaţi şi nici să nu-mi telefonaţi aici.

— Cine de aici a avut cel mai mult de-a face cu el?

— Secretara lui personală. Bineînțeles, este o persoană discretă, am să vă îngădui această excepţie, însă, v-aş ruga, în afara clădirii.

Ridică receptorul.

— Douăzeci şi trei. Domnişoara Kramer. Aş dori să te întâlneşti cu cineva în seara asta, cu care să stai de vorbă. Cinci şi jumătate? La Cafeneaua Polen — vă convine? (Asta către Van der Valk, care înclină din

cap.) Atunci aşa rămâne, domnişoară Kramer. Cred că asta e tot. Mulţumesc.

Van der Valk se ridică, luă foaia de hârtie scrisă citeţ care i se întindea, o vârî în buzunarul de la piept, se înclină şi deschise uşa.

— Telefonaţi-mi din timp în timp, domnule Van der Valk, auzi el un murmur politicos. Să zicem, cel puţin o dată pe săptămână. Sunt totdeauna acasă. Mai des dacă aveţi ceva important.

Van der Valk în cuviinţă cu o înclinare a capului şi închise uşa.

Foaia de hârtie avea gravată pe ea „Din partea lui F.R. Canisius" şi cuprindea adresa firmei, din Amsterdam. Era o hârtie de calitate, ca de bancnotă, şi nu avea pe ea viniete şi nici vreun motto.

Domnul Canisius locuia mult în afara oraşului, într-o vilă cochetă, dintr-acelea care au pereţi de sticlă şi celule fotoelectrice pentru deschiderea uşilor; iar toate celelalte adrese, constată cu plăcere Van der Valk, se aflau într-un perimetru de vreo două sute de metri faţă de locul în care se afla în momentul de faţă.

La notar fu primit de îndată, tratat cu glacială rezervă şi introdus în cel mai întunecat birou pe care văzuse vreodată, un birou tot atât de obscur şi de mohorât ca şi o pădure de pini din Laponia, într-o zi de miez de iarna dar nu i se spuse nimic. Afacerile particulare, chestiunile financiare, dispoziţiile testamentare şi relaţiile de familie ale domnului Marschal nu priveau de altfel nici poliţia, nici firma Sopex, şi nici pe toţi domnii Canisius din lume. Van der Valk plecă iritat şi cu bănuiala că domnul Canisius ştiuse toate acestea perfect de bine şi că-i întinsese o cursă meschină. La doctor îi fu, şi mai greu să ajungă, dar putu să afle mai multe. Dar nici acestea nu-i fură de mare folos.

— Îi făceam un examen general odată pe an şi, în afară de aceasta mă consulta ocazional pentru cazuri, banale, cum ar fi de pildă o laringită; avea o constituţie atletică ducea o viaţă regulată şi foarte sobră şi nu avea niciun fel de slăbiciuni. Îmi pare rău, dar nu am cum să vă ajut. Mă tem că nu vă pot da nicio explicaţie de ordin, medical. Nu suferea de epilepsie, nici de sifilis, nici de tuberculoză. Nu-l supăra nicio nevroză şi nici nu avea ciudăţenii — altfel mi-ar fi vorbit despre ele. Aş fi observat orice altă infirmitate. Poţi să excluzi orice amnezie sau orice fel de sindrom.

— Nu suferea de nicio infirmitate fiziologică; avea ficatul, plămânii şi inima unui om de două zeci de ani. Tulburări psihologice…

Ridică din umeri.
— După câte ştiţi, a consultat vreodată un medic psihiatru sau ceva asemănător?
— Nu, nu mi-a ajuns la cunoştinţă aşa ceva. Sincer să spun aş fi surprins. Ar exista un oarecare element neuropsihic. Suferise unele răni uşoare, accidente de schi, sau chestii din acestea. Dar niciun fel de tulburare serioasă sau prăbuşire fizică. Aş fi în stare să mănânc şi cartea de telefon, dacă nu e mai sănătos decât dumneavoastră şi cu mine la un loc, domnule inspector.
— Când l-aţi văzut ultima dată? O fişă apăru ca prin farmec..
— În octombrie trecut, o mică infecţie virotică. Era un fel de epidemie pe vremea aceea. August, reînnoirea, vaccinărilor. Februarie, o durere în gât. Trei vizite în treisprezece luni.
— Multe mulţumiri.
— Multe regrete.

Doamna Marschal locuia chiar peste drum, pe Keizersgracht. Aceasta nu-i trezi mirarea, deoarece existau multe apartamente în zona aceea. Găsi însă o casă, un zid înalt închidea aristocratica proprietate. Citise despre astfel de lucruri, dar nu văzuse niciodată aşa ceva. Sui câteva trepte înalte, cuprins fără să vrea de sfială şi dibui destul de anevoie o sonerie ascunsă într-o floare de fier forjat, complicată, dar de cel mai pur baroc.
Nu se arătă nimeni şi el avu senzaţia că este observat printr-un periscop şi luat drept un vânzător ambulant, care nu ştie decât să sune pe la casele oamenilor. Era pe punctul să renunţe, când o voce îl luă pe nepregătite; în clipa aceea era cu spatele spre uşă.
— Ce doreşte Monsieur?
Uimire. În faţa lui stătea un majordom în costum clasic, cu vestă în dungi galbene, Nestor!
— Aş dori foarte mult să vorbesc cu doamna, dacă este acasă. Iată cartea mea de vizită.
— Regret că trebuie să vă dezamăgesc, domnule, dar Madame nu vă poate primi dacă nu sunteţi aşteptat.
Un regret curtenitor, în olandeza corectă şi pedantă a unuia care a învăţat limba pe plăci de gramofon.
Firesc ar fi fost ca Van Der Valk să rostească sec „poliţia”, dar i se spusese… Nu cumva tipul ăsta era spaniol?

— Sper, zise el încet, poticnindu-se în spaniola lui elementară, că Madame va accepta să mă primească după ce va citi această carte de vizită.

Pe spatele ei scrisese „Canisius”

Un zâmbet străbătu masca de curtenitoare gravitate.

— Sunt portughez, Monsieur. Desigur, am s-o întreb. Scuzaţi-mi ezitarea, instrucţiunile sunt formale. Dacă Monsieur şi-ar da osteneala să intre…"

Se afla într-un hol înalt şi îngust, cu pardoseală de marmură trandafirie şi pereţi zugrăviţi în verde gălbui şi într-un auriu palid. Panouri cu stucaturi, albe, ciorchini de struguri şi frunze de viţă de vie în basorelief. În fundul holului se afla altă uşă, cu aceleaşi împletituri de fier forjat care aminteau viţa de vie. Prin această uşă dispăru Nestor.

Un timp, Van Der Valk rămase cu gura căscată. În viaţa lui nu mai văzuse aşa ceva; făcu încetişor câţiva paşi înainte şi încercă uşa. Aceasta nu cedă; se afla în casa unor oameni foarte bogaţi şi cum hoţii ar putea fi ispitiţi, uşile aveau secrete cunoscute numai proprietarilor, lui Nestor şi companiei de pază Holmes. Casa era prin excelenţă tăcută ca şi înapoierea lui Nestor.

— Madame va fi încântată să vă primească, domnule, îmi permiteţi?… Uşa era deschisă şi Nestor sta pe treapta de jos a scării.

— Sunteţi amabil, Monsieur, să aşteptaţi încă o clipă.

Dincolo de scară se afla o mică seră de portocali. Spre dreapta, cu faţa spre scară — treptele erau de aceeaşi marmură trandafirie, cu o balustradă suplă turnată fie din oţel fie din bronz — se afla o nişă sau un alcov în care era aşezat un mic nud de marmură. Van der Valk ştia foarte puţin despre asemenea lucruri; să fie un Rodin? Tot la picioarele scării se mai afla şi statuia de bronz a unui băiat, care trebuia privită dinspre sera de portocali. Ai fi putut de asemeni să-l priveşti de sus, dacă urcai scara. Urcase zece trepte şi se întreba, stând în continuare cu gura căscată, dacă statuia de bronz ar putea fi într-adevăr de Donatello. Tresări când auzi o voce chiar în spatele lui.

— Aveţi perfectă dreptate, chiar în felul acesta trebuiesc privite.

Se întoarse oarecum ruşinat. O femeie într-o mătăsoasă rochie de casă stătea pe trepte. Dungi, verticale, subţiri, de un verde măsliniu şi de un cenuşiu ca argintul.

— Iertaţi-mă, le priveam cu admiraţie.

Ea ţinea în mână cartea lui de vizită, pe care i-o înapoie, măsurându-l cu privirea de sus până jos.

— Nu are nicio importanţă. Cred că ar fi mai bine să intrăm în această cameră, nu-i aşa?

Deschise uşa de lângă capătul de sus al scării şi-l aşteptă.

— Vă rog să luaţi loc, domnule Van der Valk, aş vrea să vă simţiţi cât mai bine. Aveţi destul timp? Bine! Şi eu am. Doriţi un pahar ele Porto?

— Nu numai pentru mine.

Ea surâse uşor.

— Oh, nu. Îmi place şi mie vinul de Porto. Nu sună, ci îl servi ea însăşi.

Se aflau într-un mic salonaş, deschis spre sera cu portocali; un fel de cameră în care să-ţi petreci dimineaţa. Mobilă de nuc, cu linii grave, simple şi pure. Desigur mobilă englezească şi, după cât socotea el, din secolul al XVIII-lea. Tatăl său s-ar fi priceput mai bine — fusese tâmplar de lux — şi dacă ar fi fost aici, i-ar fi putut spune despre ce era vorba. Scaunele şi canapeaua erau tapisate cu un brocart de un trandafiriu ruginiu: nu exista niciun covor, de altfel camera nici nu avea nevoie de aşa ceva. Podeaua era din stejar masiv frumos lustruit.

Pe eticheta de pe sticlă scria „Smith Woodhouse”. Nu putea să vadă anul. Dar ce importanţă avea?

— În sănătatea dumneavoastră, zise doamna Marschal luând loc.

Sorbi o înghiţitură de Porto şi gândi furios: „De ce dracu o fi fugit imbecilul ăsta, de atâta bine?”

Poate din cauza nevestei sale. O studie, ten luminos, trăsături limpezi, clasice, oarecum rece pentru gusturile unora. Ochi de un căprui întunecat şi un păr bogat, închis la culoare, strâns acum cu o bentiţă de catifea. Silueta arăta destul de plină; ar fi fost greu să-ţi faci o idee văzând-o într-o rochie de casă. Avea purtări alese, prietenoase chiar, piciorul era prins într-un papuc de piele. Dintr-o privire îşi putu da seama că avea forma piciorului şi glezna frumos modelate. Sânge albastru, rasă şi neam mare. Stătea foarte dreaptă, ca şi când ar fi fost educată într-o şcoală de maici.

— V-au plăcut statuile, rosti ea gânditoare. Vă place şi camera aceasta?

— Foarte mult. Stil englezesc? Secolul al XVIII-lea?

— Heppleyhite. Piesa de acolo este „William şi Mary”, zise ea sorbindu-şi vinul de Porto.

Şi el şi-l bău pe al lui, simţindu-se deja uşor ameţit. Şi nu era numai din cauza băuturii „Smith Woodhouse”.

— Cred că o să ne înţelegem bine, zise ea vorbind parcă pardoselei. Cred cu tot dinadinsul.

El nu spuse nimic — ce-ar fi putut să spună?

— Ar netezi multe greutăţi zise ea… Ştiaţi că nudul acela este de Rodin?

— Nu ştiam, dar m-am gândit că ar putea să fie, răspunse el.

— O să ne înţelegem bine:.. V-a plăcut vinul, mai luaţi. Serviţi-vă singur.

Când şi-l turnă, îşi aruncă privirea asupra anului. O mie nouă sute patruzeci şi cinci.

— Domnule Van der Valk, ce ştiţi despre misiunea care vi s-a încredinţat, în legătură cu această casă?

— Că soţul dumneavoastră a dispărut. Că mi s-a cerut, să-l găsesc. În afară de aceasta, absolut nimic.

— Asta e tot ce a putut să vă spună domnul Canisius?

— Mi-a schiţat pe scurt şi foarte superficial viaţa şi firea soţului dumneavoastră.

Ea îşi împinse buza de jos puţin în afară.

— Nu are o părere prea bună nici despre una, nici despre cealaltă, dar asta nu înseamnă că are şi dreptate. De altfel, nu este decât un om de afaceri. Într-o zi înainte de a-l cunoaşte mai bine — i-am servit ceai într-un serviciu de porţelan de Sevres. I-am spus că este Sevres, deoarece mă întrebase! A reacţionat imediat spunându-mi că trei tăvi de Sevres descompletate, au fost cumpărate la Drouot, cu o sumă nemaipomenită. Le vede pe toate prin prisma cumpărătorului la licitaţie. Soţul meu se pricepe la astfel de lucruri; îl pasionează. În familia lui există un puternic spirit evreiesc, dar dacă le-o spui, se-nfurie.

— Aţi vrea să se întoarcă?

— Întrebarea e foarte complexă. Dacă s-ar întoarce, ar fi poate spre binele tuturor. Întrucât a plecat de bună voie, nu ştiu ce să mai cred.

— Nu socotiţi că s-ar putea întoarce din proprie iniţiativă?

— E greu de spus, chiar pentru cineva care-l cunoaşte atât de bine ca mine. Nu cred că o va face. Dar s-ar putea să greşesc.

— S-o fi plictisit să facă pe marioneta?

— Nu, domnule Van der Valk, să nu vă luaţi după cele spuse de Canisius. Nu e chiar atât de simplu.

— Poate aflu de la dumneavoastră mai mult.

— Am ajuns la concluzia că mi-aş pierde vremea dacă aş vorbi cu cineva despre asta. Poate că mă înşel.

Acum era cu desăvârșire lucid, stimulat de Smith Woodhouse, Rodin, William şi Mary. Doamna Marschal nu dorea ca el să-şi înceapă

investigaţiile pentru găsirea, soţului ei. Nu voise să cheme poliţia şi nici ideea cercetărilor nu fusese a ei. Asta nu ducea la presupunerea că ea ar fi contribuit direct la dispariţia lui, ori că ar fi avut vreo legătură cu aceasta. Pur şi simplu nu-i plăcea Canisius. Era foarte probabil că şi acest domn îi împărtăşea antipatia. Nu-l interesa prea mult nici Jean-Claude Marschal. Atunci, de ce Canisius anunţase poliţia?

Avea multe de lămurit. Un poliţist, după toate regulile, câştigă experienţă având de-a face cu oameni de mijloc, cu slujbe de mijloc; aceştia sunt destul de complecşi, totuşi te învârteşti într-un mediu obişnuit şi cu un fel de a gândi legat de fapte obişnuite. Viaţa unui om este foarte banală, de altfel, toţi oamenii din Olanda duc o astfel de viaţă. Toată această experienţă nu mai are nicio însemnătate când ai de-a face cu oameni foarte bogaţi sau foarte săraci. Nu este permis să fii atât de sărac încât să trăieşti într-un bidonville, căci acestea nu există în Olanda. Nu este permis nici să fii prea bogat. Această casă era un fel de fortăreaţă durată împotriva duşmăniei şi a lipsei de înţelegere, ceea ce putea explica oarecum poziţia femeii. Ea nu trebuia neapărat socotită o criminală.

— Vreau să vă explic, cât se poate de simplu că această chestiune nu este atât de simplă pe cât pare, spuse ea încetişor. Este inutil să mă întrebaţi unde a plecat..

— Ştiţi unde a plecat? zise el, zâmbind tainic în colţul gurii.

— Vreţi să spuneţi că urmăriţi să vă faceţi o idee despre cât de simplu sau de complicat este acest caz. Este meseria dumneavoastră şi nu cred că aţi dori ca o femeie proastă să vă încurce şi mai mult. Foarte bine, am să vă arăt tot ce se poate vedea. O să vă puteţi face o idee. N-am să adaug niciun comentariu şi am să vă răspund ori de câte ori o să mă întrebaţi, fără să vă ascund nimic, dacă vă convine aşa, totul despre el. Căutaţi în toate ceea ce vă interesează — şi trageţi concluzia pe care o doriţi.

— Vorbiţi-mi despre dumneavoastră.

Probabil că arăta oarecum stingherit, fiindcă nu îndrăznea să fumeze în această încăpere, unde nu era poate permis şi unde nu se aflau scrumiere. Ea observă aceasta. Dintr-o mobilă William-şi-Mary din care scosese vinul, de Porto, luă o casetă de argint cu o tăviţă de lemn înăuntru, care putea ţine locul unei perfecte scrumiere, şi o cutie de lemn cu ţigări de foi cubaneze. Mişcările îi erau repezi şi sigure; nu-l sună pe valet. Mai era acolo şi o cutie de chibrituri mari de bucătărie. Aranjamentul acesta putea să fie al lui Jean-Claude.

— Locuiesc singură în această casă. Am doi copii, două fete, care învaţă în Belgia. După cum vezi, familia Marschal nu mai are alţi membri… Sunt belgiancă. Numele de domnişoară a fost De Meeus, iar tatăl meu era baron. Am fost campioană de schi. Campion înseamnă că te afli printre primii zece. La douăzeci şi unu de ani am avut un grav accident, dar pot încă să schiez. L-am cunoscut pe soţul meu pe vremea când se număra şi el printre primii zece schiori. Am întâmpinat o mare împotrivire din partea familiei mele — căci toţi banii lui păreau să provină din surse foarte îndoielnice. Bătrânul Marschal, bunicul lui Jean-Claude, era un tip dezgustător, după câte cred, amestecat în cele mai murdare afaceri. Au văzut desigur în mine un factor susceptibil să le accentueze onorabilitatea. Le plăcea să fie în termeni buni şi cu monarhiştii şi cu republicanii. N-au pretins niciodată să devină castelani sau moşieri — erau prea deştepţi, pentru aşa ceva. Ştiau că s-ar fi făcut ridicoli şi celor din familia Marschal, domnule Van der Valk, nu le plăcea să se facă ridicoli. Să nu încerci niciodată să umileşti un Marschal — lecţia aceasta am învăţat-o foarte repede. Bătrânul, socrul meu, este un om foarte dur. Aşa şi trebuia să fie în afacerile sale. Canisius nu este decât un contabil, un om din administraţie. Un nimeni…

Afacerile îl plictiseau de moarte pe soţul meu. Întotdeauna l-au plictisit. Nu se simţea umilit, fiindcă era doar un fel de maestru de ceremonii; nici nu se sinchisea de acest lucru. Pentru el, banul era o unealtă, ca un ciocan, de pildă, cu care baţi cuie. Nu era robul banilor…

A învăţat la o şcoală din Anglia. M-am întrebat adeseori dacă aceasta nu i-a dăunat… Nu s-a familiarizat cu filosofia. Nu pretind să-l înţeleg, vă daţi seama. Nu întru totul. Pot totuşi să vă spun că toată viaţa lui s-a redus la o goană serioasă după ceva care să-l poată satisface. Sensibilitatea lui e foarte fină, foarte fragilă. Din când în când îl cuprinde un entuziasm pătimaş. Câteva luni aceasta îi umple întreaga existenţă, apoi entuziasmul îl părăseşte, tocit de un fel de saţietate. Uneori era nebun după sporturi, după artă, după explorări, ascensiuni pe munţi ori după altele. Niciuna din acestea nu i-a satisfăcut setea. Nu alerga după plăcerii, cred că mă înţelegeţi. Nu era un avid de voluptăţi vulgare. Nu ştiu ce-i lipsea. De câte ori n-am stat cu el, la o revistă sau spectacol şi l-am auzit murmurând furios: „Cum pot să înghită aşa ceva?” Tot ce era rău sau stupid, pretenţios sau fals, îl făcea să se ruşineze. Şi, de câte ori, aflându-mă cu el pe câte o terasă şi urmărind cu privirile mulţimea de oameni care se distrau, nu l-am auzit murmurând: „Cum naiba se amuză ăştia, ce văd, ce simt?” Îi lipsea cu

desăvârşire dorul de a fi fericit. Îi plăcea să se complice. Pentru el nimic nu era desăvârşit,

— Domnul Canisius îmi spunea că uneori, soţul dumneavoastră se ţinea după femei, dar că în comportarea lui, în acest domeniu exista destulă discreţie.

— Nu mi-am închipuit că băcanul ăsta are atâta spirit de observaţie.

Doamna Marschal se gândi un timp, ca şi când s-ar fi luptat cu ea însăşi.

— Veniţi să vă arăt ceva. Vreau să vă demonstrez că nu am nimic de ascuns şi că nu îmi e ruşine să mă umilesc. Jean-Claucle nu avea înclinaţii spre crimă, dar a încercat diferite vicii într-o vreme sau alta.

Urcară pe scară, nu se vedea nici urmă de servitor — sau poate că aveau instrucţiuni să nu stea în drumul oamenilor?

— Câţi servitori aveţi?

— Patru, în casă. Majordomul, este însurat cu o dactilografă de la ambasada portugheza. Bucătăreasa, camerista — Sunt surori — şi o jupâneasă.

— Locuieşte vreunul din ei în această casă?

— Nu. Toţi locuiesc într-o clădire, special cumpărată pentru ei şi transformată în apartament. Mai avem şi un grădinar, dar care nu intră niciodată în casă.

Încăperea era foarte simplă şi nu se remarca prin nimic. Nu găseai acolo vreun pat cu coloane care să-i fi aparţinut lui Napoleon şi nici alte lucruri de acest fel. Doamna Marschal îl conducea fără a face comentarii.

— Aceasta e camera mea de baie, zise ea monoton. Oh, aici nu se încurcaseră cu nimicuri. Era mare. Cât două camere de dormit şi trebuie să fi fost una dintre cele mai vaste încăperi din această casă imensă. Unul din pereţi era acoperit cu dulapuri încastrate, cu uşi culisante. Acestea erau îmbrăcate în marmură verde, a cărei grosime nu putea s-o aprecieze. Pardoseala era de marmură de un crem ce bătea în galben, cu vine de un roşu întunecat. Camera era surprinzător de încălzită; se opri deodată şi puse mâna pe podea — da, dedesubt se afla o instalaţie de încălzit electrică.

Baia era alcătuită dintr-o mică piscină de înot îngropată. Să tot înoţi… avea vreo cinci metri pe trei şi era de marmură albă. Avea trepte pe una din laturi şi la fiecare capăt se aflau fântâni — una era făcută dintr-un imens bolovan. Poate că erau mai mulţi bolovani, dar el nu putea să-şi dea bine seama. Nu ştia ce fel de stâncă era şi nici de unde ţâşnea apa, care se scurgea pe toate părţile în şiroaie ce picurau muzical. Stânca era brută,

crăpată, acoperită cu muşchi şi părea foarte veche. Era o adevărată grădină de muşchi, o grădină de ferigi şi Dumnezeu ştie ce plante mai erau acolo, probabil orhidee sud-americane sau ceva asemănător.

Cealaltă fântână era alcătuită dintr-o statuie de bronz de un verde întunecat, care reprezenta nudul mic şi zvelt al unei fete, o Psyche. Doamna Marschal trebuie să fi răsucit un robinet undeva, căci jeturi de apă unduitoare şi firave ţâşniră din mâinile întinse în sus ale statuii; era ca şi când ar fi împărţit binecuvântări, lumină sau căldură — Van der Valk n-ar fi putut să spună.

De cealaltă parte a încăperii se desfăşura o colonada suplă, aeriană. Se mai aflau acolo multe statui, dar el nu le mai privi — se săturase de atâtea statui. Plafonul era de asemenea de marmură — un fel de pardoseală crăpată şi zgrunţuroasă aşezată cu susul în jos. Şi acolo creştea muşchiul. Lumina, asemenea unui răsărit cu raze trandafirii, izvora dinapoia colonadei. Evident, nu putea să nu admită că întregul ansamblu avea o frumuseţe deosebită.

— Cu cât mă uit mai mult, cu atât îmi creşte nedumerirea, mormăi el în ciudat.

— Aceasta l-a făcut fericit un timp destul de îndelungat, răspunse ea într-un murmur sec. Nu mă întrebaţi cât a costat? Rosti maliţios.

— Dacă nu a avut importanţă pentru el, nu are nici pentru mine.

— Pentru aceasta o să primiţi o răsplată.

Camera de culcare a lui Jean-Claude era în cealaltă aripă. Nu se făcea remarcată prin nimic; ca şi a soţiei sale, era modernă, ţinută în perfectă ordine şi lipsită de extravaganţă. Erau acolo fel de fel de lucruri, ca de pildă: haine, perii de cap, butoni simpli dar foarte scumpi, pe care le lăsase în urma lui fără o privire de regret. Ar fi vrut ca butonii lui să fie din perle adevărate şi nu imitaţii, dar lucrurile nu însemnau nimic pentru el. Nu-l interesau decât acelea care nu puteau fi cumpărate, ca de pildă liniştea sau diamantul verde din Dresda. Peste tot era la fel. Exista şi o bibliotecă frumoasă cu un Matisse, câteva ţigări de foi de foarte bună calitate, o splendidă colecţie de partituri ale lui Beethoven şi câteva cărţi în magnifice legături din piele, fiecare din acestea constituind pentru un om obişnuit ca Van der Valk culmea ambiţiei unei vieţi. Toate acestea erau oarecum patetice.

— Stătea mult timp pe acasă?

— Da. Câteodată se întâmpla să iasă în fiecare seară câte două săptămâni de-a rândul, alteori treceau săptămâni întregi fără să plece de-acasă. Îi plăcea aici şi mă plăcea aici. Deşi ar putea să-ţi pară ciudat, era foarte ataşat de soţia sa. Ea era, şi pot s-o spun fără să mă mândresc, singura femeie care însemna ceva pentru el. Uneori greşea şi ea.

— Nu vi s-a întâmplat să observaţi ceva care să vă izbească în purtarea lui din ultimele zile — sau săptămâni, dacă preferaţi — înainte de a pleca?

— Nu. A plecat fără veste. Fără să facă vreo scenă, fără să fi fost iritat, fără să se fi manifestat într-un fel. Se comporta ca întotdeauna şi într-o zi a dispărut. N-a luat nimic cu el. Aceasta nu înseamnă nimic, fiindcă în mod virtual dispune de sume nelimitate de bani, şi ca atare poate să cumpere orice îi trece prin minte, oriunde — chiar şi o altă cameră de baie.

— Am să vă pun o întrebare poate stupidă, în orice caz brutală. I-aţi fost vreodată necredincioasă?

— Nu. Deşi ar putea să vi se pară bizar, am concepţii spaniole în astfel de lucruri.

— Vă mulţumesc foarte mult.

— Dacă vă veţi spune numele la telefon, casa aceasta vă va fi deschisă oricând.

— Vă mulţumesc încă o dată. Pot să vă întreb cum vă numiţi?

— Anne-Marie.

Se înapoie spre centrul oraşului, indiferent la furnicarul din jur. Lumina zilei începuse să scadă; ori de câte ori semaforul de circulaţie semnaliza lumina verde, mulţimea de necrezut a bicicletelor, care uimeşte pe oricare străin în trecere prin Amsterdam, ţâşnea înainte ca o şarjă a brigăzii de cavalerie uşoară. Nu-i dădu nicio, atenţie.

„Anne-Marie, que fais dans le monac? Vivrai dans la viile, ou il'y aura des soldais.”

Îndemânarea profesională care îl făcea să fie punctual la întâlniri îl aduse la uşa Hotelului Polen la orele cinci şi treizeci precis, în ciuda bicicletelor. Nu-i fu greu s-o recunoască pe domnişoara Kramer, o femeie bondoacă de vreo cincizeci de ani, cu o clădărie de păr blond bătând spre cenuşiu, şi cu un taior de tweed; o găsi înăuntru, chiar în dreptul uşii, ţinând strâns o adevărată geantă de secretară şi un fel de sacoşă de cumpărături, tot de secretară, care conţinea o haină de ploaie împăturită, pantofii de interior, un scul cu andrele şi alimente pentru masa de seară.

— Ce vrei să iei?
— Aş putea să beau puţin whisky?
Îi plăcu această femeie robustă care nu făcea fasoane.
— De două ori whisky, te rog. Ei, cred că ştii după ce umblu.
— M-am gândit şi m-am tot gândit, dar nu mi-am putut aminti ceva ieşit din comun. S-a comportat ca de obicei în toate privinţele. Era întotdeauna liniştit şi politicos. Nu era greu să lucrezi cu el, dacă îi cunoşteai micile manii.
— Era vorbăreţ? Vreau să spun, era unul dintre acei oameni care în pauzele de lucru discută în trecere despre locurile unde au fost, despre ceea ce au văzut, despre ceea ce simt? Faţă de dumneata era deschis sau rezervat?
— În general, rezervat, dar uneori stătea de vorbă cu mine — şi nu numai despre fleacuri, cum fac unii oameni. Vreau să spun că menţiona lucruri şi oameni. Nu prea mult, destul însă ca să pară uman.
— Îţi aminteşti despre ce ţi-a vorbit în ultima zi? Despre o persoană, un lucru, o carte, o piesă de teatru?
— Nimic deosebit după cât pot să-mi amintesc. Era una din acele după-amiezi cenuşii şi apăsătoare, când fiecare se gândeşte că va ninge iarăşi; a trebuit să aprind mai multe lumini; spunea că oraşul ar fi foarte sumbru. Pot să adaug o remarcă vagă fără vreo semnificaţie specială.
— Ce-a spus?
— Oh, o remarcă fără importanţă.
— Da, dar ce anume?
— Să vedeţi, eu sunt originară din Brabant, şi i-am spus ceva despre locurile de acolo; anume că în acest timp al anului are loc un carnaval care înveseleşte lumea, îi mai dă o rază de bucurie. Aici, în Amsterdam, îi simt lipsa,
— Şi ce-a spus în legătură cu asta?
— Oh, numai că… oh, da, că un carnaval ar mai înviora puţin lucrurile.
— N-ai simţit nicio ciudăţenie, niciun fel de tensiune? Nimic care să-l obsedeze, care să-l plictisească în mod special?
— Nu, nu, nimic.
— Îţi sunt foarte recunoscător.
— Nu e o răsplată prea mare pentru acest whisky.
— Îi cunoşti cumva soţia?

— N-am văzut-o niciodată. Nu mi-a vorbit niciodată despre viaţa lui particulară, nu era omul care să plângă pe umărul secretarei. Ţineam la el.
— Cine îl înlocuieşte acum?
— Eu execut cam tot ce avea el de făcut, mai puţin mâncarea şi băutura.
— N-am să te mai reţin. Ce ai luat de mâncare pentru cină?
Ea râse.
— Ouă şi creveţi congelaţi — destul de sărac, mă tem.
— Poftă mare!

Trebuia să telefoneze la Hotelul Amstel. Domnul Libuda se înapoiase şi era gata să-l primească, în caz că Van der Valk dorea să-l viziteze. Aducându-şi deodată aminte că cheltuielile lui aveau să fie decontate, luă un taxi. Domnul Libuda se afla la bar şi-l trată cu un whisky.
— Da, era cam pe vremea aceasta — staţi să-mi amintesc — azi se împlineşte o săptămână. Am luat cina aici — trebuia să plec la Köln în ziua următoare. M-am întors ieri — bine că am scăpat, vă spun drept. Ah, carnavalul!
Fireşte. Era luni, ultima luni înainte de postul mare. Lunea Trandafirilor în Renania — zbenguială la Köln.
— I-aţi vorbit despre asta când v-aţi văzut cu el?
— Da, acum pentru că-mi spuneţi, îmi amintesc că mi-a vorbit despre asta. Eu tot bombăneam, iar el spunea că-i plac carnavalurile. I-am spus că n-are decât să-i placă. Fir-ar să fie, am plecat o dată din Rio numai ca să scap de hărmălaia din Lăsata Secului.
Nu mai avea nimic de aflat de la domnul Libuda şi poate că tot ce auzise de la el nu avea niciun fel de însemnătate, totuşi era un punct de reper. Singurul indiciu, destul de nenorocit, pe care-l avea. Plecă acasă, de data asta cu tramvaiul, fiindcă orele de vârf ale circulaţiei se terminaseră.

La masa de seară avu omletă cu şuncă şi cu spanac, iar televiziunea îi înfăţişă câteva secvenţe din antrenantul carnaval sărbătorit în diferite colţuri ale Europei, inclusiv Köln, Mainz şi München. Nemţi îmbrăcaţi în costume de cow-boy urlau plini de fericire, iar berea, se scurgea pe gâtlejuri în jos gâlgâind; cum dracu' putea suporta vezica nemţilor atâta?
În dimineaţa următoare se duse la birou, încercând un simţământ de plictiseală faţă de munca monotonă, rutinieră care îl aştepta — şi chiar aşa se şi întâmplă. Îşi petrecu ziua făcând investigaţii pe la societăţile aeriene şi

navale, pe la firmele care închiriau automobile, ori cercetând fişele hotelurilor. O întreagă şi blestemată zi, la sfârşitul căreia căpătă un fel de siguranţă că Jean-Claude Marschal se topise în vreun colţ obscur al Olandei, la pescuit.

— Am auzit că te-ai ales cu o treabă plăcută, spălarea rufelor murdare ale unei familii, îi spuse răutăcios inspectorul şef Kan, întâlnindu-l pe coridor.

Van der Valk înjură din tot sufletul.

Spre seară îi veni o idee. În timpul războiului, Jeain-Claude Marschal servise într-o unitate de informaţii şi spionaj a armatei britanice. Nimic spectaculos: gradul de maior, un pumn de decoraţii, nicio rană. Nouăzeci la sută muncă de birou; totuşi… Făcuse vreodată ceva deosebit? Exista vreun colţ în Europa unde fusese paraşutat ori infiltrat, sau poate adus la mal cu o barcă de cauciuc? Exista oare ceva susceptibil să-i trezească nostalgii pentru vremuri care-i păruseră mai puţin plicticoase? Van der Valk chemă la telefon Ministerul de Război din Londra; i se răspunse cu o rece politeţe şi, o dată ce depăşiră faza inerţiei fireşti, îi promiseră, ca să scape de el, că-i vor răspunde în scris.

Anne-Marie îi promisese nişte fotografii, şi în drum spre casă trecu să le ia. Niciuna dintre ele nu era prea recentă, dar chipul lui osos, cu nas ascuţit, nu era de natură să se schimbe prea mult. Un lucru îi atrase totuşi atenţia; era ceva în legătură cu acest nas care îi reamintea de cineva, deşi n-ar fi putut să spună de cine — dar de aceasta îşi va da seama mai târziu.

În seara aceea, la televizor vârtejul veseliei luă proporţii; carnavalul ajunsese la apogeu, în pofida vântului de nord-est, rece, uscat, aspru şi aducător de praf. Olanda urmărea această vânzoleală cu un sentiment amestecat de dezaprobare, invidie şi aversiune şocată.

— Opreşte porcăria asta. Mă calcă pe nervi, zise Arlette.

Îşi cosea o rochie cu mişcări bruşte, caracteristice ei, cu tăieturi nervoase şi zgomotoase de foarfecă. Acul de maşină care făcea să pătrundă aţa prin stofă zumzăia ca o săgeată care se înfige în ţintă; maşina sfârâi deodată nervos, ca o potârniche în mirişte. Arlette scoase un ţipăt de ciudă, când sfâșie bucata de pânză de-a curmezişul. El studia tocmai harta Europei. Domnul Marschal avea un paşaport francez. Dacă se afla în Olanda, desigur că până acum l-ar fi arătat: nimeni nu era în stare să doarmă pe sub tufişuri pe o vreme ca aceea a carnavalului. Nu-şi luase cu el maşina Panhard-Coupe. Unde se afla? Murise oare? Cine vrea să se ascundă, să rămână singur, nu alege oare un loc care să-i amintească ceva?

De ce stăruise atât de mult domnul Canisius să amestece poliţia în treaba aceasta? Avea oare motive care îl îndriguiau să presupună existenţa unei crime? Anne-Marie… complexă femeie… Van der Valk se duse la culcare pentru a-şi mai limpezi capul. Se gândi că o compresă cu oţet i-ar prinde tare bine.

Miercurea Cenuşie. Arlette se duse la biserică spre a se mirui şi spre a-şi aduce aminte că era făcută din ţărână. Şi el se duse la birou, având supărătorul simțământ că unui poliţist i se reaminteşte zi de zi că este ţărână. Acolo îl aştepta însă un răspuns de la Londra.

Maiorul Marschal nu făcuse nimic deosebit. După debarcare activase ca ofiţer de legătură între britanici şi generalul De Lattre. Fusese la Colmar, la Stüttgart, la Ulm — pe lângă armata franceză a Rinului şi a Dunării. Mai târziu, sub ocupaţie, fusese omul de legătură al lui De Lattre cu comandantul britanic din Köln — ha, ha, acela care găsise cu cale că Adenauer trebuie concediat. Iarăşi Köln, ciudat. Superstiţios, mai ales când nu se putea sprijini pe fapte spre a progresa în anchetele sale, Van der Valk era fascinat de felul în care numele acestea îi tot ieşeau în drum. Fusese şi el o dată acolo, pentru a aresta un gentleman care opera, folosindu-se de cecuri false. Tipul acela fusese un amuzant tovarăş de călătorie, ceea ce nu-l scutise de o condamnare la optsprezece luni închisoare.

Se împrietenise de asemenea cu un poliţist german care îi dăduse tot sprijinul. Heinz Stössel era un neamţ sadea, după cum îl arăta şi numele; zi de zi se scula cu noaptea-n cap ca să poată rezolva cazurile care-i cădeau în cârcă. Bietul Heinz; carnavalul îi scotea peri albi, avea de-a face cu tot felul de beţivani în costume de cow-boy despre care aflai a doua zi că sunt directori de întreprindere.

Van der Valk simţea că se face ridicol; nu avea motive să creadă că Jean-Claude Marschal se afla în Renania.. Tipul se topise de multă vreme în Elveţia, şi dispunea de un mare şi blestemat cont la bancă sub un număr codificat la Zürich. Acolo se refăcea, ţinând o sănătoasă dietă de ciocolată cu lapte.

Totuşi, i se ceruse să nu facă investigaţii oficiale, dar nu i se vorbise nimic despre isprăvile tipului. Ridică telefonul.

— Departamentul poliţiei, Köln. Alo? Puteţi, să-mi daţi biroul domnului Stössel? Poate că nu a plecat încă? În orice caz, daţi-mi legătura. Alo? Heinz? Cum o mai duc cow-boy-ii tăi?

Un geamăt dramatic şi adânc vibra în diafragma telefonului.

— Se fac mai nărăvaşi pe an ce trece; gunoierii au jurat că au să intre în grevă, trei şoferi de taxiuri au fost atacaţi, am înregistrat una sută patruzeci şi şapte furturi de automobile, iar nota de plată, pentru geamurile sparte este astronomică. Societăţile de asigurare refuză din principiu să mai răspundă de pagubele provocate în timpul carnavalului; pretind că intră în prevederile războaielor civile. De acum înainte, prefer postul mare!

— Cum o duci cu persoanele dispărute? urmă o tăcere bruscă.

— De ce mă întrebi? Am un caz al dracului, dar nu l-am anunţat încă prin teleimprimator. Eşti ghicitor sau ce eşti? Vocea se înăspri deodată:

— N-ai găsit cumva vreo fată?

— Nu. Mi-a dispărut, un bărbat.

— Ai greşit adresa, băiete. La noi a dispărut o fată şi presa a prins de veste înaintea noastră.

— Da, e cel mai neplăcut lucru.

— Aha. Şi astă încă nu-i nimic: i-am găsit hainele într-o pădure. Poţi să-ţi închipui titlurile din ziare: „Dispariţia unei fete goale".

— Aveţi vreun punct de plecare?

— Foarte vag; un barman a văzut-o în noaptea din Lunea Trandafirilor cu ceea ce noi denumim un bărbat bine, între două vârste. Acum, vorbeşte-mi despre încurcăturile tale. Nu mi-a căzut sub ochi niciun apel trimis din partea ta, dar ca să fiu cinstit, am. Fost prea hărţuit ca să mă ocup de aşa ceva.

— Nu l-am dat la teleimprimator. E o afacere confidenţială.

O mormăială plină de dezgust.

— Presupun că e bine şi de vârstă mijlocie. Nu-i aşa?

— Presupun că ar putea fi astfel caracterizat de un barman. Nu pot să-ţi confirm cu tot dinadinsul; de altfel, nu am niciun fel de indicaţie precisă. Numai ca numele oraşului Köln mi-a ieşit în cale de vreo două sau trei ori într-un chip ciudat. Adevărul e altul. Cu puţin timp înainte de a se topi, omul meu a vorbit destul de vag despre carnaval.

— Despre asta vorbeşte toată lumea.

— Crezi în coincidenţe, amice?

— Ai fotografiile lui?

— În buzunar.

— Nu-i mare lucru, nu-i aşa? Un bărbat bine, între două vârste… Ai putea tot atât de bine să spui că avea un pahar cu bere şi purta un costum de

cow-boy.

— Am să vin cu avionul.

— Vorbeşti serios?

— Cheltuielile mele vor fi decontate.

Nu era nevoie să dea cuiva explicaţii, nici măcar lui Heinz Stössel, care putea să-l înţeleagă. Două lucruri îl împingeau din spate. În primul rând, simpla dorinţă de a face ceva; avea impresia că de douăzeci şi patru de ore încoace se învârtea ca un câine în jurul cozii. În al doilea rând, era împlinirea unei dorinţe. Asemenea unui jucător de pocher cu o mână plină de cărţi proaste, care aruncă trei din ele şi păstrează două cupe mici, nenorocite; pe când tot sufletul, ajunge să simtă cu certitudine că cele trei cărţi noi care îi intră, dacă le filează cu grijă, una câte una, colţ după colţ, aproape de vârful nasului, vor fi încă trei cupe. Şi de multe ori aşa se întâmplă.

Chemă la telefon aeroportul; nu mai găsi niciun loc pentru avionul de după-amiază, dar reuşi să obţină bilet pentru cel de prânz. Se duse acasă să-şi ia valiza, regretându-şi deja elanul: asta însemna că în loc să se aleagă, cu un prânz servit de Arlette, va trebui să se mulţumească a fi servit, pe o tavă din material plastic, cu o combinaţie năzdrăvană în aspic, cu o salată uscată şi cu o imensă prăjitură cu frişca, care căpătase un miros uşor datorită păstrării prea îndelungate în frigider. Cunoştea mâncărurile companiilor aeriene.

Nu credea că domnul Marschal era mort. Nu credea nici că se săvârşise vreo crimă; după cum nu putea să accepte ideea că omul acesta era un criminal. Totuşi, fiindcă auzise o poveste fără cap şi fără coadă despre o fată goală şi despre un bărbat bine, între două vârste, plecase la vânătoare tocmai la Köln. Sunt ca omul din Biblie îşi spuse el, care aleargă după un ţânţar şi dă peste o cămilă. Sau asta nu e din Biblie? Dar acum, n-are nicio importanţă.

La Köln îl aştepta un mesaj din partea lui Heinz, se dusese acasă să tragă un pui de somn. Heinz avea să întâlnească pe Van der Valk în aceeaşi seară, la şase, pe Terasa Panului. Între timp îi lăsase un rezumat cu puţinele fapte pe care le avea la dispoziţie.

Fata avea şaptesprezece ani, poate optsprezece. Numele ei era Dagmar Schwiewelbein — acel soi de nume în care germanii nu văd nimic comic. Era descrisă ca extrem de drăguţă. Existau mai multe fotografii disponibile,

dar aparent induceau în eroare; fata crescuse brusc, îşi schimbase coafura, îşi smulsese sprâncenele şi făcuse tot felul de lucruri pe care părinţii ei le dezaprobau. Aceşti părinţi erau nişte oameni potoliţi, simpli, cinstiţi. Tatăl era funcţionar la o societate de asigurări, un tip foarte simpatic, dar care nu se remarca printr-o inteligenţă deosebită. Fata, care mai avea un frate mai mare în armată, locuia împreună cu părinţii. Desigur, aceştia erau înnebuniţi de durere. Îşi crescuseră fata într-o atmosferă de simplitate şi inocenţă. Ea fusese întotdeauna potolită, bună, o mică nemţoaică cuminte cu şorţ cu buzunăraşe în formă de inimă şi părul în inele. Nu fusese o şcolăriţă deosebită şi nici suficient de strălucită spre a merge la şcoli mai înalte, îşi luase un serviciu într-un magazin care afişa un lux ostentativ şi vindea îmbrăcăminte de sport. Nu lipsise niciodată de acasă până în ultimul an, când îşi petrecuse cu alte două fete vacanţa de iarnă într-o staţiune de munte; pasiunea ei era gimnastica şi se înnebunea după schi. Nu avusese niciodată vreun iubit, deşi fusese văzută la cinematograf cu mai mulţi tineri care îi făceau curte. O fată bună, liniştită şi nevinovată.

Părinţilor ei nu le plăcuse această slujbă: fata devenise dură, superficială, ca mai toate fetele de azi; câteodată se arăta obraznică şi îndărătnică faţă de mama ei.

În ultima lună, un mare eveniment intervenise în viaţa ei: fusese aleasă Tanzmariechen pentru carnaval.

Acesta este un fenomen german: Prinţul Carnavalului are o suită şi un număr de însoţitori — garda sa — care se ţine după el pretutindeni. Garda este alcătuită din mai multe Tanzmariechen — vreo douăzeci de fete dintre cele mai frumoase şi cu cele mai lungi picioare din oraş. Ele poartă un foarte atrăgător costum militar de comedie muzicală: un fel de tunică de husar, pantaloni strâmţi, cizme înalte şi căciulă de cazac. Toate acestea vin foarte bine unei fete înalte şi subţiri.

Nu mă pot gândi la ea ca la o Dagmar Schwiewelbein, îşi spuse Van der Valk. O văd mai degrabă ca pe o Tanzmariechen, care este un nume drăguţ pentru un fenomen încântător.

Defilau împreună cu Prinţul Carnavalului în Lunea Trandafirilor, şi-şi făceau desigur apariţia la balul cel mare şi la banchet. Ea însă lipsise, se topise pur şi simplu. Fusese văzută în noaptea aceea bând într-o cafenea cu faimosul „bărbat bine”. Nimeni nu bănuia ce avea să se întâmple. Nu mai fusese văzută de atunci. Costumul — recunoscut de mama zguduită de hohote de plâns — fusese găsit frumos împăturit într-o pădure, la vreo zece

kilometri în afară de oraş. Pădurea fusese răscolită, dar numai pentru că aşa se obişnuieşte. Nu se găsiseră nici urme de paşi şi nici de luptă sau de ceva asemănător; numai un mic vraf de haine. O Tanzmariechen goală dispăruse în vântul rece de martie, care bate dinspre nord-vest când vremea este umedă, şi dinspre, nord-est când vremea este numai rece.

Van der Valk hoinări prin Köln până la Terasa Rinului. În Miercurea Cenuşie, care cade după carnaval, toată lumea e mahmură. Străzile par goale, oamenii umblă târându-şi picioarele şi arată foarte rău. Abia dacă se găseau câţiva consumatori pe marea terasă cu pereţii de sticlă, încălzită cu aer condiţionat. Priveliştea era în văluită într-o ceaţă verde-albastrue. Rinul curgea repede şi era mai murdar şi mai posomorât ca de obicei. Partea descoperită a terasei, pustie în acel anotimp, era decorată cu drapelele mai multor ţări, unele răsucite şi mai toate sfâşiate de vânt şi decolorate de aerul Rinului. Un afiş uriaş anunţa că clubul de fotbal din Köln găzduia în acea sâmbătă echipa Borussia Dortmund. Reclame violent colorate făceau mare caz de câteva mărci de bere şi de limonadă. Un alt afiş de proporţii imense ridica în slăvi străvechea capitală romană a Renaniei care fusese vizitată de Kennedy. Priveliştea era dominată de familiarele turnuri ale catedralei şi de stâlpii susţinători ai podului de pe Rin.

Van der Valk nu avea poftă de bere, mai cu seamă în acea zi murdară şi rece de martie. Aruncă o privire circulară prin bar, căutând altceva, şnapsuri, vermut scârbos de dulce, o băutură nemţească ce imita şampania, denumită isekt… Văzu pe un raft o sticlă prăfuită, a cărei formă o recunoscu de îndată, genţiană, of Doamne! Se potrivea exact cu dispoziţia lui sufletească.

— Cum v-o servesc? întrebă barmanul cu îndoială.

— Pune puţină gheaţă într-un pahar de apă obişnuit. Apoi umple-l pe jumătate.

— E prima dată că mi se cere această băutură.

Van Der Valk stătea de unul singur, gândindu-se la titlurile din ziare referitoare la „Frumuseţea Goală”, şi-l aştepta pe inspectorul Stössel…

— Ei, vrei o bere?

— Să n-aud de bere.

— Abia m-am sculat.. Cafea. Astăzi în Köln toată lumea bea cafea — Miercurea Cenuşie.

— De două ori cafea, spuse Van dor Valk chelneriţei, care stătea plictisită zornăindu-şi mărunţişul din buzunarul şorţului.

Heinz Stössel amintea de o şuncă neafumată, spălăcită, ţeapănă şi foarte sărată. Era gras, dar plesnea de sănătate. Fără ochelarii săi de citit avea o înfăţişare cam bleagă, ceea ce inducea pe mulţi în eroare; dar când şi-i punea, ceea ce şi făcu spre a-şi bea cafeaua, arăta ca un senator roman viclean şi inteligent. În vreme ce-şi mesteca încet cu linguriţa cafeaua, se uita cu scârbă la Rin.

— N-am să găsesc fata nici în râu şi nici în pădure. Cât de serioasă e toată afacerea de care mi-ai vorbit?

— A fost văzută cu omul meu.

— Da, chiar în localul ăsta, bând isekt. Era în taior. Bărbatul apare oarecum învăluit în ceaţă — suplu, în haine obişnuite; mi-a fost descris ca un om elegant. Când un barman spune elegant, ce înţelegi?

— Că în loc să fie răpită şi violată, sau bătută măr şi vârâtă în cine ştie ce gaură, a dispărut în mod deliberat.

— Dar pe ce se sprijină această teorie? Nimic din caracterul sau comportarea ei de până atunci nu par să sugereze aşa ceva. Mă tem că ipoteza cu vizuina e mult mai apropiată de realitate.

— Ascultă-mă pe mine acum. Este vorba de un om putred de bogat. Excentric. Un tip nervos. S-a topit şi el în acelaşi chip. Şi în privinţa lui posibilitatea unei vizuini n-ar fi exclusă. Dar nu mă mulţumeşte. Să presupunem că ar fi fost aici. Nu o pot dovedi, dar s-ar fi putut să fie. Este poate o legătură între dispariţia omului meu şi dispariţia fetei tale. Prea mult pentru o simplă coincidenţă.

Stössel îşi sorbea încet cafeaua. Chiar dacă nu-l lua în serios, faţa lui nu-i trăda cu nimic simţămintele.

— Da, dar pentru ce trebuie să găsim neapărat, o legătură? Unde sunt fotografiile dumitale? Barmanul de colo este tocmai cel în chestie — iată pentru ce te-am adus în spelunca asta.

Van der Valk întinse fotografiile pe tejghea. Barmanul le privi bine.

— Îi seamănă, asta aşa e. Totuşi, credeţi-mă, n-aş putea spune cu siguranţă..

— Ei, la ce bun toate astea? întrebă Stössel, dregându-şi glasul după ce se înapoiară la masă.

— Până acum la nimic. Poate că ideea mea e nebunească. Sunt gata să admit că e nebunească. Este totuşi, ceva bizar în felul cum a dispărut fata.

— Vrei să spui că nu se potriveşte cu firea ei. Că nu este nici genul de fată care să fugă cu milionarul tău.

— Nu.
— Arată-mi şi mie fotografiile astea.
Van der Valk aruncă plicul pe masă; una din fotografii alunecă puţin, astfel în cât marginea celei de deasupra tăia linia părului.
— Seamănă cu Jacques Anquetil, spuse cu indiferenţă Heinz.
Van der Valk se aplecă peste ele, râse apoi ridică din umeri.
— Ştiam că seamănă cu cineva. Nu găseam însă cu cine.
— Părul schimbă întreaga fizionomie.
— Când te gândeşti la un milionar, nu faci o apropiere tocmai cu un campion ciclist.
Neamţul se ridică de pe scaun şi se îndreptă spre tejghea, arborând acelaşi aer indiferent.
— Totuşi, schimbă oarecum faţa lucrurilor… Ascultă, se adresă el barmanului. Ai auzit de Jacques Anquetil?
— Desigur.
— Gândeşte-te bine. Nu te grăbi. Acum spune-mi dacă bărbatul care o însoţea pe fată seamănă cu el.
Urmă o linişte, o linişte ciudată, reflectă Van der Valk. Erau oarecum ridicoli cei trei inşi care stăteau încruntaţi, gândindu-se la o fizionomie cunoscută mai bine ca oricare alta în Europa, fiindcă apărea pe fiecare ecran de televiziune — zilnic timp de trei sau patru săptămâni, vară de vară. De cinci ori câştigător al Turului Franţei — faţa aceasta nervoasă, cu pomeţii accentuaţi a alergătorului de curse cicliste care apărea deasupra ghidonului, era de neuitat.
— S-ar părea că da, spuse barmanul. Avea acelaşi păr. Şi aceeaşi linie a feţei. O faţă prelungă şi ascuţită, cu obrajii oarecum scobiţi.
— Uită-te acum din nou la fotografie.
O mână groasă ca un jambon acoperi părul.
— Părul o schimbă. Deşi, orice s-ar spune, seamănă. Totuşi, n-aş putea să jur, dacă aş fi pus în situaţia s-o fac.
— Nu, nu-ţi cerem aşa ceva. Să ne spui numai dacă seamănă sau nu.
— Seamănă. Seamănă foarte mult.
— Bună treabă. Desigur, nu este concludent.
— Evident că nu; e totuşi mulţumitor. Se înapoiară la masă.
— Aşa se întâmplă, zise Stössel calm. Martorii nu pot niciodată identifica după o fotografie. Pot însă constata asemănarea ambilor indivizi cu o terţă

persoană pe care o cunosc. Cel mai important lucru e să găseşti a treia persoană, Jacques Anquetil.

Chicoti scurt.

— La urma urmei, de ce nu? Şi Anquetil trebuie să fie milionar.

— Ar fi cam greu să-l suspectăm de o treabă ca asta, ei? zise Heinz.

— Haidem, adăugă el, după ce bău o cafea rece. Să dăm o raită pe la birou.

— Să presupunem că ai dreptate…

Stössel stătea într-un cabinet mult mai mare, pe un fotoliu tapisat cu mai multă piele, la o masă de lucru acoperită cu mai multă aparatură electrică decât biroul lui Van der Valk din Amsterdam, dar având acelaşi miros.

— Ei bine, ce părere ai?

— Are vreo importanţă?

— Mă muncesc gândurile. Nu se potriveşte cu firea lor.

„Se poate, gândi Van der Valk. Nu ai văzut însă casa aceea, nu ai stat de vorbă cu Anne-Marie.”

— Să vedem cum o s-o scoatem la capăt.

— Adevărat… Avioanele sunt în afara discuţiei. Taxiurile sunt în afara discuţiei. Automobilele de închiriat sunt în afara discuţiei. Poate… cu trenul.

— Poate că a cumpărat un automobil.

— Să încercăm, zise el, strâmbându-se. Ce-ar fi putut să aibă — carnet de cecuri internaţionale, dolari, ai vreo idee?

— Nu e chiar atât de nătâng. Cec german la o bancă germană, e cel mai verosimil, dacă ţin seamă şi de unele indicii.

— Pe un nume german?

— Câte automobile nu sunt plătite cu bani gheaţă şi apoi — p-aci ţi-e drumul?

— Vom face o fotografie trucată şi o vom arăta peste tot. Dacă teoria asta e valabilă, ar fi putut să cumpere tot felul de lucruri. Chiar şi o casă, orice, oricât de scump, nu ceva neobişnuit, dar care să pară totuşi suspect… Doamne, mi-e groază când mă gândesc ce are să spună despre aceasta şeful poliţiei! În orice caz, n-am să te trec în raportul meu nu ai o situaţie oficială.

Van Der Valk, care nu era autorizat nici măcar a citi contoarele electrice din oraşul Köln, nu putea să ia parte la operaţia plimbării unei fotografii frumos trucate prin magazinele cele mai scumpe, unde un bărbat cu mutra

lui Jacques Anquetil ar fi putut cumpăra o maşină, ori o casă, ori caravană, ori, dracu' să-l ia la ce s-o mai fi gândit! Unde să se fi dus? Unde să se fi ascuns? Era destul de greu să te pui în pielea unui bărbat foarte bogat care vrea să-şi ascundă urmele.

Făcu o vizită părinţilor micuţei Tanzmariechen. Mama nu-i fu de mare ajutor — biata femeie! Era o fiinţă mai ştearsă decât o acuarelă lăsată în ploaie, şi orice ar fi vrut să spună despre fata ei, nu putea fi de niciun folos. De la tată putu să scoată ceva mai mult. Omul acesta, reflectă Van der Valk, era de o naivitate surprinzătoare, nici nu se gândise măcar să întrebe cine era acel bărbat care vorbea atât de curgător nemţeşte (dar discuta numai despre „die-Zeit"). Un om cumsecade, blajin, de o mare simplitate, care nu gândea rău despre nimeni; fata, reflectă Van der Valk, avea aceleaşi caracteristici. Nu-l impresionase aceasta şi pe Jean-Claude Marschal?

După cum se şi aşteptaseră, un număr uluitor de oameni cumpăraseră tot felul de lucruri excentrice şi se comportaseră excentric, căci de fapt se-aflaseră în plin carnaval. Fiecărui poliţist, în fiecare magazin, i se serviră pe tavă poveşti care sunau cam aşa: „Nu s-a întâmplat nimic… totuşi, aş putea să vă spun ceva. Un bărbat a cumpărat douăsprezece cămăşi de noapte de culori diferite". Era ca în vechea rubrică: „Credeţi-mă, dacă vreţi…", care-l făcuse celebru în fiecare casă pe domnul Ripley pe vremea când erau copii. Nimeni nu recunoscuse însă pe bărbatul din fotografie, cu excepţia omului de la garaj, care declară că ar putea să fie tipul căruia îi vânduse un automobil chiar în preajma carnavalului, într-o vineri: un Carrera 1900, o renumită marcă de curse germană; un oarecare domn Alfred Kellermann. Omul de la garaj habar n-avea de cursele cicliste şi nici nu auzise vreodată de Jacques Anquetil. Dacă ar fi arătat ca Stirling Moss, poate că… Totul era foarte vag.

Domnul Kellermann vorbea o germană corectă, dar nu ca un locuitor din ţinutul Rinului, mai degrabă ca un german din sud, sau ca un austriac. Cecul era garantat de o bancă mare; nicio informaţie suplimentară despre cont nu era posibilă fără o dispoziţie a tribunalului..

Bărbaţi bine, între două vârste, în automobile Porsche, albe, roşii, negre, albastre ori albe, fuseseră semnalaţi pe teritoriul întregii ţări.

— E de necrezut, spunea Heinz Stössel. Pe unde o fi dormind? Trebuie să-şi petreacă undeva noaptea. Nimeni nu poate dormi într-un automobil Porsche.

Era de o încăpăţinare neclintită şi refuza să se lase descurajat, trăsătură căre-i lipsea lui Van der Valk.

— Au trecut de mult peste graniţă. S-au vârât ca într-o gaură prin vreo mică localitate unde se practică sporturi de iarnă. El era un bun schior. Ea lucrase într-un magazin cu articole sportive, aşa că probabil îi plăcea şi ei.

— Se află pe listă, spuse scurt Heinz.

Avea o teorie potrivit căreia oricine putea găsi orice, dacă respecta o anumită rutină şi dacă această rutină era destul de bine coordonată. Departamentele poliţiei sunt într-o crescândă fragmentare, iar acolo unde dau greş, de vină sunt numai legăturile defectuoase.

Un om căutat, spre exemplu, de brigada fraude pentru o neînsemnată înşelătorie în dauna unei bănci poate fi cu desăvârşire necunoscut de brigada criminală, care nu l-ar identifica nici dacă l-ar târî în birourile ei ca martor. Heinz Stössel criticase cu asprime fiecare departament al poliţiei. Pus faţă în faţă cu un om care, în mod tehnic, nu săvârşise nicio crimă (şi, cum nu găsea niciun pretext, nu putea să cerceteze conturile la bancă), el pornea calm de la premisa că omul acesta se făcuse vinovat de toate crimele prevăzute în codul penal. Întocmise chiar o listă cu tot ce-şi imagina că domnul Marschal ar fi putut să facă, pusese în mod virtual pe toţi poliţiştii germani să-l hăituiască şi îşi înregistra fiecare raport pe telexul său. În fiecare ceas îşi plimba creionul său roşu pe benzi, rând cu rând. Spunea că ar fi în căutarea unei coordonate.

— Cred că aici am găsit ceva, deşi rezultatele sunt neconcludente. O mare cantitate de echipament de schi şi îmbrăcăminte a fost cumpărată din München. Bărbatul nu corespunde în totul descrierii noastre, dar era înalt, subţire şi părea sigur pe el. Ştia precis tot ce avea nevoie. Singurul lucru care într-adevăr i-a izbit pe cei de la magazin a fost că, la sfârşit, a semnat un cec de o valoare foarte mare fără să fi verificat sumele de pe factură. Întrebaţi în această privinţă, au adăugat că un alt lucru care i-a izbit a fost că li s-a cerut să livreze toate cumpărăturile la biroul de bagaje de la gară. Cecul era al unei bănci locale. Poliţia din München a căutat şi alte cecuri pe acelaşi nume. Au găsit unul la o agenţie de voiaj — două bilete clasa I-a pentru Innsbruck.

— Ce nume era în scris pe cec?

— Un nume hazliu — Nay.

— Nay? rosti Van der Valk. Nay?

— Aşa scrie pe bandă, Nay.

— Telefonează-le, Heinz. Simt că înnebunesc, telefonează-le. Spune-le să repete literă cu literă numele.

Cu o uimire dispreţuitoare faţă de această vehemenţă, Stössel ridică receptorul.

— München… domnişoară, unu-şase-şapte… Alo? Alo? Schneegans? Aici Stössel din Köln. Cecul acela de la magazinul de articole de sport. Operatorul a reţinut corect numele? Nay, da. Vă rog verificaţi… Da? Bine, mulţumesc. Lasă telefonul jos.

— Da, dar cum ai ştiut? E uşor să săvârşeşti o asemenea greşeală, nu le putem face o, vină din asta. E în loc de a, Ney. Nu văd nimic deosebit.

— Ney, spuse Van der Valk zâmbând, este numele — vai, ce copilărie! — al unuia din generalii lui Napoleon. De obârşie germană — din Saar. Şi Kellermann este tot unul din aceştia. M-am gândit şi m-am răzgândit ce anume putea fi memorabil în toată chestia asta,

— Crezi că ai dat de el?

— Nu poate fi altcineva.

— A plecat la Innsbruck. Pare că şi-a asumat un risc, dar de fapt a fost în perfectă siguranţă. De la München la Innsbruck! Dar ce s-a putut întâmpla cu automobilul?

— Mai dă-o dracului de rutină, zise Van der Valk zâmbând iarăşi.

— Am verificat toate automobilele, rosti Stössel indignat. Cumpărate, închiriate, împrumutate sau furate.

— Nu poţi să ştii dacă un automobil este furat până ce nu-ţi reclamă cineva furtul.

— Da, dar…

— Care crezi că e cel mai bun mijloc de a scăpa de un automobil ce-ar putea fi recunoscut? Să-l laşi în stradă neîncuiat. Într-un oraş mare ca ăsta, dispare fără urmă în mai puţin de trei ore. Bineînțeles, n-ai să reclami niciodată pierderea.

— Ce, un Porsche nou-nouţ?

— Trebuie să judecăm prin prisma vederilor lui. O maşină Porsche nou-nouţă înseamnă tot atât de puţin ca o jucărie pentru un tip ca ăsta.

— Văd. Nu e de mirare că l-am pierdut. În orice caz, avem certitudinea că cei doi sunt împreună. Ştim că a plecat cu fata. Dacă-l găsim pe el — găsim şi fata. Sau viceversa. Tot ce-mi rămâne de făcut e să-l chem la telefon pe şeful poliţiei din Innsbruck.

— Nu-i nevoie. Am să merg chiar eu acolo.

— Nu ai nicio împuternicire.

— Nu am nevoie de aşa ceva. Nu am decât să mă duc la el şi să-i spun că jocul s-a încheiat. Întreaga dramă se va da peste cap şi fata se va înapoia la ea acasă. Ce-ar mai putea fi? Doar capriciul unui om bogat. O escapadă romantică. Ei nu i se va face niciun rău. El va urmări însă ziarele germane, Heinz, şi se va distra pe seama noastră. Nu am în privinţa asta nicio îndoială. Nu îngădui presei să se ocupe de cazul acesta.

Era ca şi cum ar fi trecut dintr-o lume într-alta, reflecta el în avion. Nu se îndurase să-i spună lui Heinz — dar totul fusese ieşit din normal, peisajul, luminatul fals şi melodramatic, umbrele exagerate şi contorsionate, simţământul unei întregi atmosfere absolut bizare… Dacă dispare o fată, imediat îţi vine în minte posibilitatea unei crime; dacă fata nu este violată, omorâtă, sau vândută ca sclavă, ori ceva asemănător, atunci rămâne răpirea. Părinţi înnebuniţi, ziare care urlă, sute de poliţişti, de pompieri şi de soldaţi în cizme înalte scotocind printre mărăcini — numai lucruri care-ţi scapă de sub control. Jean-Claude Marschal nu săvârşise nicio crimă. Van der Valk se silea să-şi reamintească mereu aceasta, dar ar fi putut să jure că era adevărat, Jean-Claude nu-şi dăduse niciodată seama că poliţia germană va lua totul în serios. În concepţia lui, a determina o fată să fugă cu el constituia o senzaţie nouă, o aventură nouă, o nouă experienţă. Aşa şi părea să fie; nu ştia însă nici el însuşi cum stăteau cu adevărat lucrurile. Jean-Claude fugise, şi ştiuse, sau bănuise, că ar putea fi urmărit pentru aceasta. Într-adevăr urmărit de poliţie se ascunsese cu multă şiretenie. A trebuit să fie aruncată în joc fantastica rutină a lui Heinz Stossel, cu ramificaţiile ei în întreaga Republică Federală a Germaniei, împletite într-un lasso cu ajutorul comunicaţiilor prin tele-tip, pentru a i se da de urmă. Dar nu-l prinseseră încă.

În momentul de faţă atenţia lui Van der Valk era distrasă de altceva. Mai întâi de stewardesă, care avea atât de mult păr încât se întrebă — câteva clipe — cum de reuşea să-şi ţină cascheta pe cap; îl preocupa apoi berea pe care o comandase. Era o bere minunată — dar, datorită acelei alchimii pline de snobism a liniilor aeriene — era daneză. Pentru că zburăm la patru mii de picioare deasupra, teritoriului Republicii Federale a Germaniei, reflecta el indignat, socotim berea germană prea proletară pentru gusturile noastre — şi dăm din buzunar câţiva bănuţi în plus pentru eticheta aurie a berei Carisberg, care e tot atât de fadă ca şi Minnie Mouse. Indignarea lui

împotriva berei acesteia fade trebuia să se potolească, spre a se putea iarăşi concentra asupra cazului Marschal.

Marschal nu putea să nu-şi dea seama că poliţia se apucă să caute persoanele a căror dispariţie a fost semnalată. Se bizuie poate pe faptul că Anne-Marie nu va voi să se facă agitaţie — ea îl lăsase să înţeleagă acest lucru. Se, mai gândise, poate, că domnul Canisius nu va face vâlvă — dar în privinţa asta săvârşise o eroare de calcul. Ştiuse că absenţa lui nu va aduce nicio perturbare în administrarea casei. Şi cum persoana lui avea o importanţă deosebită în ochii fiecăruia, datorită faptului că el era moştenitorul averii Marschal, făcuse greşita presupunere că domnul Canisius nu va lua nicio măsură pentru regăsirea lui, deoarece va fi încântat să scape de el, ba chiar să-l şi dea definitiv uitării.

Iată însă că domnul Canisius nu numai, că luase măsuri, dar măsurile lui fuseseră extrem de drastice. Un inspector din brigada criminală se văzuse detaşat, cu depline puteri şi cu toate cheltuielile asigurate, ca şi cum ar fi fost săvârşită o crimă. Cu toate acestea nu exista nicio crimă. Da, a determina o minoră să fugă din căminul ei constituia o culpă gravă, dar Marschal nu se gândise la asta. Altminteri, şi-ar fi închipuit că poliţia se va pune în urmărirea fetei cât şi a lui. Se gândise probabil că prezenţa fetei era susceptibilă să-i asigure un fel de camuflaj?

Berea era bună la gust. Van der Valk reflectă că domnul Canisius plătea berea, tot aşa precum plătea şi biletul de avion, asta îl făcu să prindă curaj.

Ştia ceva Canisius, sau bănuise ceva în legătură cu această fată? Era greu de presupus asemenea lucru. Putea el să creadă sau să-şi imagineze măcar că Marschal ar fost în stare de aşa ceva? Ceva atât de trăsnit, de straniu.

Aveau ei cunoştinţă de vreo taină lăuntrică, de vreo rotiţă defectă în psihicul lui Marschal? De ce stăruise Canisius să i se pună la dispoziţie un inspector din brigada criminală? Şi dacă aceasta era realitatea, de ce el, Van der Valk, nu fusese prevenit?

Să fie oare Marschal un dezechilibrat? Săvârşise vreo crimă în trecut? Tânăra nemţoaică nu era oare în primejdie?

Nu, nu. Respinse această formulă, mai defectuoasă decât un raţionament lipsit de orice bază. Era pur şi simplu o dispariţie fără sens. Primul comisar al poliţiei din Amsterdam putea fi un funcţionar de stat oarecum servil; dar pentru a face ceea ce făcuse, trebuise să aibă convingerea că faptul în sine nu constituie o crimă. Dacă ar fi bănuit că Marschal săvârşise o crimă, ar fi pus în mişcare tot aparatul rutinier al poliţiei, Interpolul şi toate celelalte.

Nu ar fi dat înapoi nici dacă ar fi intervenit pe lângă el douăzeci de milionari. Nu, excelenţa sa avusese o comportare destul de plauzibilă. Un milionar amnezic care nu trebuia urmărit sau fugărit, care trebuia depistat într-un mod foarte discret de un inspector experimentat şi cu simţul responsabilităţii — având toate cheltuielile asigurate — iată fraza cu puteri magice care, fără îndoială, potolise scrupulele excelenţei sale.

Ar săvârşi o mare greşeală dacă s-ar înfierbânta căutând cu tot dinadinsul diferite motive, reflectă Van der Valk. El era un inspector al brigăzii criminale. Foarte bine, asta însemna, pur şi simplu, că era un poliţist ca oricare altul, acționând potrivit ordinelor. Potrivit unui astfel de ordin trebuia să caute şi să găsească un om, raportând pe parcurs orice intervenea domnului Canisius. Acest ordin nu era afectat de nimic ce i-ar fi fost necunoscut lui; chiar dacă omul în chestiune era un criminal, nu avea rost să se preocupe. Un indiciu neînsemnat îl adusese la Köln, unde un gest prietenesc pusese în mişcare pentru el întreaga poliţie a unei ţări. Van der Valk ştia foarte bine că Heinz Stössel nu ajunsese la concluzia că domnul Marschal era responsabil de dispariţia micuţei Dagmar Schwiewelbein, decât după descoperirea celui de-al doilea cec semnat cu nume napoleonian. Numai din pură bunăvoinţă recursese la un consum monstruos de energie (găsindu-şi o scuză suficientă pentru a se justifica faţă de superiorii săi), obținând astfel în mai puţin de patruzeci şi opt de ore un rezultat pozitiv, un indiciu asupra locului unde s-ar fi putut afla Marschal.

Următorul indiciu, în Austria, ar putea cere mai mult timp, dar Van der Valk ştia destul de bine că-şi va dibui omul. Frontierele erau ţinute sub observaţie. Stössel trimisese semnalmentele fetei dispărute poliţiei din Innsbruck. Van der Valk îl va găsi pe Marschal destul de uşor, apoi va telefona — şi cu asta basta. Canisius va veni, sau va trimite un om de în credere care să poarte o scurtă conversaţie cu Jean-Claude. Micuţa nemţoaică va fi trimisă acasă, şi orice învinuire penală în legătură cu răpirea va fi dată uitării. Un incident… Jean-Claude Marschal nu era un criminal. Nu săvârşise nicio crimă.

Şi Anne-Marie? Îi va mulţumi ea pentru toate astea? Nu se arătase prea entuziasmată faţă de inspectorul care-l urmărea pe soţul ei, oricât simţ de răspundere, experienţă, tact şi discreţie ar fi dovedit el. Anne-Marie ar fi fost poate mai accesibilă, mai sinceră, dacă ar fi renunţat la bănuielile ei. Consimţise, ca Marschal să fie urmărit, dar insinuase într-un mod destul de străveziu că Jean-Claude nu era o fiinţă comună şi lansase un apel deschis

către Van der Valk, rugându-l să facă un efort pentru a-i înţelege soţul şi a nu lua drept bun tot ce i se pusese în sarcină. Era oare un răspuns la observaţiile lui vagi în legătură cu statuile şi cu faimoasa mobilă Hepplewhite? Desigur că nu, dar ea îl socotise mai capabil decât mulţi alţii să-şi dea seama că avea de-a face cu o pasăre rară. „Cred într-adevăr…” spusese ea… Ce credea oare cu adevărat?

Era posibil să fi…? De ce Canisius trimisese tocmai un inspector din brigada criminală? Era oare ceva mai mult decât putea vedea un om obişnuit?

Nu, nu, şi iarăşi nu. El, Van der Valk, nu ştia nimic, se deplasa numai spre a executa nişte ordine, spre a urma nişte instrucţiuni. Jean-Claude Marschal nu săvârşise nicio crimă, nici măcar aceea de răpire. Marschal nu era un criminal.

Jean-Claude nu săvârşise nicio crimă… Era oarecum ca faimoasa frază din Liberty Bar. William Brown a fost ucis…

Avionul se-aşeză uşor pe pista de beton, pe care rulă până în faţa aerogării, viră, motoarele mugiră, apoi se lăsă tăcerea; toţi pasagerii năvăliră spre uşă. Aerul era înţepător de rece. Munţii se înălţau de jur împrejur. Se afla la Innsbruck, în primul rând, oraşul Innsbruck era mult mai aglomerat decât îşi închipuise el. Obţinu o cameră la hotel — dar nu fără să se zbată. În săptămâna următoare, pare-se, avea să se desfăşoare finala marelui concurs internaţional de schi, şi întregul „circ alb” va îmbrăca haine de sărbătoare.

Localitatea urma să fie invadată de un furnicar de amatori de spectacole, de paraziţi, de ziarişti şi de fotografi. Vor mai fi şi numeroşi oameni veniţi în vacantă. Deşi era în martie, patruzeci centimetri de zăpadă şi o sută douăzeci de pante aşteptau lumea.

Aşadar, Van der Valk se afla acolo, afundat în patruzeci de centimetri de omăt, purtând pantofi de oraş şi pardesiu de culoare deschisă, care ar fi arătat perfect la Köln, dar aici părea absurd. Foarte bine, Sopex plătea cheltuielile. Fusese trimis să-l găsească pe domnul Marschal, dar nimeni nu-l prevenise că va înota în zăpadă. Intră în primul magazin care-i ieşi în cale, pe Maximilianstrasse, şi îşi cumpără o pereche de bocanci uriaşi şi o canadiană de toată frumuseţea. Simţindu-l novice, încercară să-i vândă tot magazinul acela blestemat.

— Poate mi-ar trebui şi un câine St. Bernard? (Asta le-a închis gura.)

O dată echipat, trebui să se ducă, bineînțeles, la poliţie. Aceştia nu arătară niciun fel de interes.

— Aţi nimerit într-o localitate minunată. Am verificat, natural, toate registrele hotelurilor, dar valea e plină de cabane care ne-ar cere mai bine de un an dacă ar fi să le controlăm pe toate. Dumneavoastră nu vă puteţi da seama, dar toate districtele muntoase sunt la fel. Oamenii au câte o casă. Bun, le cunoaştem numele. Ei le închiriază pentru o lună, chiriaşii, le subînchiriază, subchiriaşii găzduiesc o duzină de amici în bucătărie — credeţi că le ştim numele? Abia dacă putem obţine jumătate din taxele de turism.

Comisarul se numea Bratfisch. Era aspru şi spătos. Portretul era completat de un păr blond aspru, de o jachetă aspră de tweed, de nişte umeri făcuţi să spargă uşile, şi de nişte bocanci la fel cu ai lui Van der Valk, făcuţi să strivească oamenii sub ei. Van der Valk se lăsă pe spătarul scaunului, ţinând mâinile în buzunare şi mestecând un băţ de chibrit. Îşi zise că în chipul acesta oglindea manierele interlocutorului, la care se adăuga şi un fel de mesaj… mut al lui Bratfisch. Voi, poliţişti blestemaţi de la oraş, în cămăşile voastre subţiri, şi albe, vă credeţi tare deştepţi, dar să nu vă închipuiţi că ne ploconim în faţa voastră. Suntem oameni de la munte,

— Totuşi, nu este vina mea că au venit aici, zise Van der Valk cu blândeţe.

— Ah, desigur că nu. Numai că treaba asta nu se poate face în doi timpi şi trei mişcări. În primul rând, păsările pe care le vânaţi n-ar fi exclus să se afle acum în Vorariberg sau Engadine. În al doilea rând, cei din Köln pot să se frământe cât vor din cauza unei fete care a dispărut, dar pe aici, pe la noi, trebuie să ţineţi seama că asemenea lucruri se întâmplă zilnic. Ştiţi câte dispariţii de fete au fost semnalate de la deschiderea sezonului? Am să vă spun — optsprezece. Aerul tare li se urcă la cap. Sunt seduse de antrenori sportivi şi cad ca cireşele din pom. Şase săptămâni mai târziu se reîntorc la consulatele lor, fără un franc în pungă şi cer un bilet de tren, până acasă.

Van der Valk nu-l menţiona pe Jean-Claude Marschal. Ştia ce răspuns va primi. Că un milionar dispărut ar putea da dureri mari de cap unei companii, dar că milioanele nu pot face ca ziua să aibă mai mult de 24 de ore.

Bratfisch simţi, evident, că se arătase prea puţin dispus să dea o mână de ajutor.

— Natural, vă voi acorda tot sprijinul. Săptămâna viitoare va fi altă situaţie. Zilele acestea, de sfârşit de sezon clasic, sunt cele mai proaste. Vina

nu este decât a aerului tare de munte. Femeile bătrâne sunt cele mai zăpăcite. Se îmbracă de parcă ar avea douăzeci de ani, îşi lasă banii şi bijuteriile la întâmplare prin camerele de hotel, se plimbă pe terasă uitând jachete de vizon pe spătarele scaunelor — ştiţi câţi oameni vin în fiecare an pentru întâia oară la sporturile de iarnă? Cu douăzeci la sută mai mulţi decât în anul precedent. Şi mai ştiţi care este coeficientul de când cu jocurile olimpice? Patruzeci la sută. Toţi oamenii mei sunt ocupaţi până peste cap, nici nu mai au când să doarmă. Lunea viitoare se termină şi circul ăsta. Mai treceţi pe la mine dacă nu-i găsiţi între timp. Servus.

— Servus, zise Van der Valk.

Nu se putea spune că discuţia îl nemulţumise în mod deosebit.

Nu erau oameni antipatici, ferească sfântul!

Iată pe femeile acelea vârstnice din braserie — cum se mai îndoapă cu frişcă. Iată şi pe bărbaţii aceia distinşi între două vârste — chiar dacă în realitate sunt nişte tipi destul de mediocri, par foarte arătoși în puloverele lor ultraelegante şi în pantalonii de schi atât de strâmţi; nu li se vede părul pe sub beretele de schi tricotate, aşa că poţi să le dai orice vârstă între treizeci şi cincizeci de ani; chiar dacă la sosire, nu erau însoţiţi de tinere fete, acum însă le au la dispoziţie: nemţoaice, englezoaice, daneze, finlandeze. La hotelul Kandahar din Innsbruck unirea dintre popoare se realizează foarte uşor.

Bocancii de schi, oricât erau ei de minunaţi, îl jenau îngrozitor la picioare: mergea mai mult șchiopătând pe zăpada care scârţâia. „Albă ca zăpada şi cei şapte pitici” — murmură el când îşi văzu oglindindu-se într-o vitrină propria-i beretă tricotată cu un ciucure în vârf. Din fericire, în ciuda înfăţişării sale, nu se singulariza prea mult în această mulţime.

Biroul de recepţie al hotelului era plin de oameni care scriau cărţi poştale ilustrate. Ceru să vorbească la telefon cu Amsterdamul, dar cum i se spuse că va avea de aşteptat cel puţin, o oră, se duse la bar, unde bău genţiană, şi îşi scoase bocancii pe furiş, profitând de obscuritatea de sub masă.

— Domnul Canisius? Aici Van der Valk. Vorbesc de la hotelul Kandahar din Innsbruck. Omul nostru este pe aici, prin împrejurimi. A trecut prin Germania Federală, a plecat de-acolo cu o fată. Da, a agăţat o fată tânără şi se pare că a convins-o să fugă de acasă, fără să dea cuiva de veste. Faptul acesta mi-a fost semnalat de poliţia germană. Amândoi sunt aici. Le va fi foarte greu să iasă din ţară acum, deoarece frontierele sunt supravegheate.

Nu mă îndoiesc că-i voi dibui — din păcate aci este o mare afluenţă de vilegiaturişti, aşa că treaba va mai dura câteva zile, Vestea vă surprinde?

— De loc — auzi el vocea lui Canisius, seacă, egală, deprinsă cu convorbirile telefonice internaţionale.

Legătura telefonică era uimitor de bună: cu munţi sau fără munţi — s-ar fi putut crede că i se vorbea dintr-o cameră alăturată.

— Este exact acţiunea dezechilibrată de care m-am temut. Ne ameninţă un mare scandal. Acuma înţelegi de ce v-am recomandat cu atâta stăruinţă discreţia. Poliţia locală ştie despre toate acestea?

— Ştie despre fată. Acesta este pretextul investigaţiilor mele. Nimeni nu cunoaşte rolul domnului Marschal, deşi poliţia germană ştie ceva, desigur, deoarece am fost nevoit să le spun. N-au împărtăşit însă nimic presei.

— Bine, bine. Excelent. Nu mă îndoiesc că veţi găsi un pretext ca să-l împiedicaţi pe domnul Marschal de a se mai avânta şi în alte escapade, până ce mă veţi înştiinţa. Voi şti atunci ce măsuri să iau. Sunt foarte bucuros că i-aţi dat de urmă atât de repede. Felicitări. Amintiţi-vă, domnule Van der Valk — discreţie. E în stare să facă vreo boroboaţă dacă se va simţi încolţit.

— Credeţi că este dezechilibrat, nu-i aşa?

— Nu vă îngrijiţi de asta, domnule inspector, rosti vocea, de data aceasta pe un ton catifelat. Nu uitaţi că acţionăm cu toţii pentru a-l proteja cât şi pentru a apăra interese considerabile. Sunaţi-mă iarăşi de îndată ce o să aveţi veşti noi. La revedere.

Van der Valk plecă să cineze. Aerul tare de munte făcuse să-i fie somn, muşchii de la picioare îl dureau.

Obţinu, de la portar nişte unsoare cu care să înmoaie pielea tare a bocancilor, apoi făcu o baie fierbinte la picioare. Era istovit şi avea nervii încordaţi la maximum.

Îşi uitase undeva mănuşile, aşa că trebuia să-şi cumpere altele, precum şi ochelari de soare. Începuse să-l înţeleagă pe domnul Bratfisch, mai ales după ce citise ziarul local.

Vorbea şi înţelegea germana destul de bine, dar acest dialect din munţi îl depăşea; oamenii foloseau tot felul de cuvinte, pentru nişte noţiuni care-l nedumereau. Se simţea ca un peşte pe uscat; nu umblase niciodată pe schiuri, şi nici nu intenţiona să facă acum începutul; nu-i surâdea să fie expediat acasă cu piciorul în ghips. Va avea mult de mers pe jos, prin zăpadă, ştia foarte bine. Pe povârnişuri, muşchii bietelor sale picioare aveau să-i facă zile amare. Cu atât mai rău pentru ele.

Nu reuşea să se dumirească în privinţa lui Jean-Claude Marschal. Tot ce se spunea despre dezechilibrul său… Neaşteptata-i fugă în tovărăşia acelei Tanzmariechen, desigur cu nimic premeditată — oglindea realmente un dezechilibru? Domnul Canisius se grăbea să afirme aceasta. Anne-Marie făcuse observaţia că nu trebuia să pună prea mult temei pe vorbele lui Canisius pentru a-şi face o idee despre caracterul lui Marschal. Ce fel de om era? Înclinat spre romantism, impetuos — dispreţuia eventualele consecinţe ale actelor sale… Era de un paradoxal şcolăresc comportarea acestui milionar, cu conturi la bancă în mai toate principalele oraşe din Europa sub numele unor mareşali ai lui Napoleon. Dădea un lustru şi o folosire romantică unor bani prozaici. Da, se gândi el, va trebui să meargă la bibliotecă şi să scoată o listă a tuturor personajelor napoleoniene.

Există probabil o explicaţie aici, în Innsbruck. Îşi reaminti vag câteva nume alsaciene — Strassbourg era o pepinieră de mareşali cu nume germanice.

Se gândi la Tanzmariechen. Un husar, un cavaler — aproape un Cavaler al Rozelor? — plin de nevinovăţie, curaj şi încredere. Ce impuls exercitase aceasta asupra lui Marschal? Avea oare pentru el o însemnătate deosebită?

Anne-Marie îi afirmase că Jean-Claude nu întâlnise niciodată vreo femeie care să însemne ceva pentru el, cu excepţia soţiei sale. Van Der Valk nu se gândise că ea ar fi putut să mintă.

Dacă Marschal se comporta într-un fel ciudat, la fel proceda şi Canisius. Van der Valk reveni pe ocolite la vechea sa enigmă: ce anume îl îngrijora în aşa măsură pe Canisius? Desigur că o escapadă mai mult sau mai puţin banală a domnişorului Jean-Claude nu era de natură să alarmeze serios o societate ca Sopex. Cum se justifica trimiterea pe urmele lui a unui inspector din brigada criminală? Era ca şi când ar fi fost convinşi că Marchal săvârşise sau ar fi gata să săvârşească o crimă, deoarece ştiau totuşi ceva pe care el nu-l ştia. Sau poate că Jean-Claude Marchal ştia ceva despre ei, şi ei n-o ignorau.

Van der Valk nu ştia încă despre ce era vorba. Avu din nou simţământul neplăcut că existau prea multe lucruri care nu-i fuseseră comunicate.

Jean-Claude avea cu ceva la mână Sopexul? Sau poate pe Canisius? Ceva dezonorant, cu intenţia de a reduce la tăcere pe cineva prin mijloace violente, sau de a înlătura oricum ceva, sau pe cineva, care le stătea în drum? O evaziune fiscală enormă? Auzise sau descoperise accidental vreun

fapt în legătură cu uriaşa întreprindere, care avusese darul să-i tulbure psihicul său juvenil, romantic, imatur?

Nu ştia încă nimic; de altfel, în momentul acesta nici nu-şi prea face griji. Se răsuci cu faţa în jos; scoase un oftat adânc, împinse puţin cu obrazul perna şi se cufundă instantaneu într-un somn greu.

Dormea încă profund, când o puternică bătaie în uşă îi anunţă ora opt şi jumătate, camerista şi cafeaua. Se sculă căscând; îi era foame.

— Intră.

Camerista şi ieşise când Van der Valk observă că i se serviseră două ceşti. Perfect, nimic nu era mai uşor decât să mănânce cât doi. Poate că datorită acestei colaborări în plină desfăşurare, cameristele din Innsbruck serveau micul dejun pentru doi. Se spăla tocmai pe dinţi, când auzi o nouă bătaie în uşă. Poftim, proasta a adus micul dejun comandat de altul. Terminase lupta cu pasta de dinţi, când se întoarse o văzu pe Anne-Marie, stând calmă şi turnându-şi o cafea.

— Bună dimineaţa. Nu te superi, sper, că ai un musafir la micul dejun. Cu lapte sau simplă?

Van der Valk avu nevoie de câtva timp pentru a-şi reveni..

— Sunteţi detectiv, sau ceva asemănător?

— Canisius mi-a spus despre ce-i vorba. Am acţionat sub imperiul unui impuls subit. Am aflat că puteam prinde o legătură de noapte, prin Paris. Am coborât din avion acum două ore.

Era prea mult pentru puterea lui de a înţelege, când încă nici nu-şi băuse cafeaua. Se simţea extraordinar de tulburat şi oarecum asediat. Anne-Marie, presupuse el, avea tot dreptul să apară aci, dar nu era cam exagerat să cadă pe capul lui în modul acesta, tocmai la cafea? Evident, persoana ei nu constituia o privelişte tocmai neplăcută. Părea foarte tânără; în pantaloni negri şi tricou — purta până şi bocanci de schi — arăta (gândi el) aidoma fetei de cincisprezece ani care se, măritase cu Jean-Claude Marschal. Îşi bău cafeaua şi simţi că i se mai limpezeşte mintea.

— Canisius, rosti ea calm în vreme ce mânca o brioşă cu gem de caise, care se bucură sincer ori de câte ori poate să spună oamenilor lucruri neplăcute lor, mi-a afirmat că Jean-Claude a plecat cu o fată. Care este realitatea? E cu vreuna din acele păpuşi sulemenite care se învârtesc pe lângă pistele de schi?

— Nu ştiu. E originară din Köln. A întâlnit-o acolo. Are optsprezece ani, este vânzătoare, pare să fie foarte frumuşică, îi place dansul, şi patinajul şi o cheamă Dogmar.

— Ce-am spus eu? Una din acele păpuşi sulemenite, zise ea după ce muşcă din nou din brioşă. Jean-Claude trebuie să-şi fi ieşit din minţi. Mă îngrijorează. Ceva nu e în regulă cu el. De asta am şi venit. Nu te supară?

— Madame, este soţul dumneavoastră. Mie mi s-a cerut doar să-l găsesc.

— Nu este o crimă să fugi cu o fetiţă din Köln.

— Nu. Dacă nu s-a folosit cumva de vreun mijloc violent, ceea ce ar fi extrem de neplăcut. Poate că a făcut o imprudenţă, dacă după cât se pare, nu doreşte să fie găsit.

— N-a spus oare Talieyrand că o imprudenţă e mai rea decât o crimă?

— Cred că se referea la ceva care le cuprinde pe amândouă. Mă întreb dacă soţul dumneavoastră n-a săvârşit niciodată vreo crimă?

— Ce te face să crezi una ca asta?

— Poate faptul că sunt poliţist… Trebuie să mă bărbieresc…

— Du-te şi bărbiereşte-te. Nu te preocupa de mine.

Era dezorientat. Se simţea stângaci şi provincial; într-adevăr, o senzaţie infernală. Cu femeia asta pe cap lucrurile se vor complica, evident. Ce urmărea Anne-Marie? De ce venise să-şi bea cafeaua în camera lui, fără să-i fi dat timp mai întâi să se bărbierească?

— Ai să mă socoti obraznică dacă am să te întreb ce ai de gând să faci?

— Van der Valk îşi plimbă mâna peste bărbie, apoi puse maşina de bărbierit deoparte.

— Am de gând să fac un duş, spuse el luându-şi hainele. Se poartă aşa, gândi el, fiindcă sunt prea bogaţi. Nu-mi place treaba asta; de fapt, mă simt al dracului de prost. Ar trebui să mă aflu acum la Amsterdam, să stau la birou şi să întocmesc rapoarte. Nu ţin de poliţia din Innsbruck şi nu mă pot obişnui să mă trezesc din somn şi s-o găsesc pe soţia unui milionar lângă patul meu, turnându-și cafea.

Totuşi, aluzia fusese străvezie. Poate că între timp va pleca, nădăjdui el în vreme ce-şi peria părul umed. Îşi simţea capul mai limpezit.

Anne-Marie plecase, dar se înapoiase din nou. Pe patul lui era în tins un pulover foarte frumos, extrem de luxos şi îngrozitor de scump. Unul din acele obiecte tricotate pe care magazinele sportive de lux le etalează în vitrine. Se uită la el.

Anne-Marie stătea lângă fereastră şi fuma o ţigară.

— Ce-i asta?

— Un pulover. Puloverul dumitale fără guler nu-i de niciun folos pe meleagurile astea. Ai nevoie şi de alţi pantaloni. Ţi-i voi procura eu. Bocancii merg.

Van der Valk se uită la pulover, care avea tocmai culoarea potrivită şi era foarte atrăgător.

— Trebuie să vă spun două lucruri, doamnă Marschal. În primul rând, sunt poliţist şi ca atare nu pot accepta niciun fel de cadouri din motive lesne de înţeles. Ştiţi ceea ce delicateţea franţuzească numeşte într-un cuvânt „cadouri", în al doilea rând, nu primesc lucruri de la femei nici măcar în viaţa mea particulară. În afară de aceasta obişnuiesc să-mi beau cafeaua de dimineaţă în tovărăşia soţiei mele.

— Vorbeşti prostii, rosti ea calm. Dacă fata aceea este tot atât de proastă, Jean-Claude o va trimite imediat cu trenul acasă. Niciodată n-ai să fii în stare să schiezi; şi ai să stai tot atât de ţeapăn ca majoritatea olandezilor.

— Nu doresc să schiez. Nici nu intenţionez să schiez.

— Eşti totuşi într-o localitate în care toată lumea schiază, zise ea cu nerăbdare. Schiază, sau stai potolit pe şezut.

Van der Valk deschise gura, şi o închise iarăşi. Viaţa se desfăşura prea rapid în dimineaţa asta; simţea că îmbătrâneşte.

— Puneţi-l. Ai să arăţi bine în el. Şi nu mai repeta prostiile acelea copilăreşti despre „cadouri", fiindcă ştiu perfect de bine că domnul Canisius îţi plăteşte cheltuielile, Ai venit aici, nu-i aşa? Cu trenul, cu un taxi, sau cu ceva tot atât de afurisit. Îmbracă-l.

— Sunteţi geloasă pe el? Sau speraţi să vă vadă şi să-l faceţi gelos?

Anne-Marie îl privi, lung, fără să scoată un cuvânt.

Ei bine, asta era viaţa cu cei bogaţi; să schiezi sau să stai potolit pe şezut. Luă puloverul şi începu să-l îmbrace. În timp ce-l trăgea peste cap se simţi prins pe la spate de o pereche de braţe puternice, musculoase; simţi un corp tare care mirosea bine; ciudat, faptul în sine nu era de loc neplăcut. Încercă senzaţia lui Iona când văzuse că se deschide gura balenei. Îşi scoase puloverul şi trase cât putu de tare şi de mult aer în piept — braţele îl lăsară deodată. Anne-Marie se întinsese pe spate în patul lui şi îşi pusese mâinile sub cap absentă. Începu să facă mişcări de ridicare a picioarelor, spre a-şi întări muşchii stomacului.

— Sunt o persoană capricioasă, vanitoasă, dezagreabilă, spuse ea calmă. Am fost rănită rău sufleteşte. Sper să dau ochii cu această dansatoare,

această frumoasă Pisslinger. Sper să o văd pe pista olimpică. Cred că am să-i învineţesc un ochi. Am s-o arunc de pe schiurile ei afurisite.

Van der Valk îşi pieptănă părul şi rânji.

— Foarte drăguţ puloverul acesta. Începe să-mi placă. Sunteţi o persoană foarte impulsivă, nu-i aşa?

— Da, când mă avânt. La nevoie ştiu să calc şi alături, nu numai drept înainte.

— Ştiţi, soţul dumneavoastră ar putea fi la ora actuală, în orice punct al Austriei.

— Astăzi are loc aici un concurs. Vor coborî pe pista olimpică fetele. Vor atrage o mare mulţime de curioşi.

— Văd. Vorbiţi cu mult entuziasm. Credeţi că îl va atrage şi pe el?

— Îi place să asiste la concursurile de fete. Cercetează fiecare nouă recoltă. Desigur, dacă ai de gând să alergi prin toată Austria, n-ai decât. Ar fi însă o mare pierdere de vreme. Destinde-te, distrează-te, nu mai fi atât de olandez. În viaţă nimic nu are importanţă… N-ai înţeles acest lucru?

— Evident. Nimic nu este prea important.

— Iei totul prea în serios, rosti ea cu nerăbdare. E limpede ca lumina zilei că Jean-Claude a plecat dornic de noi amuzamente, de schimbare. A cules de pe undeva o păpuşă ridicolă cu care să facă puţin schi. Ar trebui să înţelegi că asta lămureşte totul. Nu are niciun rost să continui această performanţă de urmărire. Dă-l încolo pe nebunul acela de Canisius. Te-a pus să-l urmăreşti pentru că este mai sărit de pe linie decât o fată bătrână. Acum eşti aici — foarte bine, profită de ocazie. Amuză-te.

— Cu dumneata, zâmbi el în colţul gurii.

— Ah, nu te grăbi. N-a fost din partea mea decât o mică izbucnire de mânie. Gelozie, dacă preferi. Sunt impulsivă, şi când reacţionez, voltajul creşte la maximum.

— Te numărai printre concurente, nu-i aşa?

— Da — dacă ajung la o competiţie, pot fi mai iute decât acea Pisslinger sau cum o cheamă, şi Jean-Claude o ştie prea bine. Care este numele ei adevărat?

— Dagmar Schwiewlbein.

— Poftim. Poate fi ăsta un nume? Râse.

— Nemţii nu văd nimic comic în el.

— Eu da, totuşi. Pentru cineva care schiază!

— Îţi închipui deci, că nu vei avea altceva de făcut decât să te duci la el şi să-l baţi pe umăr.
— Spune-mi atunci ce ai face dumneata, dacă n-aş fi eu aici ca să-l găsesc în locul dumitale?
— Oh. Numai o lungă şi plictisitoare treabă de rutină, spuse el calm pândindu-i reacţiile. Pui o întreagă aparatură în mişcare pe un anumit teritoriu. Colinzi prin hoteluri, restaurante, birouri care închiriază cabane, prin garaje, magazine — cât mai multe, dacă e necesar.
Nu era nevoie să-i spună cât de puţin se entuziasmase de treaba asta poliţia austriacă — începând de la Salzburg şi până la Feldkirch.
— Vezi? spuse ea ridicând din umeri. Nu se poate ceva mai stupid. E ca şi cum ar fi vorba de un gangster sau ceva asemănător. Încearcă să uiţi că eşti poliţist. Am să te învăţ să schiezi.
— Foarte bine, spuse el calm.
Pe cine credea ea că înşală? Ce femeie impulsivă! Foarte bine. Se va ţine scai de ea; era destul adevăr în povestea ei ca să acţioneze cum trebuie. Fără îndoială că dorea să-l găsească pe Jean-Claude, şi fără îndoială că lui îi era mai uşor să-l găsească alături de ea, decât fără ea. În mijlocul mulţimii, Van der Valk ar putea să nu-l recunoască. Anne-Marie, însă, i l-ar arăta imediat. Natural, el ştia că până la urmă va da de urma domnului Marschal, chiar de-ar fi să răscolească toată regiunea de la Salzburg până la Feldkirch. Oamenii au nevoie să mănânce sau să doarmă undeva, şi Marschal avea gusturi costisitoare…
Dar ar trebui să acţioneze în acest sens. Era aproape sigur că Anne-Marie avea dreptate când afirma ca cei doi fugari erau în Innsbruck sau prin împrejurimi, şi că lăsaseră urme pe care ea va şti să le depisteze. Van der Valk nu-i vorbise despre conturile de la bancă, dar mersese cu ea la o astfel de instituţie; ea venise într-o goană, şi avea acum nevoie de ceva bani. Van der Valk se minuna de uşurinţa cu care aceşti oameni tratau problemele băneşti, tot atât de fireşti pentru ei ca şi apa pentru un locuitor de la oraş — întorci robinetul şi începe să curgă. O privise cum glumea cu casierul din spatele ghişeului şi cum se înapoia spre el cu buzunarele hanoracului pline cu bancnote.
— Ai un cont la Innsbruck?
— Nu. Viena.
Nu mai pusese alte întrebări. Primise probabil nişte veşti de acolo, gândise el.

Acum urmăreau concursul, sau mai degrabă mulţimea. Nu văzură pe nimeni care să semene fie cu Jean-Claude, fie cu Tanzmariechen.

Schiul începu să-i capteze interesul. Asista pentru prima oară la un concurs, şi îi plăcea modul cum se avântau fetele la curbe, muşcând cu schiurile zăpada, aplecându-se lateral spre a contrabalansa forţa centrifugă, ridicând beţele de-a lungul braţelor, încovoindu-se spre a tăia aerul în faza finală a cursei şi legănându-se uşor spre a-şi spori viteza în pantă. Totul se desfăşura foarte rapid, foarte graţios, foarte excitant.

Anne-Marie păru că nu poate s-o înghită pe fata care realizase timpul cel mai scurt.

— Picioare ca nişte cioturi, ageră ca un buştean, cu tot atât de mult sex-appeal ca un pahar de bere trezită. Aşa se întâmplă întotdeauna.

— Ah?

Se aflau acolo zece mii de oameni, poate mai mulţi, dar dacă s-ar mai fi adăugat vreo două mii, diferenţa nu s-ar fi făcut remarcată în valea imensă şi albă. Pe un stadion de fotbal ar fi fost mai uşor — dar aici posibilităţile de a umbla încolo şi încoace erau reduse. Coborau din vârful muntelui; mulţimea era înşirată pe o distanţă de patru kilometri de-a lungul pistei olimpice; cu puţină răbdare, puteai s-o treci pe toată în revistă. În dreptul liniei de sosire — în vale — nu se aflau mai mult de două mii de persoane; Van der Valk le prinsese în câmpul vizual al binoclului său.

— Aşa se întâmplă totdeauna, continuă ea. Schiorii buni cu adevărat, singurii amuzanţi, aceia cu un stil frumos şi cu oarecare fler pierd puncte la pornire sau cad, şi în locul lor înving nişte tonţi, cu un stil elefantin; gloabe.

Da, gândi el vag, fata care-i plăcuse cel mai mult coborâse despicând aerul şi scoţând chiote spre a se încuraja; ieşind prea în afară la o curbă, făcuse un pas de patinator pe o porţiune îngheţată şi, cu un strigăt de imensă dezamăgire, sărise ca un iepure în plină mulţime. O mare de mâini se grăbiră s-o ajute să se ridice, şi acum stătea zguduindu-se de râs.

Mai erau încă concurente care coborau, dar o competiţie de schi este în general câştigată sau pierdută de primii doisprezece; şi fanaticii, interesaţi numai de performanţă şi nu de spectacol şi atmosferă, adică de ceea ce nemţii numesc „Stimmung”, se şi scurgeau în jos pe pantă, înapoindu-se la automobilele lor.

Van der Valk se uita la o pereche anume, care se afla cam la patru sute de metri înaintea lor sau, cum se spune, la ceva mai puţin de o bătaie de puşcă. Putea perfect să fie Marschal şi mica lui Tanzmariechen; fata, cu o căciulă

mare de blană, era îmbrăcată în costum adecvat; bărbatul fixa schiurile în port-bagajul de pe acoperişul unui automobil. Nenorocirea era că o mie de persoane arătau exact la fel. Nu le putea vedea nasul, şi cu atât mai puţin faţa. Van der Valk ţinea neclintit binoclul, aşteptând ca bărbatul să se întoarcă spre el, când cineva i-l smulse din mână. Anne-Marie observase brusc ce făcea. Automobilul roşu dădu înapoi cu spatele, viră, apoi o porni ca un proiectil la vale, pierzându-se în cele din urmă după un pâlc de pini. Fără-grabă, Van der Valk îşi luă înapoi binoclul. Identificase un Fiat două mii trei sute.

„Am marcat un punct, îşi spuse el mulţumit. Sunt ai mei!" Erau deci într-adevăr aici. Se simţea ca şi când ar fi băut pe nerăsuflate o cupă plină cu şampanie. Nu mai simţea frigul la picioare şi ochii îi sclipeau iarăşi. Se uită la Anne-Marie, pe chipul căreia plutea o indiferenţă totală.

— Aşa.

— N-am putut să-mi dau seama dacă era sau nu Jean-Claucle, spuse ea. Se aplecase ca să intre în maşină. Putea să fie un necunoscut oarecare.

Era o minciună; îşi zise Van der Valk, cea mai sfruntată din câte auzise el vreodată.

— Poliţia austriacă poate pune mâna pe maşina aceea în mai puţin de o jumătate de oră. Nu avea de gând să pună în mişcare poliţia austriacă, dorea numai să vadă cum va reacţiona Anne-Marie.

— Nu mai face pe idiotul, rosti ea mânioasă. Dacă chemi poliţia dai la iveală toată porcăria asta, inclusiv chestia cu zănatica aceea de fată. Nu poţi face una ca asta. În orice caz, nu are niciun rost. Mâine tot vor fi aici pentru slalom. Ai să-i urmăreşti cât ai să vrei. O să-ţi fie foarte uşor.

— Mi-ar fi mult mai uşor să pun mâna pe ei acum. N-ar fi exclus să ne fi văzut — adică pe dumneata.

Van der Valk ştia că acum va ieşi ceva la iveală.

— Eşti un imbecil. Nu-ţi dai seama că tocmai asta vrea Canisius să faci?

Van der Valk o porni repede pe pantă în jos. Anne-Marie trebui să fugă spre a se ţine după el.

— Stai o dată!

El se opri. Automobilul pe care-l închiriase era parcat în mijlocul mulţimii, cam la cincizeci de paşi de locul unde Jean-Claude îşi lăsase Fiatul roşu.

— Te rog, rosti ea. Te rog, intră în automobil, cu mine. Vreau să-ţi explic ceva. Îmi promiţi să nu faci nimic precipitat, mai înainte de a mă asculta şi

pe mine?

— Foarte bine.

Anne-Marie deschise portiera. Îi izbi obişnuitul miros de aer închis. Era un automobil închiriat, model Rekord. Deşi nu se mai găsea o maşină de închiriat în întreg Innsbruckul, ea făcuse totuşi rost de una. Obţinea tot ce voia. Aşa cum era învăţat şi Jean-Claude.

Toată dimineaţa bătuse soarele, dar acum se înnourase şi ameninţa să ningă din nou. Zăpada proaspătă de ieri se aşternuse pe întreaga vale; şoseaua fusese însă curăţată şi se putea circula cu viteză mare. Anne-Marie conducea prea repede, dar bine.

— Maşina asta nu corespunde standardului dumitale?

Ea ridică din umeri.

— Toate sunt nişte lucruri inutile. Le-am avut pe toate. Şi o Ferrari, şi o Masserati, şi o H Marschal ispano o mie nouă sute treizeci, cu caroserie înaltă şi cu volan de fildeş. Acelaşi serviciu ţi-l poate face, tot atât de bine, şi un scuter.

Ce femeie impulsivă! Oh, nu — îşi schimbă părerea; mai degrabă Jean-Claude era un tip impulsiv, nesocotit. Să se încurce cu o fată ca aceea, fără a-şi bate capul o secundă dacă familia ei s-ar alarma, dacă poliţia ar fi anunţată; alt om ar fi cugetat la toate astea. Îşi închipuia Jean-Claude că nu va fi urmărit? Şi fata — era de conceput că oamenii vor sta cu braţele încrucişate când li se va aduce la cunoştinţă că o fată de optsprezece ani a dispărut? Totuşi, nu se sinchisise. Venise chiar aci, la Innsbruck, să se distreze schiind, fără să se preocupe de altceva. Era ceva iraţional. Parcă îl împingea de la spate; voia să ajungă la ceva. Şi asta repede. Anne-Marie ştia despre ce era vorba.

Participanţii la concurs denumesc pista — „groapa”. Sari în ea şi, o dată pornit, nimic nu te mai poate opri, în afară doar de o cădere în zăpada moale de la marginea pistei, unde poţi cu uşurinţă să-ţi rupi un picior sau chiar gâtul. Te vezi acoperit de zăpadă, gâfâind, zguduit, fie râzând ca fata de astăzi, fie plângând ca ceilalţi trei concurenţi care căzuseră exact în acelaşi loc. Nu mai ştii nimic şi nu te mai gândeşti la nimic. Goneşti, folosindu-te doar de muşchi şi de instincte, tinzând să atingi o sută de kilometri pe oră. Concurenţii bărbaţi realizează o medie superioară vitezei de nouăzeci de-a lungul întregii piste; fetele reuşesc o medie mai redusă. Concursul de schi în sine e o prostie, pentru că în cele din urmă oricine poate învinge; condiţiile se schimbă de la un minut la altul, şi titlul de campion olimpic poate fi

câştigat cu preţul unei sutimi de secundă. Dar faptul de a goni cât poţi de repede, fără a te opri, într-o cursă în care fiecare metru te poate băga în spital pentru un an, este totuşi o realizare, căci în niciun alt sport nu pătrunzi cu atâta intensitate până în centrul magic al vieţii. Van der Valk constatase acest lucru în cursul dimineţii.

Fără îndoială, Anne-Marie nu fusese o simplă concurentă la cursele de slalom. Poţi face slalom în două feluri. Fie repezindu-te sălbatic, în speranţa că nu te vei lovi de nimic, fie manevrând cu îndemânare, ca să eviţi obstacolele. Printre fragilele jaloane cu fanioane mici şi fluturânde ţâşnesc nişte libelule irizante, care se transformă apoi în omizi, meschine şi ostenite. Jaloanele sunt făcute dintr-un material plastic special, flexibil, căci la viteza unui slalom un băţ de lemn sau de bambus ar fi prea periculos. Se gândi că Anne-Marie se afla într-o cursă de slalom ale cărei steaguri el nu putea încă să le vadă. Toate mişcările erau fără înţeles, asemenea jargonului de schi. Ce însemna pas de ocolire, plug, cristiana răsucită, telemac, pas de patinaj ori schuss, când o ceaţă deasă de nepricepere acoperea tot acest limbaj încâlcit? Când nu putea să vadă niciun steag.

Ea opri maşina în faţa la Kaiserhof, şi se dădu jos fără să-i arunce o privire.

— Vino sus în camera mea. Vreau să-ţi vorbesc în linişte, şi aici e plin de ziarişti clevetitori.

Se opri o secundă pentru a-şi găsi cheia. Doi ziarişti aşteptau să li se dea legături telefonice.

— Ascultă-mă pe mine, categoria uşoară are un avantaj firesc la cursa gymkhana, spunea unul.

— Ce spui de marele schuss de la urmă? interveni celălalt. Cele zece kilograme suplimentare ale ei au servit-o straşnic; a câştigat aproape o secundă într-un singur avânt. Am cronometrat-o chiar eu.

Discutau ca nişte prieteni.

Anne-Marie îşi scoase bocancii, zvârli hanoracul pe un scaun aurit în stil baroc şi ridică receptorul.

— Trimiteţi sus o sticlă de whisky şi două pahare. Se uită la Van der Valk.

— Stai jos, porunci ea brusc.

Se plimba prin cameră, privind pe fereastră zăpada care începuse să cadă din nou. El îşi aprinse liniştit o ţigară, îşi zise că Anne-Marie avea de gând

să efectueze slalomul şi că în curând şi el va fi în stare să depisteze steguleţele.

— Te rog să încetezi urmărirea. Să-l laşi pe Jean-Claude în pace. Pleacă acasă şi uită-l. Am dreptul să te rog acest lucru. La urma urmelor, sunt soţia lui. Restul este numai formalism. Nu te îngriji de Canisius. Cu el, aranjez eu treburile.

— Nu-i chiar atât de uşor. Canisius nu m-a angajat în calitate de detectiv particular.

— Dar nu poţi să-l arestezi pe Jean-Claude. Nu a săvârşit nicio crimă.

— Despre asta nu mi s-a spus nimic, rosti el sec. Sunt ofiţer de poliţie şi lucrez conform instrucţiunilor. Aceste instrucţiuni sunt simple. Să-l găsesc şi să aflu pe cât posibil ce are de gând să facă.

— Şi pentru ce crezi că ţi s-au dat aceste instrucţiuni?

— Nu e cazul să reflectez asupra acestui lucru. Superiorii mei sunt satisfăcuţi fiindcă au o justificare. Dispunem deja de probe care ne justifică rolul. A lua o fată de la ea de-acasă pare destul de inofensiv. Dar fata e minoră şi, datorită acestei împrejurări, se află în grija şi sub protecţia, autorităţilor. În toate ţările europene asemenea fapte sunt pedepsite de codul penal. N-ai auzit niciodată de ademenirea de minore?

Anne-Marie îşi turnă un pahar mare de whisky, îl goli dintr-o dată, ca şi cum ar fi în cercat să se blindeze înaintea unei lupte cu nişte imbecili încăpăţânaţi.

— Când te-am cunoscut la Amsterdam, am avut impresia că eşti un om cu scaun la cap. Nu crezi nici dumneata în toate aceste fraze sforăitoare. Ştii foarte bine că nu-s decât un pretext.

— Desigur. Din primul moment în care mi s-a expus toată această poveste, am început să mă întreb pentru ce un om dispărut de acasă — un caz care nu implică decât o simplă acţiune poliţienească de rutină — a necesitat mobilizarea unui inspector din brigada criminală, cum sunt eu, pentru a încerca să-l găsesc, fără a se lua în prealabil niciuna din măsurile obişnuite. Niciun anunţ la Interpol, niciun anunţ la vreun organ administrativ a cărui treabă este să verifice, de pildă, hotelurile. Foarte ciudat. De fapt, n-am auzi să se fi întreprins o astfel de acţiune de când mă ştiu.

— Şi de ce crezi că s-a întreprins?

Vocea ei era mângâietoare, ochii îi străluceau, probabil sub în fluenţa whiskyului. Îşi mai turnă un pahar şi, după o clipă de gândire, umplu şi al

doilea pahar. Se apropie de el şi i-l oferi. Van der Valk îl luă şi bău puţin. Un whisky foarte bun.

— Aş spune, rosti el cu fermitate, că se află desigur în joc o foarte mare sumă de bani. Domnul Canisius şi prietenii săi manifestă o oarecare nervozitate la gândul că soţul dumitale ar putea săvârşi un act care să-l facă iresponsabil în ochii lumii. S-au alarmat, poate, fiindcă se tem că domnul Marschal e în stare să înconjoare lumea, jucându-se cu o avere care în ochii oamenilor reprezintă o cifră colosală.

— Înclini să accepţi acest punct de vedere ’?

— Nu înclin, sunt plătit pentru asta. Ea clătină din cap cu tristeţe.

— Pune-ţi capul la contribuţie. Încearcă să înţelegi. Van der Valk mai bău puţin whisky; îi plăcea foarte mult.

— Oamenii care dispun de mulţi bani, de foarte mulţi bani, nu sunt uşor de înţeles. Fac lucruri pe care oameni obişnuiţi, ca mine, le găsesc de neînţeles. Eu încerc să văd pentru ce un bărbat ca domnul Marschal îşi părăseşte brusc căminul, fără a lăsa nicio explicaţie. De ce pleacă la Köln tocmai în timpul carnavalului şi o şterge cu o fată frumuşică într-o uniformă veselă? De ce o cârmeşte apoi la munte, fără să aibă altă grijă decât să se desfete, privind concurentele de schi din acest an?

— Eşti plătit ca să nu pleci cu idei preconcepute, spuse ea. Poftim încă puţin whisky. Foarte bine. După cum ai remarcat şi dumneata, dispun de foarte mulţi bani. Am să te plătesc ca să te smulgi din această atmosferă de imbecilitate. Vrei să-ţi spun pentru ce?

Anne-Marie terminase şi al doilea pahar cu whisky. Luă sticla, se apropie de Van der Valk şi se plecă asupra lui spre a-i umple paharul. Van der Valk înţelese în acel moment că o femeie foarte frumoasă în costum de schi, care bea whisky într-un dormitor de hotel cu ferestrele spre munţi, este ceva extrem de ispititor, tot atât de ispititor ca şi o fată de optsprezece ani în timp de carnaval îmbrăcată în costum de Tanzmariechen.

— Presupune că ţi-aş explica toate aceste. Ah, în pat? Îi spuse ea drăgălaş la ureche.

Avea un miros de femeie sănătoasă, de uşoară transpiraţie şi de parfum. Era mirosul liniei scumpe a puloverului, a unsoarei de bocanci, a pielii, a whiskyului. Era cel mai seducător miros din lume.

— Canisius şi cei din clanul său sunt foarte vicleni, după cum ştii. Dezbracă-mă.

— Îmi amintesc de o femeie din Amsterdam care-mi spunea: „Am concepţii spaniole în această privinţă”. Ei bine, din întâmplare, aceleaşi concepţii le am şi eu.

— Crezi că domnul Canisius dispune de unele informaţii care l-ar putea încrimina pe Jean-Claude sau pe mine? Nu-i aşa?

Trecuse acum înapoia lui Van der Valk şi îşi încolăcise braţele în jurul grumazului lui.

— Vrei să-ţi vorbesc despre asta. Am să-ţi arăt cât de spaniolă pot fi, dacă bineînțeles vrei.

El se ridică, luă sticla de pe masa pe care o pusese Anne-Marie, îşi umplu paharul, îl bău încet, apoi trase cu putere în piept aerul parfumat.

— Da, zise el. Aş vrea să ştiu mai multe lucruri. Cred că domnul Marschal mi-ar putea lămuri multe din ele. Mi-ar place să-l întâlnesc. Vreau să-l întâlnesc mai mult ca oricând. Dacă are de gând să vină mâine, spre a asista la slalomul fetelor, am să dau de el. Dacă nu apare, am să ridic întreaga Austrie în picioare, până ce domnul va ieşi la iveală. Nu ştie probabil că poliţia germană supraveghează toate graniţele. Poliţia vrea fata în apoi. Asta vreau şi eu. Ar fi foarte plăcut să mă culc cu dumneata, dar mai e ceva ce-mi doresc şi mai mult. Să stau de vorbă cu soţul dumitale. Pentru mine ar fi extrem de important, sunt poliţist. Ceea ce gândeşte sau face Canisius mă interesează mai puţin decât ceea ce gândeşte sau face Jean-Claude.

— Foarte bine, spuse ea după un moment. Foarte bine. Pate că ai dreptate. Vom sta de vorbă mâine.

— Ne vedem iarăşi mâine dimineaţă, zise el fără să se tulbure. Mulţumesc pentru whisky.

Chelnerul îl plasă la o masă unde doi ziarişti îşi beau cafeaua; scutură neglijent firimiturile, explicându-i în acelaşi timp că o masă liberă pentru o singură persoană era greu de găsit într-o asemenea îmbulzeală. Anne-Marie ar fi obţinut cu uşurinţă una… Pe Van der Valk nu-l indispuse acest lucru. Se va distra trăgând cu urechea la sporovăială lor; nici acestora nu le-ar fi displăcut să dea lămuriri acestui începător cu ochii rotunjiţi de uimire. Nici uneia din cele două părţi nu-i lipsea bunăvoinţa. Discuţia ziariştilor continuă plină de în sufleţire.

— Desigur, la pantă e imbatabilă, şi tocmai asta o deserveşte serios între jaloane. Nu se poate spune că e greoaie, necizelată, totuşi perspectivele ei s-

au închis.

— Vă rog explicaţi-mi şi mie lucrurile acestea, spuse Van der Valk cu gura plină de pâine. Strecurarea aceasta printre jaloane mi-a părut în totdeauna lipsită de sens.

— Nu-nu, este exact pe dos, exclamă cu entuziasm unul din ziarişti.

Dădu la o parte ceaşca de cafea şi începu să orânduiască o pistă de schi cu bucăţi de zahăr.

— Arată exact ca o pantă, hm, cu zăpadă pe ea. Dar afară de toate adânciturile şi accidentele de teren, pista e mărginită şi de pante laterale, vedeţi? Toate aceste obstacole sunt deosebit de viclene. Alergătorul dă năvală prin prima poartă, vedeţi, se şi trezeşte coborând vijelios valea aplecat spre dreapta. Spre a spori dificultăţile, următoarea poartă este plasată spre stânga, şi se îndreaptă aparent spre susul pantei, împotriva mersului firesc. Trebuie deci să-ţi frânezi avântul, care creşte datorită propriei tale greutăţi, să coteşti într-o direcţie nouă, de-a curmezişul înclinației terenului, şi, să găseşti unghiul exact spre a-ţi croi drum până la poarta următoare — e destul să deviezi cu cinci centimetri de la ruta normală, şi schiul ţi se agaţă de fanion; şi toate astea trebuie să le faci fără a micşora ritmul. E mai cumplit decât în iad.

— Şi ei schimbă ritmul, avu celălalt grijă să adauge spre a-i împărtăşi şi propriile sale cunoştinţe. Te pun astfel să te repezi în zig-zag, după cum v-a spus şi el, printre porţi destul de în depărtate; dar tocmai, când le-ai prins şpilul, te vâră într-o serpentină cu unghiuri foarte bruşte, unde porţile sunt plasate doar la trei sau patru metri una de alta, în loc de zece sau doisprezece ca până atunci, şi bietul alergător, care începuse să aibă senzaţia că dansează un tango minunat, trebuie să se lanseze într-un twist îndrăcit.

— Pui, ori cotlet de viţel? întrebă chelnerul zăngănind pe tavă ceștile de cafea.

— Viţel.

Ştia el câte parale fac bieţii pui pregătiţi pe bandă rulantă.

— Haide, Harry, dă-i mai repede cu prăjitura.

— Nu e nicio nenorocire dacă mai întârziem puţin, spuse Harry.

— Anschluss, explică celălalt. Anschluss norvegian. Noi îi învăţăm, să facă slalom, şi ei ne învaţă săriturile la schi, ha!

— Slalom uriaş… cu intervale de treizeci de metri, adăuga Harry, pişicher. Şi acum, la revedere.

Da, slalomul lui Anne-Marie era foarte înşelător. Care era raţiunea acestei bruşte schimbări de poziţie? De ce dăduse buzna tocmai la Innsbruck? De ce încercase brusc să-l abată din drum, să-l facă să-şi piardă interesul, după ce la Amsterdam acceptase ideea ca Van der Valk să-i caute soţul?

Da, Canisius o informase. Se comportase corect; era firesc ca domnul Canisius să telefoneze spre a-i da unele asigurări. Am primit veşti de la el, nu-ţi face griji; dacă cineva va încerca să-i facă vreun rău, vom interveni.

Dar nu se întâmplase aşa. Canisius făcuse aluzii ironice referitor la şederea la Innsbruck a lui Jean-Claude în tovărăşia unei tinere nemţoaice. Spusese ceva care o atinse adânc, şi Van Der Valk se întreba dacă domnul Canisius o făcuse numai din gelozie.

Anne-Marie trebuie să fi simţit un şoc. Se gândea la vorbele ei: „Sunt singura femeie care contează în ochii lui". Şi mica izbucnire de mânie din cauza ceştilor de cafea nu fusese un simplu pretext. Să fi fost oare numai gelozie? Van der Valk nu era atât de sigur. Schimbarea ei de poziţie fusese prea bruscă, încercase prea neîndemânatic să-l abată din drum şi să-l arunce în braţele fetelor norvegiene, „N-am putut să-mi dau seama dacă era el sau nu." Ce rău putea să rezulte dintr-o întâlnire a lui cu Jean-Claude, dintr-o convorbire cu el, din îndepărtarea micuţei Tanzmariechen şi expedierea ei acasă, la, părinţi? Evident, Anne-Marie nu ar putea avea obiecţiuni. Se comporta ea astfel fiindcă avusese într-un fel de-a face cu Canisius? Îi spusese el ceva, îi dăduse a înţelege, îi sugerase sau manifestase fără voie satisfacţia pe care o încerca?

Van der Valk nu ştia. Telefonă soţiei sale înainte de a se culca.

Era o coadă teribilă la teleferic. O mare mulţime de oameni era dornică să asiste la cursa de slalom ce avea să se desfăşoare pe două porţiuni în josul şi de-a lungul pantelor, până la drumul din vale; însă şi pista olimpică fusese din nou deschisă publicului, după ce rămăsese închisă timp de o săptămână pentru concurs. Fel de fel de sportivi cu schiurile pe umeri se suiau pe munte, cu gândul să înfrunte mai târziu pista de curse, stârniți şi îmboldiți de ispràvile din ajun ale fetelor… O bună parte din aceştia nu erau nici suficient de îndemânatici, nici suficient de experimentaţi spre a participa la o cursă atât de rapidă şi de dificilă; mulţi dintre ei aveau să plătească pentru cutezanţa cu care se angajaseră într-o acţiune care le depăşea puterile — cu un picior rupt sau cu un umăr dislocat. Austriecii erau pregătiţi pentru aceasta, îşi zise cinic Van der Valk. Aveau un elicopter

parcat la capătul de jos al pistei; dacă cineva va avea nenorocul să-şi rupă literalmente oasele, va fi dus cu elicopterul la spital; la fel urma să se întâmple şi dacă vreuna din concurente avea să în registreze o cădere nereuşită la slalom!

O mare mulţime se frământa în jurul pistei de slalom; spectatorii, şi mai numeroşi, se înghesuiau de-a lungul porţiunii din vale a pistei. Ziariştii pălăvrăgeau, publicul pălăvrăgea, difuzoarele urlau.

Releurile de radio erau instalate şi verificate, aparatele televiziunii ocupau mai mult spaţiu decât le-ar fi trebuit, oficialii alergau de colo până colo, fluturând mici foi de hârtie, dându-şi multă importanţă. Tablourile electrice care înregistrau scorul difuzau zănatic tot felul de numere care nu aparţineau nimănui; armate de colaboratori mărunţi se agitau preocupate, asemenea termitelor, întinzând frânghii spre a zăgăzui publicul, plasând brancarde la intervale strategice, urcând şi coborând pe pista sinuoasă dintre porţi, alergând şi agitându-se prin zăpadă.

Dincolo de barăcile de lemn împodobite cu steaguri, pilotul elicopterului flirta cu fata de la dulciuri şi, din când în când, se desfăta cu o ceaşcă de Ovaltină. Reporterii se năpusteau încolo şi-ncoace, legându-se de oameni, agitând microfoane, purtându-le fie în mână fie atârnate de cravată, cu cabluri scoase ca din mânecă pe care le târau după ei, fără să se încurce în ele şi manevrându-le cu picioarele, asemenea femeilor care ştiu să umble degajate cu rochiile lungi de seară.

Plutea în aer o mare tensiune. Se desfăşura ultimul concurs de seamă al sezonului, care avea să decidă plasamentul şi premiile. Tinerele austriece luptaseră în ajun cu îndârjire, realizând un foarte mic avans la cursa din vale. Îl vor pierde datorită tinerelor franţuzoaice cu tehnica lor superioară la slalom? Toţi ştiau acest lucru şi erau gata să explice avantajele vecinilor. Van der Valk nu ştia şi nici nu-i păsa. Dibuise un Fiat roşu „staţie vagon” şi folosea intens binoclul — a doua sa pereche de ochi.

Anne-Marie, cu schiurile pe umăr, stătea de vorbă cu un reporter pe care-l cunoştea — se pare că-i cunoştea pe toţi! Se întoarse spre Van der Valk.

— Au căzut zece centimetri în timpul nopţii, dar s-au contopit bine cu vechea zăpadă. Straşnică zăpadă. Pista e foarte rapidă. Peticele de gheaţă, cred ei, vor favoriza pe tinerele franţuzoaice. Am să mă reped şi eu până sus, în vârf.

— Pentru moment, eu rămân aici,

— Cum doreşti, spuse ea.

Van der Valk îşi îndreptă binoclul spre un grup care urca în teleferic; o căciuliță de blană îi atrase atenţia. O astfel de căciuliță căzăcească purta mica Tanzmariechen. Ar putea să fie ea. Şi ar putea să nu fie; nu vedea prea limpede. Se afla şi un bărbat cu ea; ar putea să fie — ar putea să nu fie; nu era atât de simplu. Îşi vârî binoclul în partea de sus a fermoarului şi o porni în jos la vale sărind ca un cangur, lunecând şi plonjând. În vale zăpada era bine bătătorită. Alerga din ce în ce mai repede.

Când ajunse acolo, nu mai găsi atâta îmbulzeală, aşa că nu mai trebui să aştepte. Bărbatul şi fata plecaseră de mult, şi Anne-Marie plecase — chiar cu „vagonetul" din faţa lui.

Cât de încet mergea, clătinându-se, vibrând, huruind. Soarele apăru. Brusc, uimitor de cald în aerul tăios, înţepător.

— Asta va aşterne ulei pe pistă, spuse un bărbat din preajma lui.

Li se oferea o privelişte excelentă asupra pistei de slalom; primul concurent aluneca deja în jos, într-un lanţ de derapări controlate.

Van der Valk o luă repede din loc şi, neîmpovărat de schiuri, alergă spre capătul de sus al pistei. Da, acolo se afla Anne-Marie, îngenuncheată, trebăluind la legăturile schiului; o vedea lovind uşor cârligele ca şi cum nu ar fi fost mulţumită. Vreo şase persoane îşi aşteptau rândul să pornească în cursă. Van der Valk se poticnea prin zăpada proaspătă. Un concurent ţâşni dintr-o săritură peste puterile sale, zbură foarte iute pe o distantă de vreo treizeci de metri, în vreme ce braţele lui prinseră a izbi aerul ca nişte aripi de moară; se lovi de o ridicătură minusculă a terenului, îşi pierdu echilibrul şi dispăru în chip miraculos, într-o grămadă mare de zăpadă lăsată acolo anume spre a înlesni o aterizare fericită pentru nesocotiţi. Un grup de băieţi şi fete care stăteau în capătul de sus al pantei se topeau de râs. Van der Valk o ajunse pe Anne-Marie; ea îşi pusese schiurile câtă vreme el urcase gâfâind, şi când îl văzu se întoarse spre el.

— Vasăzică, ai venit. Să te uiţi după mine cum pornesc.

Deodată, amândoi zăriră căciula. Van der Valk o apucă de mânecă. Alţi doi schiori se năpustiră uşurel pe pistă, aplecându-se cu grijă înainte, ţinându-şi schiurile paralele, Anne-Marie scoase un ţipăt:

— Jean-Claude! Jean-Claude!

Van der Valk îl văzu în aceeaşi secundă; fusese până atunci mascat de un individ gras, care pornise cu schiurile în jos. Marschal făcu o alunecare oblică şi îşi înfipse marginile schiurilor la câţiva metri mai departe. Nasul lui Jacques Anquetil!

Marschal se uită numai o secundă. Îşi văzu soţia şi privirea i se opri cam şapte sutimi de secundă (cronometrat de ceasul de marcaj electronic) asupra lui Van der Valk. Se mişca fără şovăială. Puse o mână înapoia căciulii fetei, şi o lansă pe pistă, lăsând schiurile să alunece, ca şi omul cel gras, ridică beţele care-i atârnau de încheietura mâinii şi îşi luă avânt, cu o uşurinţă şi iuţeală de profesionist. Era Marschal. Nu mai încăpea îndoială.

Anne-Marie, cu beţele înfipte în zăpadă, îşi vârî părul sub capişon, gâfâind.

— Dă-i drumul, oh, dă-i drumul. Pune mâna pe ei. Fă orice, umblă şi cu capul în jos dacă vrei, numai ţine-te de el. Trebuie să-i vorbesc. Trebuie. Acum porneşte, ce mai aştepţi?

Marschal ajunsese fata din urmă înainte de curbă, se dădu la o parte ca să îi facă loc, apoi o întrecu. Ea schia cu mare grijă, căci panta era prea rapidă şi abruptă pentru posibilităţile ei, dar se mişca totuşi cu siguranţă.

Anne-Marie porni foarte repede, făcând să şuiere lung schiurile; gonea, păstrând direcţia de mers, înclinându-se uşor spre a-şi menţine echilibrul la curbă.

Şi el care nu putea să schieze! Regretase acest lucru de când venise, aici… O luă nebuneşte la fugă spre teleferic, se poticni, patină, şi se întinse cât era de lung. O luă iarăşi la picior, mormăind furios, acoperit de zăpadă şi cu o mare durere în umăr.

Unul din chibiţii obişnuiţi de la munte se afla în telefericul schiorilor, un bătrân cu un dialect aspru, greu de înţeles, robust, mic de statură, ofilit şi zbârcit, cu un loden cu glugă, prea lung pentru el.

— Ai căzut? chicoti el.

Van der Valk îşi scutură zăpada de pe haine şi înjură în gând. Îl durea umărul. Prin aerul rarefiat de munte, se auziră aclamaţii ridicându-se dinspre pista de slalom.

— Vom da un bobârnac acestor tinere franţuzoaice, spuse bătrânul.

— Timpul, cincizeci şi nouă optzeci şi trei, behăi din difuzor, dar numele fu acoperit de ecou.

— Pentru cine, pentru cine? chiţcăi bătrânul. E bine, foarte bine..

Van der Valk se uita în jos fără nicio însufleţire. Aproape că ajunseseră în fundul văii, când noi ovaţii se auziră cu intensitate sporită

— Cincizeci şi nouă optzeci şi unu, cel mai bun timp realizat până în prezent, răcni difuzorul.

— E vreunul de-ai noştri? lătră chibiţul ţopăind excitat pe platforma de coborâre.

— Nici vorbă că-i unul de-ai noştri, mormăi Van der Valk șchiopătând, şi umărul îl durea tare. Ce, credeai că e marţian?

Amărât, mergea șontâcăind pe pârtia bătătorită. Inima îi bătea puternic datorită altitudinii.

Nu văzu în capătul de jos al pistei nici căciula de blană, nici nasul caracteristic, nici pantalonul, negru, nici puloverul; nimic, nimic. Unde s-or fi aflând cei trei? Trei sute de metri mai departe, motorul elicopterului tuşea şi huruia. În vreme ce-l privea, acesta se mişcă cu stângăcie, se înălţă şi se întoarse, câştigând înălţime; nori de zăpadă pulverizată zburau stârniţi de curentul de aer al rotorului. Hurui pe deasupra capului lui Van der Valk; pe pistă cineva căzu.

O văzu atunci pe Anne-Marie alunecând pe ultima şi cea mai uşoară porţiune a pistei. Alergă șchiopătând într-acolo.

— Unde s-au dus? întrebă el prosteşte. Cum se face că am ajuns înaintea dumitale?

— Am căzut, rosti ea jalnic. O cădere pe cinste. Mă uitam după fată, în loc să fiu atentă la traseu. Aşa mi-a trebuit. Am zburat de pe pistă la o curbă. Mi-am pierdut nu numai schiurile, dar şi respiraţia. Nici dumneata nu arăţi mai bine. Te doare umărul?

El se uita în altă parte. În josul pantei, dincolo de mulţimea, care urmărea sfârşitul cursei de slalom, se stârnise mare agitaţie. Câţiva oameni gesticulau şi făceau gălăgie; un poliţist cu bocanci de munte alerga greoi, răcnind congestionat la un alt grup.

— Cineva a şterpelit blestematul de elicopter.

Anne-Marie râse, un râs argintiu cu o nuanţă de răutate. În alte împrejurări ar fi râs şi Van der Valk. Era în stare să aprecieze o glumă bună. Îl împiedica însă aerul acesta de munte, respiraţia grea… îşi frecă resemnat umărul. Acceptă situaţia ca atare; combinaţia de iscusinţă şi îndrăzneală, posibilă mai ales celor care dispun de mulţi bani, îşi dăduse rezultatele. Jean-Claude luase fata cu el, mica Tanzmariechen zburase.

Sus, pe munte, cei şaptesprezece concurenţi din grupul fruntaş terminaseră prima repriză a slalomului.

Van der Valk se înapoie singur la Innsbruck. Îşi fricţionă cu alcool umărul, îşi schimbă hainele, şi avu timpul să cugete asupra modului cum se făcuse de râs înotând prin zăpadă.

Anne-Marie strigase cu intenţie. Nu fusese un strigăt de recunoaştere, nici de mirare, nici de mânie. Fusese un strigăt menit să-l prevină pe Jean-Claude. Anne-Marie nu prevăzuse un singur lucru; hotărârea lui Marschal

de a rămâne cu fata. Jean-Claude observase că Van der Valk nu avea schiuri, dar că soţia lui avea. Fata câştigase poate un avans de treizeci de secunde — neglijabil însă pentru o schioară atât de bună şi de experimentată ca Anne-Marie. Dacă ar fi fost singur, Jean-Claude ar fi putut lua Fiatul roşu. Preferase s-o aştepte însă pe fată. În cele câteva secunde — poate un minut — el luase hotărârea extraordinar de îndrăzneaţă de a şterpeli elicopterul care aparţinea guvernului austriac.

Riscul nu era chiar atât de mare pe cât ar fi părut la prima vedere. Un elicopter nu mai stârneşte senzaţie, îl putea lăsa oriunde, câştigând astfel un avans de o jumătate de oră. Poliţia austriacă nu numai că nu se prea sinchisea de dispariţia milionarului din Amsterdam şi a vânzătoarei din Köln, dar nu şi-ar fi bătut capul nici cu elicopterul, de vreme ce l-ar fi recăpătat. Ar fi pus gestul în seama exuberanţei vreunui student. Descoperi un bar întunecat şi plin de fum ele ţigară, foarte binevenit după munţii acoperiţi de zăpadă orbitor de albă. Posomorât, comandă un coniac. Se încurcaseră rău iţele. Evident, multe lucruri se limpeziseră. Se alesese totuşi cu ceva…

Jean-Claude era plictisit. Avusese parte de o viaţă obositor de plicticoasă, şi o socotea poate şi mai anostă decât era. Uşor de înţeles: omului acestuia i se părea totul prea simplu, prea lesne de obţinut. Avea foarte mulţi bani şi se pricepea la toate. Putea să câştige orice fără să se obosească, putea să-şi procure fără eforturi tot ce i-ar fi trecut prin minte. Dacă pierdea nişte bani, găsea ceva mai departe, pe trotuar, de două ori mai mulţi. Nimic nu-i mai făcea plăcere, nici măcar viciul sau crima. Fuga lui, datorită faptului că era sătul de toate, părea foarte plauzibilă.

Nu era însă numai atât. Jean-Claude se înfricoşase. Canisius pusese poliţia pe urmele lui. El nu ştiuse acest lucru, dar îl ghicise. De îndată ce-l văzuse pe Van der Valk, bănuise, apoi recunoscuse ameninţarea. Canisius îl avea cu ceva la mână. O crimă poate. Cine ştie? Poate o escapadă de acum câţiva ani. Să presupunem — o simplă ipoteză — că avusese odată un accident de automobil — călcase vreun om şi fugise de la faţa locului, sau ceva de felul acesta.

Cum se făcea că amintirea lui Canisius luase asemenea proporţii, încât Marsebal găsise cu cale că singura lui scăpare era fuga? Dacă dispunea de o putere de constrângere atât de mare, de ce alesese Canisius tocmai acest moment?

Anne-Marie ştia multe. La început nu luase lucrurile prea în serios, dar când Canisius îi telefonase şi îi spusese totul… Poate că se grăbise vestindu-i cu cruzime triumful, când Van der Valk îi telefonase spre a-i vorbi despre poliţia germană, Canisius îşi supraevaluase posibilităţile de a-l strivi pe tânărul său prieten Jean-Claude Marschal. Acum, reflectă Van der Valk, mă aflu între ciocan şi nicovală. Pe de o parte Anne-Marie, care era foarte înspăimântată de când aflase cum stau în realitate lucrurile, îi făcuse propuneri directe, cuprinsă de panică; îi oferise bani, foarte mulţi bani, se oferise şi pe sine, numai spre a obţine încetarea urmăririi lui Jean-Claude,

Şi Canisius, din motive pe care el, Van der Valk, nu le cunoştea, îşi sporea presiunea asupra poliţistului, spre a-l determina să-l fugărească pe Jean-Claude cu şi mai multă râvnă, să-l înspăimânte în aşa măsură încât să săvârşească noi imprudenţe, noi crime… S-ar fi zis că domnul Canisius ştia foarte bine ce avea de făcut când pusese poliţia în mişcare…

Cea mai bună soluţie, gândi Van der Valk, era să se înapoieze la Amsterdam, să întocmească un raport bine chibzuit, în care să arate de ce se ajunsese în impas, tocmai când ar fi putut să pună mâna în ceafa domnului Marschal, şi motivele pentru care îi repugna o asemenea acţiune. Era însă oportun?

Existau, evident, multe argumente puternice împotriva acestui lucru. Mai întâi, s-ar crede că s-a culcat cu Anne-Marie, sau poate, şi ceva mai rău. A făcut deja imprudenţa să accepte puloverul pe care i-l cumpărase!

În al doilea rând, un motiv mai grav ar fi mica Tanzmariechen. Nu numai că o ademenise să fugă de acasă pentru ceva care — în ochii ei — apărea drept o aventură foarte romantică şi fascinantă, dar Marschal, pentru cauze numai de el ştiute şi poate chiar mai obscure decât ar părea, o împiedica să se înapoieze în sânul familiei. Acum Jean-Claude era încolţit şi înfricoşat. N-ar putea eventual săvârşi un act mai temerar chiar decât furtul unui elicopter?

Van der Valk înţelegea atracţia exercitată de o fată ca aceasta asupra unui bărbat obosit până la saţietate de femei costisitoare şi sofisticate; înţelegea emoţiile puternice pe care le încerca ascunzând-o, scoţând-o pe furiş din ţară, deşi era urmărit de poliţia germană, ducând-o la munte. Pentru un om atât de blazat ca Marschal, pentru cineva cu firea lui îndrăzneaţă şi incurabil romantică, totul îşi găsea justificarea.

Jean-Claude o iubea? O lua realmente în serios? Era oare conştient că o vârâse într-o încurcătură inimaginabilă? Desigur, ea îl iubea nebuneşte; nu

ţinea seama de nimic; pentru el ar fi făcut orice sacrificiu. Marschal sacrifica însă o fată nevinovată pe altarul propriei sale plictiseli.

Acesta era esenţialul. Oricare ar fi fost convingerile sale, Van der Valk avea obligaţia s-o ducă pe mica Dagmar Schwiewelbein înapoi, la părinţii ei îndureraţi din Köln. Heinz Stössel avea dreptate; Marschal n-avea importanţă. Principalul personaj al acestei poveşti nu era Jean-Claude, milionarul, nici Anne-Marie de Meeus, fosta campioană de schi, nici Canisius, directorul regional al unuia din cele mai mari trusturi din lume — ci o tânără vânzătoare de optsprezece ani, care-şi pusese o căciulă căzăcească şi cizme înalte pentru a-şi arăta picioarele frumoase şi chipul la carnaval.

Van der Valk termină de băut coniacul şi ceru chelneriţei câteva boabe de cafea ca să ronţăie..

Domnul Bratfisch stătea la biroul său şi vorbea la telefon..

— Perfect… nicio stricăciune?… Bine. În cazul acesta nu avem motive să ne facem griji, nu-i aşa? Da, desigur dar treaba asta poate să aştepte până diseară… Ai dreptate.

Lăsă receptorul, luă ţigara care ardea mocnit în scrumieră şi rânji la Van der Valk.

— Vasăzică — nu ţi-ai găsit încă milionarul?

— Nici dumneata nu ţi-ai găsit încă elicopterul?

Domnul Bratfisch ridică din sprâncene.

— Ehe, vântul bate dintr-acolo, nu-i aşa?

Se ridică de pe scaun şi se duse la fereastră. Se uită afară.

— Află că se înnorează, însă vremea o să se încălzească. O să topească zăpada. Dacă s-ar fi întâmplat ieri, am fi câştigat slalomul..

— Am fost şi eu acolo, aveam însă alte treburi pe cap.

— Ştii povestea cu franţuzoaica. Aşa şi cu dumneata. Marschal a fugit când te-a văzut?

— Nu mă cunoştea. Poate că a ghicit ce sunt. Soţia lui a venit aici chipurile să ne ajute să-l găsim. Eram cu ea. Când l-a văzut, a scos un strigăt. Parcă se tâmpise. Ne aflam în capătul de sus al pistei. Ea avea schiuri — eu nu. Nu sunt în stare să umblu pe schiuri, a trebuit să cobor în goană. Marschal a găsit un mijloc remarcabil de rapid ca să iasă din încurcătură.

— Asta n-are importanţă. În ceea ce ne priveşte, suntem foarte liniştiţi. Nu poţi ascunde un elicopter. De alt fel, l-am şi găsit, după numai două ore de căutare; era ascuns cu multă abilitate, pe panta unei văi, într-o pădurice de pini. Poate ar fi durat mai mult, dar am luat alt elicopter ca să-l căutăm pe cel pierdut — de anul trecut avem două elicoptere.

Aruncă ţigara, luă o felie de pâine pe jumătate mâncată şi o bucată de brânză, muşcă din ele cu dinţii lui albi şi puternici, apoi scutură neglijent firimiturile pe podea.

— Singurul lucru care mă supără este că nu am avut timp să mănânc la prânz.

— Da, admit, aceasta schimbă faţa lucrurilor. A luat fetiţa aceea cu el? Aceea pe care o caută poliţia germană?

— Da.

— Se cam exagerează, nu-i aşa? Vreau să spun că nu ştiu de ce-l urmăreşti; când te-a văzut, ne-a şterpelit elicopterul. În sine, nu e o treabă prea serioasă, nu-i aşa? Vreau să spun că nu există intenţia de a fura. Până la urmă ne-am ales cu o plimbare plăcută. Mă întreb dacă o plimbare de amuzament cu elicopterul nu este cumva mai puţin periculoasă, sau mai puţin serioasă decât una cu o maşină de sport? Totuşi, gestul lui mă face să cred că era un mobil care îţi scăpa la prima vedere.

Acest Bratfisch părea să fie nepăsător, dar prost nu era.

— Şi eu mă întreb de ce o fi crezând Marschal că-l urmăresc. Instrucţiunile mele erau să-l găsesc şi să aflu motivele care l-au determinat să dispară de acasă. Nu ştiu să aibă ceva pe conştiinţă. Principalul este că se simte încolţit şi că ar putea face ceva mai de temut decât o simplă plimbare de plăcere. Este însoţit de o fată tânără care, în definitiv, nu este vinovată cu nimic.

— Hm, exclamă Bratfisch scoţându-şi delicat dintre dinţi o fărâmă de brânză. Mai bine să pornim după el. Ar trebui să vii cu mine, deoarece îl poţi recunoaşte pe individ. N-am primit o descriere specială. Admit că nu m-am arătat prea entuziasmat când ai trecut pe la mine ultima dată; afacerea părea lipsită de importanţă; nu mi se trimiseseră nici măcar semnalmentele tipului. Acum însă pot acţiona, datorită faptului că am fost sesizat de poliţia din Köln asupra fetei. Mă înţelegi, cred, de ce nu am luat cazul în serios? Noaptea trecută am avut o spargere la un bijutier, chiar pe strada asta. Închipuie-ţi neruşinare. A trebuit să pun în mişcare toate mijloacele

poliţieneşti de care dispun. Acum vom vedea ce-i de făcut, spuse el, conducându-l în jos pe scară.

În stradă îl aştepta un vechi BMW, una din acele maşini extrem de solide şi mult mai rapide decât par.

— Dă-mi semnalmentele lui şi le voi radiodifuza, zise Bratfisch, şi arătă cu degetul spre aparatul de radio. Ţine seamă, valea asta nu este prea mare. N-ar fi exclus să se afle încă în ea, cu atât mai mult cu cât drumurile sunt supravegheate. Marschal şi cu fata au lăsat elicopterul în capătul de sus al văii şi au plecat cu schiurile în jos.

După oarecare investigaţii — treabă de cercetaş — găsiră vila în care Marschal venise să-şi petreacă luna de miere în tovărăşia micii Tanzmariechen, dar nu se mai afla nimeni în ea. Era mobilată ca mai toate vilele de munte. Văzură acolo fel de fel de lucruri scumpe împrăştiate peste tot, de la trandafirii aduşi cu avionul la Innsbruck — deşi nu era sezonul lor şi cultivarea în condiţii deosebite, atât în Olanda cât şi la Hyeres îi făcea să coste o avere — până la un aparat de fotografiat japonez extrem de luxos care, din păcate, nu avea niciun fel de film. Era greu de spus dacă se mai înapoiaseră acolo sau nu. Nu făcuseră prea mare efort pentru a lua ceva cu ei, şi nici nu se încărcaseră cu bagaje. Îmbrăcămintea, cumpărată de la München şi de la Innsbruck, era aruncată peste tot. O cercetare amănunţită nu dădu rezultate remarcabile.

După ce se înapoiară la Innsbruck şi scotociră zorit prin fişe, constatară că vila era proprietatea unui om de afaceri italian, probabil un prieten al lui Marschal sau unul dintre cei care lucra cu firma Sopex. Poate că şi acesta fusese la vilă. În orice, caz, prezenţa lui nu părea să fi avut vreo legătură cu aventura lui Jean-Claude şi cu ademenirea tinerei fete.

— Perechea va încerca acum să iasă din Austria, zise Van der Valk.

— Hm, nu prea sunt multe căi de ieşire, replică liniştit Bratfisch. Am sechestrat Fiatul roşu, aşa că ar trebui să facă rost de altă maşină; am avut însă grijă să prevenim toate garajele şi staţiile de benzină. Avionul este în afara oricărei discuţii; am plasat oameni şi în fiecare tren care părăseşte Austria.

— Nu-i rămâne decât să se strecoare prin vreuna din văi, dar ce are de ales? Să se înapoieze la Salzburg, ori să o ia spre Vorariberg şi de acolo spre Constance, apoi în sus spre Germania Federală, la Mittelwald şi Garmisch, ori spre sud prin Brenner. Această din urmă alegere pare cea mai probabilă

şi duce în localitatea aceea — cum s-o fi numind? — de lângă Torino, dar la dracu', e destul de uşor să blocăm Brennerul.

— Ce spui de trecătorile înalte din munţi? Marschal pare să fie deprins cu schiurile. Bratfisch râse.

— Nu te prea pricepi la munţi, nu-i aşa? În primul rând, în urma imenselor căderi de zăpadă, toate drumurile prin trecători — cu o singură excepţie — sunt blocate. În al doilea rând, suflă fohnul, şi favorizează avalanşele. În aceste condiţii, niciun om cu un dram de minte n-ar porni spre munţi; numai un ins lipsit de raţiune, sau cu conştiinţa prea încărcată s-ar încumeta să rişte a se înzăpezi mai înainte chiar de a atinge o altitudine de cinci sute de metri. Ar putea uşor să-şi piardă viaţa. Omul dumitale nu va face nimic pripit. Aşteaptă douăzeci şi patru de ore şi-ţi va cădea în palmă, cu fată cu tot..

Întorcându-se să cineze, Van der Valk trecu pe la Kaiserhof, căci i se trezise curiozitatea. Acolo se desfăşura o petrecere zgomotoasă; senioarele franţuzoaice, cu o mulţime de antrenori, de suporteri şi de fabricanţi de ceară de schiuri, la care se adăuga puzderie de ziarişti şi tot atât de mulţi omologi austrieci, sărbătoreau printr-un exuberant chiolhan încheierea sezonului de competiţii. Se distribuiseră sumedenie de premii, apoi ţinuseră discursuri, împănate cu banalităţi, primarul, preşedintele federaţiei internaţionale, preşedinţii celor cinci federaţii naţionale şi preşedintele Clubului Alpin. Numai că… Anne-Marie plecase. După spusele portarului, îşi împachetase schiurile pe automobilul închiriat şi plecase devreme, în aceeaşi după-amiază. Singură. Nu, nu primise niciun mesaj sau apel telefonic şi nici nu chemase pe cineva la telefon. Părea calmă şi senină.

Era uşor de verificat. Anne-Marie, da, singură — poliţia era absolut categorică — trecuse frontiera la Füssen cu o jumătate de oră mai înainte, într-un automobil de închiriat şi cu schiurile deasupra. O observaseră în mod special — da, desigur.

Unde dracu' era Füssen? Van der Valk auzise despre localitatea asta — avuseseră acolo o echipă de hochei pe gheaţă. După un minut de căutare pe hartă, îl dibui — un oraş mic, chiar deasupra graniţei germane, treizeci de kilometri sau cam aşa ceva la vest de Garmisch. Lucrul acesta nu însemna nimic. Lui Anne-Marie îi pierise gustul pentru munţi şi poate că o atrăgea o câmpie frumoasă, netedă — Olanda, de exemplu.

Nu putea să doarmă. Era prea obosit şi prea încordat, iar umărul i se umflase, se întărise şi era atât de dureros, că nu se putea culca pe el. Miezul nopţii îl prinse hoinărind prin Innsbruk. Participantele la concursul de schi, ale căror baterii cer timp spre a fi încărcate din nou, dorm douăsprezece ore când le este îngăduit: dar sezonul se încheiase şi chefurile se ţineau lanţ. După luni de zile de interdicţie a băuturii, de interdicţie a fumatului, de interdicţie de a gusta caramele, după luni de zile de dietă jalnică cu grapefruit, morcovi cruzi şi antricoate în sânge, fetele se dezlănţuiau cu furie. Van der Valk nu era surprins: ca şi el, fuseseră ţinute luni întregi într-o stare de tensiune intolerabilă. Nu era într-o dispoziţie sufletească propice chiotelor, baloanelor şi dansului. Găsi în schimb un mic bar unde putu să-şi potolească nervii bând în singurătate.

Desigur, Viena era un magnet puternic. Dar Jean-Claude nu putea şti cât de dispusă era poliţia austriacă să ia în serios pe oamenii care şterpelesc elicopterele guvernului — cele mai valoroase unelte ale brigăzilor de munte de salvare. Un elicopter este o vacă sacră în Alpi — acolo, în foarte multe locuri, văzduhul rămâne singura punte între viaţă şi moarte.

Mai era şi oraşul Zürich; evident, latura milionară a oraşului mareşalului Massena.

Încotro o fi luat-o? Desigur nu spre Republica Federală a Germaniei — unde-l aşteptau poliţiştii care o căutau pe Tanzmariechen şi puternica maşină de urmărire a lui Heinz Stössel. Graniţele iugoslave, cehe şi ungare păreau puţin probabile, din motive lesne de înţeles. Rămânea cu siguranţă Elveţia sau Italia. Şi căile ferate trebuiau omise, deoarece Marschal ştia fără îndoială că paşapoartele pot fi uşor verificate în tren, dacă reprezentanţii autorităţilor catadicsesc să se deranjeze. Cele mai fireşti erau şoselele. Marschal se putea ascunde într-un camion sau în ceva asemănător. Nici vorbă, trebuia să se ţină seama de caracterul lui, şi de imensele sale teancuri de bancnote. Cel mai probabil e că va săvârşi un act de îndrăzneală, ori un bluf; cu cât rişti mai mult, cu atât e mai bine; dacă ar fi prins, n-ar găsi timp să mituiască. Van der Valk îl şi vedea pe Marschal trecând frontiera italiană într-un Rolls-Royce uriaş, salutând cu bunăvoinţă, de o parte şi de alta cu steguleţe etiopiene fluturând la aripi…

Inutil; nu putea aţipi, deşi turnase în el o jumătate de sticlă de rachiu. La patru dimineaţa hoinărea iarăşi pe străzi prea puţin prietenoase, în căutare de oameni şi de omenie. Experienţa îl învăţase că singurul loc unde putea găsi puţină căldură era gara.

Oamenii abia se sculaseră din pat, se spălaseră de mântuială şi n-aveau poftă de vorbă; un miros de haine umede se certa cu aroma pâinii proaspete şi a cafelei. Individul cu care se învecina răspândea un miros agricol de fân mucezit, dispreţuia bărbieritul şi îşi făcea curaj dis-de-dimineaţă turnându-şi rom în cafea. Fohnul sufla şi o ceaţă deasă plutea deasupra gării. Era groaznic de rece, dar nu îngheţase; în munţii acoperiţi cu o zăpadă groasă urâtă şi umedă începuse să burniţeze. Sporturile de iarnă, se gândi el uşurat, se terminaseră.

Ochii îl usturau şi pielea îi era sensibilizată din cauza nesomnului. Vecinul lui — cât de tare putea să miroasă lodenul lui ud — aţipise fericit, dar se trezi ca prin minune exact în momentul când intra în staţie trenul lui; fără îndoială, între Innsbruck şi Salzburg va mai trage un pui de somn, legănindu-se încolo şi-ncoace cu gura deschisă şi răspândind o uşoară duhoare de rom.

Van der Valk fuma şi medita; acel gen de meditaţie filosofică pe care ţi-o inspiră trenurile pentru muncitori la orele cinci dimineaţa. Afară era încă întuneric beznă, lumini albastre şi portocalii străluceau livid prin perdelele de măzăriche, contururile nedefinite ale munţilor uriaşi dominau valea asemenea statuilor din insula Paştelui. Van der Valk medita asupra pasiunii.

Acestea sunt de două feluri, se gândea el. Pasiunea nordică — despre care se crede că are un puternic substrat emoţional, dar care este puternică numai în imaginaţie, în această categorie intră, olandezii, germanii, scandinavii, englezii, americanii. Foarte înclinaţi să falsifice realitatea şi să suspine înghiţind melodrame; noi nu avem pasiuni, dar ni le imaginăm cu atâta intensitate, încât ne înşelăm pe noi înşine că suntem gata să facem gesturi de un măreţ dramatism. Aceasta pare să fie romanţă noastră, care nu este de loc romanţă ci romanţiozitate. Vărsăm găleţi asupra pasiunii, deşi aceasta ne lipseşte; ne sinucidem dacă este cazul, dar numai din pură milă egoistă. Gesturile noastre mari sunt insuflate de un simţ teatral lacrimogen şi extravagant.

Adevărata pasiune o au popoarele latine. Citiţi ziarele din Franţa sau din Italia. Crima pasională este la ordinea zilei, pe când în nordul Europei se întâmplă extrem de rar. Fapta unuia care-şi împuşcă soţia pare rezonabilă şi, din punct de vedere psihologic, probabilă. Un bărbat cu desăvârşire lipsit de imaginaţie, un vânzător de magazin, un comis-voiajor de îngrăşăminte chimice este în stare să-şi sugrume amanta care a fugit cu un comisionar;

dacă intră în primul comisariat de poliţie, nimeni nu se gândeşte să ridice din sprâncene.

Cazul Bernardei Alba nu se poate repeta, de pildă, la Vancouver, reflectă Van der Valk.

— Ni-l putem imagina; un tip ca mine, cu prea multă imaginaţie, va cumpăra un pistol jucărie de cow-boy şi va provoca o întreagă şi blestemată dramă, gen Mayerling, într-un banal dormitor de suburbie. Dacă îi pui în mână un pistol adevărat, îl va vântura dramatic, şi dacă inteligenţa lui este normală, va avea grijă ca glonţul să se oprească în plafonul dormitorului.

Oamenii interesanţi sunt acei cu sânge amestecat. În vinele lui Jean-Claude curge sânge nordic, destul de diluat, dar poate tot atât de bine să aibă în ascendenţa sa şi o ramură corsicană, cu sânge puternic colorat. Este capabil de emoţii violente. Micuţa Tanzmariechen nu reprezintă, eventual, pentru el decât un gest teatral reuşit; pe de altă parte, existenţa ei poate să aibă o semnificaţie de intensă realitate şi de o mare importanţă; ceea ce fusese guvernanta engleză pentru ducele de Choiseul-Praslin.

Van der Valk se socoti şi pe sine mult prea nordic şi cu concepţii puternic influenţate de Ibsen.

Întunericul, zloata, munţii nevăzuţi, un neaşteptat bocănit de copite, sau poate faptul că se afla în Austria, îl făcu să se gândească la Mayerling. Fiindcă nu era un poliţist tipicar, aceste evenimente cu implicaţii de tragedie clasică îl interesaseră întotdeauna. Desigur, îl impresiona romantismul nordic şi îl captiva presa bulevardieră. Personaje regale! Aveau totul. Mănuşi lungi albe şi trandafiri roşii, întunecate cabane de vânătoare pierdute în zăpadă şi sunetul valsurilor în pădurea vieneză. Cizme înalte cu pinteni şi zgomot de trăsuri. Cântece executate la ţiteră, muzicalitatea dulce a bătăii ceasornicelor din secolul al optsprezecelea şi ecoul a două detunături de revolver. Dacă dezbraci această poveste de tot sentimentalismul ei bolnăvicios, atât de scump sufletului nord-european, ce vei obţine? O intrigă obscură, cu oarecare substrat politic. Nu era oare în interesul tuturor ca instabilul Rudolf să nu fi urmat la tron sobrului şi grijuliului Franz-Iosif?

Legenda trebuia redusă la adevăratele ei proporţii. Astăzi este la modă să se considere ultimii ani ai Sfântului Imperiu Roman ca un fel de prăbuşire a casei Usher. Declin, ruină, moarte. Se cântă valsuri de o tristeţe infinită prin sălile pline de ecouri ale castelului Schömbrünn. Totul este încolăcit în negură, miasme puturoase se ridică din Dunărea trândavă şi slinoasă, iarbă

luxuriantă creşte pe străzile Vienei şi Hofburgul este plin de fantome care se vaită şi bolborosesc. Împuşcăturile de la Mayerling şi-au avut ecoul la Sarajevo. Eram foarte departe de Marşul lui Radetsky în acea dimineaţă înzăpezită a Anului Nou când profesorul Willy conducea cu un arcuş de vioară o mulţime de republicani. Un An Nou fericit vă urează Filarmonica din Viena.

Suntem şi mai departe de baronul Ochs care, asemenea lui Jupiter, se simte fericit în miile lui deghizări, şi de Feldmareşala întruchipată în blonda Lotte Lehmann. Nu, suntem în epoca lui Richard Strauss, dar nu în Dresda anului 1911. În Dresda anilor 1945, uitându-se la ceea ce au făcut miile de bombardiere americane şi engleze celui mai frumos oraş din lume ticsit de refugiaţi şi fără niciun obiectiv de importanţă militară.

Dar, când te gândeşti la Mayerling, trebuie să uiţi toate acestea. Reduci totul la un bărbat şi o fată.

Interesant este, desigur, că de la această distanţă nu poţi să ştii cu adevărat dacă ai desluşit corect literele. Dacă le citeşti cu ochii nordicului, totul îţi apare limpede ca o pagină bine tipărită: un prinţ nervos şi isteric — cu caracter slab — amestecat eventual în intrigi politice şi care şi-a omorât amanta, luându-şi apoi zilele într-un gest teatral.

Dar noi cunoaştem realitatea. În vinele lui Rudolf pulsa un sânge străvechi, închis la culoare, sudic. Nu există familie în istorie de care să se fi legat mai multe mistere ca de familia Habsburg. Gândiţi-vă la colierul Mariei-Anttoineta, la prizonierul din Temple, la Don Carlos şi Antonio Perez, la strămoşii generalului Weygand. Gândiţi-vă la vărsările de sânge comise pentru a-i menţine pe tron; e de ajuns să amintim sângele englezesc care a mânjit abatorul de la Malplaquet.

Van der Valk nu ştia prea multe nici despre micuţa baroneasă de şaisprezece ani, pe nume Maria Vetsera. Trebuie să fi avut un caracter puternic. Nu avea nici măcar un nume austriac, cugetă el. Din ce parte a imperiului venise? Din Ungaria, poate, sau din Polonia, austriacă. Van der Valk era un poliţist fără calităţi deosebite; avea însă prea multă experienţă spre a trage concluzii pripite asupra întâmplării de la Mayerling; nu era nici destul de nordic ca să condamne pasiunea unui bărbat de patruzeci pentru o fată de şaisprezece — oricât de ridicolă ar părea această pasiune. Poate că fusese, la urma urmelor, o crimă pur pasională, tot atât de reală ca şi aceea a unui voiajor comercial de săpunuri din Marsilia sau a unui vânzător din

Nevers (Prisunic, Marile Bulevarde, tejghele cu genţi de imitaţie de piele) într-o cameră mobilată din Bicetre.

Suspină. Aşa se întâmplă când nu ai somn şi bei cafea cu prea mult coniac în bufetul unei gări la patru dimineaţa. Haide, haide! Fetele de şaisprezece ani nu mai gândesc ca Maria Vetsera. Acum mestecă gumă, visează să întâlnească un cântăreţ de muzică uşoară pe pista de schi, şi au nume ca Schwiewelbein.

Se gândi la soţia sa, Arlette. Arăta destul de nordică, voinică, blondă, poate prea plinuţă. Dar când o văzuse cuprinsă de furie — şi aceasta se întâmplase de două sau de trei ori — îşi dăduse bine seama că emoţiile ei nu trebuiau luate în glumă, că nu era de loc teatrală; nu puteai anticipa direcţia în care s-ar fi îndreptat glonţul mai înainte ca ea să fi apăsat pe trăgaci, iar dacă lui Arlette i s-ar fi năzărit să se suie pe vreo baricadă, niciun nordic n-ar fi fost în stare să-i ţină piept. Van dor Valk se trânti pe pat şi adormi imediat,

Se trezi din somn abia la amiază şi simţi că e un detectiv. Avea de gând să se trateze cu o masă bună, să alunge fantomele şi să chibzuiască la problema cea mai stringentă: dacă Jean-Claude dorea să iasă din Austria, cum se va descurca?

I se servi un Sauerbraten cu migdale şi stafide şi fără mult oţet, piure de cartofi foarte pufoşi şi salată de varză roşie — cu un uşor miros de scorțișoară… Se simţi mult mai bine. O mulţime de turişti plecaseră, şi conducerea hotelului, în perspectiva sfârşitului de sezon, se simţea mai uşurată.

Era posibil ca Jean-Claude şi însoţitoarea sa să se fi amestecat cu vreun grup de turişti. Era posibil şi, desigur, aceasta se întâmpla destul de des, mai ales că nimeni nu se gândea să verifice paşapoartele turiştilor. Cel mai bine era să-i numeri şi să vezi dacă numărul ieşea la socoteală. Dar aceşti turişti, care umpleau câte un autobuz, nu scăpau vigilenţei poliţiei, avertizată din timp; controlul frontierelor nu avea să se mai facă superficial, ca de obicei. Mai existau oare grupuri, în sânul cărora o persoană sau două în plus, ar putea trece neobservate? Scăpă şervetul pe jos, se aplecă să-l ridice şi-şi aminti în mod neplăcut de pista de schi foarte accidentată şi de umărul său sensibil şi în vineţit.

Dar grupurile de schiori care făcuseră noaptea trecută atâta tărăboi la Kaiserbof?… Existau nenumăraţi indivizi de care nimeni nu se sinchisea, şi care însoţeau o echipă de schi, membri de familie, prieteni, suporteri, cât şi

tehnicieni, cronometrori şi chiar câte un ins neînsemnat, care măsura umiditatea zăpezii. Jean-Claude concurase pe vremuri la campionatele de schi.

Van der Valk alergă la comisariatul poliţiei. Bratfisch nu era acolo, dar găsi alt personaj.

— Cum călătoreşte o echipă de schi? în bloc sau individual?

— După câte ştiu, cei mai mulţi circulă cu automobilul, dar nu după o anumită regulă. Francezii au o bandă întreagă — merg în caravană ca de obicei. Douăzeci sau treizeci de automobile şi, în plus, desigur, un autobuz.

— Autobuz?

— Îngrămădesc tot materialul lor, schiuri şi aşa mai departe, într-un autobuz obişnuit. Cel mai simplu mijloc de a-şi căra bagajele peste tot. Îl ţin cu ei întreg sezonul.

— Pe unde au luat-o? Pe care drum?

— Pe drumul cel mai scurt. Cred că peste Arlberg, cotesc apoi spre St. Gothard, Valea Furka, valea Ronului, şi drept în inima Franţei.

— Vreţi să chemaţi la telefon pentru mine staţia de frontieră?

Da, caravana trecuse. Verificarea paşapoartelor? Ce rost ar fi avut? Cine se mai putea înţelege cu ei? Erau ameţiţi de băutură. De ce vă mai necăjiţi? Toţi cei din echipa de schi erau cunoscuţi de noi; şi-au petrecut jumătate de an foindu-se de la un capăt al Albilor la celălalt.

Elveţia confirmă că nimeni nu se preocupase să mai controleze fotografiile unor paşapoarte atât de binecunoscute; Van der Valk simţi că-l trec căldurile. Evident, era prea târziu; acum se aflau cu toţii înapoi în dragul şi vechiul lor Chamonix. Mâncaseră la Andermatt, veseli şi gălăgioşi ca după o lungă vacanţă. Elveţianul, mai prozaic decât austriacul, adăugă unele amănunte, în realitate fuseseră două caravane. A doua, alcătuită din douăsprezece sau cincisprezece automobile, trecuse îndată după prima. Cu cine? Eh. Cu ziarişti, fotografi şi comentatori ai radiodifuziunii franceze.

— Da, desigur.

Echipa de schi era urmată de o droaie de ziarişti sportivi şi de tot felul de inşi atât de familiari domnului Marschal. Acum, când se gândea la asta… concurenţi, manageri şi antrenori trecuseră unii după alţii într-un tempo rapid, fără ca cineva să se ocupe de ei; iar acei ziarişti specializaţi, care urmăreau mai toate marile manifestări sportive de douăzeci de ani încoace, aveau paşapoarte tot atât de familiare fiecărui agent de frontieră în Alpi. Era ceva atât de uşor, încât îşi dădu imediat gama — că lui Marschal i-ar fi

plăcut idea, care era de o simplitate şi de o îndrăzneală ispititoare; nu implica un ocol prin Germania şi Elveţia, într-o atmosferă de teamă şi de grea încercare a nervilor. Adormi în Austria şi te trezeşti la Chamonix, tot atât de proaspăt şi de odihnit ca şi cum ai fi traversat munţii cu expresul de Arlberg.

Ce risca? Van der Valk luă trenul de noapte şi coborî în dimineaţa aceea strălucitoare la Chamonix, unde îl aștepta un bufet cu un miros foarte puţin diferii de acela al bufetului din Innsbruck, şi cu o cafea puţin mai închisă la culoare şi ceva mai amăruie.

Simţi oarecum lipsa somptuoaselor meniuri austriace; în lipsă de altceva, aşternu unt şi gem de caise pe o imensă brioşă, pe care o înfulecă lacom. Era prea de dimineaţă ca să pornească la colindat, aşa că rămase confortabil la căldură; fumă două ţigări, mai bău o cafea şi citi ziarul din ajun, cu reportajul unui corespondent special din Innsbruck… Ieşi în dimineaţa orbitor de strălucitoare şi îşi scoase pălăria în faţa siluetei vag plictisite a muntelui Mont Blanc.

După o vizită de o oră la Camera de Comerţ, se pomeni pe o stradă de la marginea oraşului, o stradă cu adevărat franţuzească, ce se căţăra pe o coastă de munte fără să ducă nicăieri; pavată cu piatră şi plină de gropi şi hârtoape nivelate oarecum de zăpadă, fusese presărată cu cenuşă ca să nu fie prea alunecoasă. În Impasse des Roses, trandafirii se aflau în grădinile din faţa caselor, şi erau acoperiţi cu săculeţe de material plastic spre a fi feriţi de îngheţ.

Şi casele erau franţuzeşti. Aveau un aspect amuzant, care reflecta gusturile trăsnite ale proprietarilor. Împrumutau într-un *mixtum compositum* elemente ale caselor savoiarde, erau durate din trunchiuri de copaci, cu fundaţii de beton şi la demisol aveau garaje, în loc de grajduri pentru vaci. Fantezist construite, aveau terase acoperite cu sticlă, ferestre duble, acoperişuri excentrice, grădini de un înfiorător prost gust, ornate cu stânci artificiale şi cu un fel de cutii de scrisori pe care trona o pasăre sculptată în lemn, de o specie necunoscută, care-şi pleca ciocul ori de câte ori factorul poştal împingea în deschizătură vreun aviz pentru plata luminii.

Casa pe care o căuta avea o poartă de fier forjat, era pavată cu lespezi extravagante, iar uşa din faţă era în stil gotic. Pe rampa ameţitor de înclinată ce cobora spre adâncurile garajului de beton era parcat un Peugeot 404 verde, ce părea să se lase în picaj ca o Stuka. Avea o linie modernă, dar era

plin de noroi. Van der Valk îl privi cu afecţiune. Pe o placă de aluminiu scria: „Serailler. Ziarist”. Sună.

— Cred că doarme încă, dar e vremea să se trezească. Pe cine să anunţ? Bine.

Chiar dacă ar fi făcut parte din poliţia din Tombuctu şi nu din aceea din Amsterdam, aşa cum îşi dedină calitatea, tot n-ar fi scos-o din indiferenţa ei pe soţia ziaristului. Fu poftit în odaia de zi, i se oferi o ţigară şi i se dădu timp să se uite în jur.

Se aflau acolo tot felul de obiecte obişnuite: o masă cu maşina de scris respectivă, rafturi încărcate cu anuare şi dicţionare şi cu o puzderie de cutii în care se aflau fotografii şi tăieturi din jurnale; pe masa telefonului se lăfăiau un magnetofon şi un vas de majolică italienească plin cu creioane. În camera mare, însorită, zăceau în dezordine păpuşi cumpărate ca suvenir, foarte multe scrumiere cu forme năstruşnice, animale împăiate, trofee de schi; se mai afla acolo şi o colecţie de ceşti uimitor de variate. Van der Valk era bucuros că venise. Domnul Serailler — presupuse Van der Valk — trebuie să fie o persoană amuzantă. Nu avu nevoie să se piardă în speculaţii, căci uşa se deschise şi amfitrionul apăru, tot atât de puţin impresionat de prezenţa poliţiei la orele nouă dimineaţa ca şi soţia lui cu puţin timp înainte.

Un bărbat spătos, de patruzeci şi cinci de ani, cu obrazul splendid bronzat de vuiturile munţilor şi cu zbârcituri caracteristice, fine şi lungi, la colţul ochilor. Prin părul scurt, încărunţit înainte de vreme, îşi trecuse un pieptene, ţinut sub apa de la robinet. Pantalonii albaştri, strâmţi, deşi păreau făcuţi dintr-un material ieftin, costaseră o mulţime de bani; un pulover cu mâneci răsucite până la cot şi cu o pată mică de pastă de dinţi în faţă. Purta şosete croşetate de mână. Umbla fără pantofi. Păşi pe duşumeaua netedă de lemn şi dădu mâna cu amabilitate.

— Într-adevăr, sosise timpul să mă trezesc din somn.

— V-aţi înapoiat tocmai de la Innsbruck?

— Exact. Am făcut un drum lung; şoselele însă nu au fost rele. Cu ce vă pot servi?

— Aţi folosit acest circuit câţiva ani de-a rândul — cunoaşteţi, cred, mulţi oameni.

— N-aş putea spune că nu. Cunosc bine pe mulţi din ei. Obişnuiesc şi eu să schiez, dar destul de mediocru. Ocupaţiile nu mi-au dat răgaz să mă perfecţionez.

— Nu aţi întâlnit din în tâmplare un bărbat pe nume Marschal?

— N-ar fi exclus. Numele este destul de banal. Schior?

— Un tip frivol. Dar un bun sportiv. Acum zece-cincisprezece ani s-ar fi numărat printre primii douăzeci schiori de competiţie.

— Ah, vă referiţi la Jean-Claude. A ieşit al cincilea la Kilzbuhel o dată, când eu am fost clasificat al şaptelea. Da, da, sigur că mi-l amintesc. Nu se antrena suficient, ca atâţia alţii. Ar fi putut deveni campion. Mă întreb ce s-a întâmplat cu el? Dispunea de foarte mulţi bani — nu avea nevoie să muncească pentru existenţă, ca noi.

Povestea dura prea mult. Van der Valk zâmbi uşor, oarecum tainic. Conversaţia părea să se desfăşoare fără un scop anume.

— A fost la Innsbruck săptămâna trecută.

— Serios? Mă mir cum de n-am dat de el.

— Ieri a fost la Chamonix.

— Da, da. Îl cheamă amintirile. Poate un pelerinaj nostalgic. De ce vă interesează?

Întrebarea era pusă cu o nevinovăţie ostentativă.

— Nu cumva i-aţi dat chiar dumneavoastră o mână de ajutor?

Ziaristul continua să surâdă cu aceeaşi amabilitate. Se scormoni în buzunarele pantalonului, scoase o pereche de ochelari cu rama de os, îi puse pe nas, apoi îi împinse în sus, pe frunte, ca pe nişte ochelari de soare. Cu ochii albaştri ca genţiana se uită curios la Van der Valk.

— Despre ce este vorba? Nu sunt prea lămurit. Mă priveşte pe mine?

— Nu, pe el. Vreau să-l văd. Bănuiesc că cineva din caravană l-a luat în maşină.

— Este ilegal?

— Tocmai asta vreau să aflu. Sau încerc să o fac fără să mă ostenesc prea mult.

— Ce s-a întâmplat? Spuneţi că sunteţi de la poliţie. Nu şi-a plătit taxa de parcare, sau ceva în genul ăsta?

— Oh, nimeni nu a dat importanţă escapadei cu elicopterul.

Pe chipul ziaristului se ivi un zâmbet.

— Să nu-mi spuneţi că Jean-Claude a fost tipul care a şterpelit elicopterul? Ha — e în genul său. Izbucni în râs. Pentru aşa ceva nu se extrădează un om.

— Aveţi copii?

— Unul. Rosti ziaristul mirat. O faţă de doisprezece ani. De ce mă întrebaţi?

— Schiază?
— Desigur. Îmi pare rău, dar nu înţeleg unde vreţi să ajungeţi.
— Să presupunem că fiică dumneavoastră s-ar duce la Innsbruck şi că ar dispărea fără veste. Ce-aţi face?
— Nu ştiu să fi dispărut vreo fată.
— Dar fata care–l însoţeşte pe Jean-Claude a dispărut. Părinţii ei sunt înspăimântați — i-aţi condamna pentru asta?
— Desigur că nu; nu văd însă ce legătură au toate astea cu mine?
— Foarte simplu. Dacă aţi fi ştiut despre ce e vorba, nu aţi fi fost atât de repede de acord.
— De acord cu ce?
— Să-l ajutaţi pe Jean-Claude luându-l în maşina dumneavoastră. Cred că v-a spus că vrea să evite orice contact cu poliţia. Chiar şi cu poliţia de la frontieră.
— V-a spus cineva că aş fi dat o mână de ajutor lui Jean-Claude sau vreunei fete?
— Ah, domnule, să fim serioşi. Nu mă interesează dacă aţi făcut-o sau nu. Nu aveaţi cum să ştiţi cât de serioasă e toată afacerea. V-a spus probabil că poliţia austriacă îl urmăreşte din cauza elicopterului. Aţi fost totuşi împreună. Dacă i-aţi fi dat o mână de ajutor, faptul n-a putut să scape neobservat. Nici dumneavoastră nu v-ar fi scăpat acest lucru. Mai bine mărturisiţi, ca să evităm cu toţii complicaţiile.
Doamna Serailler intră şi aşează cafeaua pe masă în faţa soţului ei.
Ziaristul se aşeză pe o canapea. Încreţise din sprâncene şi se legăna gânditor.
— Doriţi puţină cafea?
— Nu, mulţumesc. Am băut o ceaşcă la gară.
— Iată. Jean-Claude e un vechi prieten. Obişnuiam să concurăm împreună. O dată am ieşit al treilea la concursurile naţionale şi el al patrulea, numai cu un punct după mine. I-am dat lui şi prietenei lui o mână de ajutor; nu e greu să se afle acest lucru. Altceva nu mai am de adăugat. Şi motivele sunt mai bune decât cele invocate de dumneavoastră.
— De ce credeţi că a şterpelit elicopterul?
— În tinereţe era foarte extravagant. Un astfel de gest este în firea lui. Nu i-am dat de altfel nicio importanţă.
— Asemenea gesturi se fac la douăzeci de ani, nu la patruzeci.
— Asta-i adevărat.

— M-a surprins. Vă spun cu toată sinceritatea. În toată chestiunea aceasta, este ceva în neregulă.

— Vă referiţi la fată?

— Mă refer la el. Dispariţia fetei nu este chiar atât de serioasă. Poate fi socotită un delict foarte grav, dar nu există niciun indiciu că ar fi supus-o unor violenţe sau ar fi săvârşit anumite acte contra legilor firii. Aici este ceva mai mult. Jean-Claude a dispărut de acasă, şi nu se ştie pentru ce. De ce s-a făcut nevăzut din propria lui casă şi de ce a convins o fată oarecare să se facă nevăzută o dată cu el? Cât de bine îl cunoaşteţi?

— V-am spus, îl cunosc de cincisprezece ani — la dracu', sunt aproape douăzeci! L-am cunoscut destul de bine. L-am văzut de câteva ori la sporturile de iarnă. Nu s-a însurat oare cu o fată care făcea şi ea schi? O tânără belgiană — i-am uitat numele.

— Da. N-aţi observat vreodată la el ceva neobişnuit?

— Toţi oamenii sunt neobişnuiţi: dacă îi analizezi profund, rosti el sec.

— Desigur. Cum s-a comportat pe drum?

— Obişnuit. Nimic ieşit din comun. Abia am schimbat cu el câteva vorbe. Cât timp am condus, mai mult a dormit, şi când a condus el, am dormit eu. Am fost amândoi la o petrecere.

„Doamne sfinte, reflectă Van der Valk; a fost acolo sub nasul meu, tot timpul."

— Spunea că a făcut puţin schi — şi că era destul de oboist. A mai spus că nu avea automobil şi m-a întrebat dacă n-aş vrea să-l iau cu maşina acasă? Am fost de acord, natural.

— Şi fata?

— Era foarte liniştită. Ca să fiu cinstit, abia am observat-o. Erau foarte tandri unul faţă de celălalt. Jean-Claude părea vesel şi fericit.

— Poate fiindcă fusese şmecher şi săvârşise un fapt care-l încântase. Îl caută poliţia din trei ţări. L-am căutat şi eu în Olanda. Poliţia germană a pornit în urmărirea tinerei fete; ştie de altfel că se află în tovărăşia lui Jean-Claude. Poliţia austriacă nu s-a sinchisit prea mult din cauza elicopterului, dar nu s-ar da în apoi dacă ar putea să-i joace un renghi. Toate posturile de frontieră îl urmăresc.

— N-am ştiut nimic. Eu conduceam. N-am făcut decât să-mi arăt actele şi paşaportul. Desigur, toţi ne cunoşteau.

— Tocmai pe asta s-a bizuit şi Jean-Claude.

— A dracului treabă.

— Unde voia să se ducă?
— L-am invitat aici. A refuzat, avea de gând să prindă un tren.
— Ce tren pleca la acea oră?
— Un tren spre Besançon, şi apoi spre nord.
— Ştiţi care era destinaţia lui finală?
Ochii albaştri ca genţiana întârziară câtva timp asupra lui Van der Valk. Răspunsul lui Serrailler se făcea aşteptat.
Van der Valk spera că ziaristul va răspunde, altfel, n-ar fi avut niciun mijloc să-l oblige.
— Cred, rosti Serailler încet, că are o vilă sau aşa ceva în Vosgi.
— Ştiţi adresa?
— Nu.
— Numărul de telefon?
— Acolo nu există telefoane.
— Dar prin împrejurimi, poţi găsi aşa ceva?
— Îmi pare rău, dar nu ştiu.
Van der Valk îi zâmbi larg.
— Atunci, de unde ştiţi că pe acolo nu sunt telefoane?
— Credeţi că e puţin scrântit, nu-i aşa? întrebă brusc ziaristul.
— Habar n-am. Totuşi, sunt puţin îngrijorat. Mi-ar plăcea ca părinţii fetei să o ştie în siguranţă şi fericită.
Nu-l învinuiesc de nicio crimă. N-am de gând să-l arestez sau să iau vreo măsură de acest fel. Are tot dreptul să plece de acasă oricând doreşte. Dar sunt alte persoane în joc. Şi-a părăsit soţia — care este îngrijorată. Şi-a părăsit slujba, şi ei sunt îngrijoraţi. Evident, toată afacerea asta v-a părut cam bizară, altfel n-aţi fi fost atât de reticent faţă de mine. Ar fi preferabil să nu-mi ascundeţi nimic.
— Am numărul de telefon al unei cafenele, spuse încet Serailler. Prin intermediul acesteia i s-ar putea transmite un mesaj.
— Nu v-a telefonat până acum?
— Nu.
— Dar v-a dat numărul, ca să-i telefonaţi în cazul că cineva ar da târcoale după el pe aici.
— Cred că da, spuse Serailler, mohorât.
— Vedeţi? Vă sfătuiesc să nu telefonaţi la acel număr. Ar putea să complice lucrurile. Vă rog să remarcaţi că nu v-am ameninţat cu nimic. Dar s-ar putea să vă faceţi vinovat de complicitate la crimă, dacă s-ar descoperi

că l-aţi ajutat de două ori, mai ales după ce v-am prevenit. Avocaţii ar putea să se seziseze. Vă avertizez prieteneşte.

Serailler se ridică de pe canapea, se îndreptă spre masa lui de lucru, şi scoase o agendă dintr-un sertar. Răsfoi paginile, smulse una din ele şi, fără să mai arunce o privire asupra ei, se întoarse şi i-o dădu lui Van der Valk.

— Poftim. Poate că aveţi dreptate. Nu ştiu ce face, nici unde se află. Ce faceţi cu ea vă priveşte, Jean-Claude nu se poate plânge că l-am băgat la apă. Ar fi trebuit să-mi spună că-mi asum un risc trecându-l frontiera.

— Ce-a spus poliţistul de la frontieră?

— M-a întrebat cine sunt însoţitorii; i-am răspuns: doi prieteni, desigur. Mi-a zis să le dau un ghiont. Apoi a râs şi a spus să-i las pe somnoroşi să doarmă; îi era suficient că-i cunoşteam eu,

— Dacă i-ar fi trezit, v-aţi fi asumat toată responsabilitatea.

— Asta mi s-a şi întâmplat. O făceam însă pentru un prieten. Acum, însă, nu mă mai bag.

— Numărul de telefon era scris în grabă, înclinat, ca şi când cineva ar fi ţinut hârtia rezemată de volan, stând în automobil. Undeva în Vosgi… Merse la oficiul poştal, deoarece numerele de telefon franţuzeşti depind de un sistem de prefixe numerice capcană pentru neatenţi, Câteodată — dar asta se întâmplă destul de rar — corespund cu numerele departamentale înscrise şi pe plăcile automobilelor…

O jumătate de oră mai târziu era într-o cafenea, bând genţiană. Şi Maigret avea preferinţă pentru aceeaşi băutură. Făcuse o alegere bună, gândi el, deoarece era o băutura bună pe munte, ca şi povestea aceasta legată de munţi. Cumpărase o hartă a Vosgilor şi, după puţină căutare găsi satul ascuns la poalele dealurilor, între masivul muntos şi câmpia Alsaciei, nu departe de Saverne şi de trecătoarea Zorn. Trebuie să fie frumos pe acolo, gândi el; cu cât mergi spre nord, Vosgii descresc constant, astfel că dincolo de Zorn abia dacă mai ating înălţimi de cinci-şase sute de metri; te afli departe de punctele turistice pitoreşti şi de regiunea viticolă: satele n-au apucat să se înghesuie ca pe câmpie şi stau împrăştiate prin păduri de fagi şi de pini ori pe pajiştile cu iarba scurtă şi grasă.

Era caracteristic pentru Marschal să caute o ascunzătoare plasată într-un loc ca acesta. Jean-Claude, presupunea Van der Valk, nu împărtăşise nici soţiei sale taina. Poate că avea casa de mai multă vreme, de mai mulţi ani. Un tipic exemplu de romantism nordic care, laolaltă cu conturile la bancă sub nume napoleoniene şi cu toate celelalte curiozităţi ale acestui cercetaş

vârstnic, se potriveau cu firea lui Marschall. În fond, avea tot dreptul s-o facă. Găsise un antidot care să-l scape de obsesia lui Canisius, a Sopexului, a relaţiilor cu clienţii, şi poate tot atât de bine şi de a lui Anne-Marie. Nu, Van der Valk nu avea de gând să-i telefoneze lui Canisius, căci subzistau încă prea multe lucruri pe care nu le cunoştea. Rolul jucat de Canisius în această afacere era obscur. Van der Valk ar fi fost gata să pună rămăşag că, în ceea ce-l priveşte, Canisius ştiuse, sau cel puţin bănuise, mult mai multe despre Jean-Claude decât declarase la poliţie.

Drumul cu trenul spre nord, de la Chamonix la Strassbourg, era destul de lung, dar nu plictisitor, mai ales că Alpii se terminau şi lăsau loc munţilor Jura, trecătoarea Belfort urma munţilor Jura, şi de la Belfort apăreau Vosgii spre stânga. Van der Valk admira răsăritul şi se simţea foarte liniştit. În jurul acestei afaceri se făcuse mult zgomot pentru nimic, mai ales că totul era oarecum ştiut. Dacă domnul Marschal nu ar fi avut atât de mulţi bani, ar fi petrecut o vacanţă costisitoare şi mai scurtă, dar banii lăsaseră o urmă strălucitoare şi el se bucurase de o călătorie amuzantă prin Alpi. Bilanţul era însă tot atât de strălucit? Un bărbat nevrozat cu prea mulţi bani, prea bătrân şi în acelaşi timp prea tânăr pentru vârsta lui, care nu cunoscuse niciodată nevoile sau lipsurile, care nu ştia ce înseamnă tenacitatea şi răbdarea — noţiuni pe care le învaţă numai bieţii oameni care trebuie să lupte pentru o situaţie. Dacă nu ar fi avut niciun ban, ar fi fost patetic; şi fiindcă avea prea mulţi, era la fel de patetic. Van der Valk îşi zise că n-avea rost să se piardă cu firea. Îl va dibui pe Jean-Claude în mica lui ascunzătoare, va avea cu el o explicaţie, apoi o va trimite pe fată acasă. Ce va face mai târziu Marschal, îl privea numai pe el. Canisius n-avea decât să se spele pe cap cu toată afacerea asta, care nu era de resortul poliţiei. Mâncă ceva, scoase din valiză un costum destul de şifonat pe care-l puse în locul echipamentului de munte, şi se instala să citească pe îndelete cartea pe care o cumpărase, „Jos labele de pe prăjitură” de Albert Simonin — un roman extrem de amuzant; fiindcă era scris în jargonul gangsterilor. Petrecu astfel câteva ore plăcute, încercând să-şi imagineze cum ar fi scris-o Raymond Chandler pe americănește.

Se înserase; o seară friguroasă de martie în Strassbourg. Van der Valk nu fusese niciodată pe acolo, aşa că făcu o plimbare lungă, încântătoare. Păcat că nu putea zăbovi mai multe zile în acest oraş plăcut. Era sătul de atâta alergătură. Avea poftă să se întoarcă acasă, să savureze din nou aroma

propriului său cămin, să audă vocea soţiei sale, să mănânce mâncăruri familiare, să privească drăgăstos la obiectele familiare, să-şi spună că se afla acasă, iar în ziua următoare să se trezească din somn şi să meargă cu bicicleta ca de obicei la prefectura poliţiei. Se săturase de munţi, de peisaje pitoreşti şi de plăcerea delicată de a urmări evoluţiile de slalom ale unei schioare de înaltă clasă. I se servi o cină fadă, într-un hotel tot atât de fad de lângă gară. Telefonă Arlettei înainte de a se duce cuminte la culcare.

— Sunt la Strassbourg. Oraş plăcut. Îl vom vizita, împreună, cândva.

— Văd că te simţi bine pe acolo, nu-i aşa? Ce mai e nou cu schiul?

— Nu mai vorbi despre schi, mă doare şi acum umărul. Nimic nu-mi doresc mai mult în clipa asta, decât să mă văd la Amsterdam într-o zi ploioasă, frumoasă, şi cenuşie.

— Când ai de gând să vii acasă?

— Cu puţin noroc, s-ar putea să termin mâine treaba. Furtună într-un pahar cu apă. Individul pe care-l urmăresc fuge de mine ca un iepure. I-am dibuit vizuina. Fata acea are să-mi dea, fără îndoială, de lucru. Mă aştept însă la asta, toată afacerea asta m-a făcut să mă gândesc cu multă plăcere la viaţa mea de acasă. Tu te simţi bine?

— Da, dar are să mă îmbolnăvească văduvia.

— Eh. Îţi voi, telefona mâine! Până atunci am să aflu eu ceva.

În dimineaţa următoare vremea se schimbă iarăşi, lapoviţă. Străzile Strassbourgului nu se înzăpeziseră, totuşi lumea se săturase de iarnă. Nu-şi îmbrăcă hainele de oraş, ci-şi puse pantalonii de flanel şi canadiana cumpărate la Innsbruck pe socoteala lui Canisius, şi bocancii de munte, şi puloverul dăruit de Anne-Marie. Îşi aminti cu o tresărire. De ce încercase Anne-Marie să-l seducă? De ce strigase spre a-l preveni pe Jean-Claude? Van der Valk apreciase gestul ei drept capriciul unei femei corupte şi atât de bogate încât îşi putea permite toate toanele.

Renunţă iritat la visurile lui paşnice din ajun, spunându-şi că nu terminase cu munţii. Închirie un automobil, prost ca toate automobilele de închiriat. Cutia de viteză hârâia, vizibilitatea era proastă, încălzirea exagerată. Ca de obicei făcu la început mai multe manevre greşite, aşa că trebui să strângă din dinţi spre a-şi mai sugruma supărarea.

Nu putu zări Vosgii prin perdeaua de burniţă ce se lăsa din norii joşi, decât după ce ajunse pe culmile lor. Ajunsese într-o zonă deluroasă. Urcă zdravăn zdruncinat un drum îngust, derivat din autostradă, şi ajunse la satul, pe care-l căuta, o îngrămădire de clădiri plasate în cele patru unghiuri ale

unei încrucişări de drumuri, o biserică romană, o şcoală, o primărie, o adevărată primărie franţuzească de ţară, cu stâlpi grandioşi pe dinafară pentru a susţine demnitatea Republicii.

Găsirea cafenelei al cărei număr de telefon fusese scris pe o bucăţică de hârtie în Chamonix nu-i dădu nicio bătaie de cap. În spatele ei se înghesuiau clădirile fermelor învecinate, iar înăuntru domnea un miros rural francez, puternic şi vechi de peste o sută de ani. Sclipitoare sticle cu băuturi alcoolice, o duşumea de cărămidă frecată straşnic cu apă de Javelie, coşuri de paie, salopete muncitoreşti, vin alb, supă de legume, ceapă, slănină afumată, scaune de fier. Ca şi în alte locuri similare, găseai un amestec de foarte vechi şi de foarte nou; o tejghea veche aflată probabil acolo încă de pe vremea lui Napoleon al III-lea şi un aparat espresso cu garnituri de crom şi mânere magice scânteietoare şi cu lumini roşii care clipeau ca licuricii… Un televizor uriaş, de prost gust, cum numai francezii ştiu să fabrice, era flancat de obiecte decorative clasice: un câine ciobănesc din porţelan, şi-o vidră împăiată, în gură cu un păstrăv împăiat. Un bărbat, mătăhălos, dar cam nătâng, în salopetă albastră, bea vin. Mai era acolo şi un individ sfrijit, înfăşurat într-o pelerină, şi o femeie numai piele şi os care curăţa morcovi.

— Bună dimineaţa.

— Dimineaţa, se auzi un triplu mormăit.

Van der Valk îşi dădu numaidecât seama că va întâmpina dificultăţii. Francezii se împart în două categorii: simpatici şi acri. Cei acri pot fi în general înduplecaţi, dar aceasta cere o muncă grea. Cele trei perechi de ochi îi fixau cu cea mai posacă neîncredere ţărănească.

— Supa miroase bine.

— Îhî.

— O genţiană. Devenise un obicei. Bărbatul cu pelerină trebui să coboare în beci după o sticlă neîncepută, ceea ce şi făcu în silă, ca şi cum i s-ar fi cerut ceva prea greu pentru timpul şi energia sa.

— Fac cinste cu un pahar, zise Van der Valk.

— Am să beau un pahar cu vin alb, i se răspunse într-un murmur supărăcios.

Nătângul şi femeia păreau să se certe. Părea să fie ceva în legătură cu cartofii, dar dialectul lor era greu de înţeles. Se învălmăşeau cuvinte franţuzeşti cu unele care sunau nemţeşte şi cu o intonaţie care amintea mai degrabă de graiul din Wales. Van der Valk nu era sigur că cei doi vorbeau

despre cartofi, dar ştia că mai toţi ţăranii vorbesc de parcă s-ar certa, deşi în realitate se află în termeni foarte amicali.

— Îl caut pe domnul Marschal.

— Cine mai e şi ăsta?

— Locuieşte prin locurile astea.

— Aha…

— Stă departe?

— Eh…

— În sat?

— O iei pe şosea în sus.

— Vasăzică nu e departe. Mă duc să-i bat la uşă, dacă, bineînțeles îmi arătaţi drumul.

— N-ai să găseşti pe nimeni acolo.

Oh, Doamne, gândi Van der Valk — iarăşi nimic.

— Ba ai să găseşti, interveni femeia deodată

— Ce?

— E cineva acolo,

— Îhî. Dar au plecat,

— Ieri obloanele au fost ridicate.

— Astăzi sunt lăsate, spuse încântat bărbatul sfrijit.

— Am să încerc totuşi, zise Van der Valk. Mai beţi un pahar?

— Îhî.

Bărbatul mătăhălos îşi răsucea în mână paharul gol, uitându-se absorbit la ecranul fără imagini al televizorului; se amestecă în vorbă:

— Nu mai e nimeni. Doar automobilul a mai rămas.

— Nu mai beţi încă unul? rosti cu bunăvoinţă Van der Valk. Şi dumneavoastră, Madame?

— Aş. Îmi face acreală în burtă.

— Un strop de Prunelle, atunci.

— Îhî.

Aceasta era poate cheia cu care Shakespeare descuia inimile, gândi Van der Valk, care începuse să se simtă uşor ameţit de băutură. Situaţia era tare neroadă. Femeia strigă deodată:

— Să-i arăţi drumul, Albert.

Albert părea să fie mătăhălosul. Nu-i venea uşor să se desprindă de paharul său, dar după ce îşi scoase de două ori bereta ca să se scarpine în

creştet, după ce îşi desfăcu fularul şi îl puse iarăşi, acceptă una din ţigările lui Van der Valk şi se ridică alene.

Albert avea afară un tractor. Se căţăra în şa, arătă pe stradă înainte, cu un deget gros ca o pătlăgică vânată şi spuse:

— Nu se poate să nu-i găseşti. Casa are obloane verzi. Van der Valk era sigur că cel puţin douăzeci de case aveau obloane verzi.

— Casa roşie, catadicsi Albert să adauge, apoi răsuci cheia în contact.

Clădirea era durată din gresie de Vosgi, şi avea obloane verzi. Nu era o vilă fantezistă izolată, ci o casă din sat cu nimic ieşită din comun, pe o uliţă ca toate celelalte şi făcându-şi loc cu coatele printre vecinele ei mai mari. Pe un zid de piatră crescuse iedera, chiar pe vopseaua uşii duble, mai largă, prin care de curând nu se trecuse… deoarece zăpada moale era neatinsă.

Uşa mică a curţii, prin care intră fără nicio dificultate nu părea să fi fost folosită în ultimele ore, fapt care nu fu pe placul lui Van der Valk. Casa, aşezată pieziş din stradă, avea un balcon minuscul plasat la colţul primului etaj. Casa era mică, dar veche şi remarcabil de solida. Uşa din faţă a casei era de stejar şi avea un geam acoperit cu o perdea. Pentru moment nu luă în seamă acest amănunt şi o luă pe o potecă largă, bine pavată, care în conjura clădirea. În dos se afla o curte strâmtă, cu o spălătorie franţuzească de modă veche şi o magazie deschisă în care se vedeau mai multe sticle de vin goale, o stivă de lemne de foc şi o cutie de gunoi. Uşa din spate, evident, răspundea în bucătărie.

Nu observă niciun semn de activitate, dar între uşă şi magazie era un automobil scump, o Lancia neagră, de doi litri şi jumătate. Caroseria strălucea sub stratul subţire de zăpadă, iar eticheta garajului din Strassbourg era nepătată. Van der Valk zâmbi. Jean-Claude — el era acela care cumpăra maşini noi şi le lăsa în părăsire aşa cum alţii ar lăsa undeva o cutie de chibrituri pe jumătate goală. Bătu la uşa bucătăriei; obloanele erau lăsate pe dinăuntru. Nu se întâmplă nimic. Van der Valk se încruntă şi încercă uşa bucătăriei, care cedă. Se încruntă şi mai mult. Coborî o treaptă rece, umedă şi plină de zăpadă, bâjbâi cu mâna, apucă partea de jos a oblonului şi îl ridică; nu era o treabă uşoară. Operaţia făcu un zgomot infernal, dar nimeni nu veni să-l întrebe ce gânduri are. Nu-i plăcu câtuşi de puţin acest lucru.

Pe Van der Valk îl izbi mai ales aspectul foarte comun al încăperii. Nu se deosebea cu nimic de orice bucătărie banală de suburbie; nu lipsea obişnuita sobă de gaz, frigiderul, bufetul de lemn placat cu material plastic şi o masă

cu care să se armonizeze. Totul, era îngrijit, ordonat şi, pe cât putu el să vadă, foarte curat. Găsi puţină supă într-o oală, pe maşina de gătit şi ceapă într-o cutie din metal. În frigider era carne şi lapte, un pachet început de unt. O cutie pe jumătate plină cu pastă de roşii, câteva felii de şuncă într-o hârtie pătată de grăsime, o cutie din material plastic pe jumătate plină cu brânză rasă. Nu se deosebea cu nimic de milioanele de case franţuzeşti din care soţia plecase la lucru, laolaltă cu bărbatul; casa părea moartă şi goală, dar îşi va recăpăta viaţa la ora şase, în aceeaşi seară.

Singura diferenţă era că această casă era rece. Se uita la radiator. Robinetele erau închise.

În hol era un dulap cu spatele perforat pentru ventilaţie, şi cu plasă de sârmă în faţă. Conţinea un camembert întreg şi o bucată de roquefort.

Van der Valk nu intră din prima clipă în niciuna din camerele de la parter, ci cobori în pivniţă. Aici totul avea aparenţa unei permanenţe liniştitoare, a unei case locuite de mulţi ani, întreţinută de o gospodină grijulie. Simțământul acesta de stabilitate, de viaţă regulată, de uniformitate paşnică rezulta din prezenţa măturilor şi a făraşelor, a cutiilor cu vopsele şi ceară, a sticlelor cu terebentină şi cu apă de Javelle, a aspiratorului atârnat la locul său şi a periilor de ghete orânduite în cutia lor. Văzu până şi o masă solidă de tâmplărie şi unelte agăţate în cuie. Era subsolul unei perechi mai vârstnice ai cărei copii se făcuseră mari, care avea o casă şi ceva bani la bancă, care cultiva legume în grădină şi creştea câteva găini. Un fost maistru la poştă sau la căile ferate, căruia îi plăcea pescuitul sau pornea din când în când cu puşca după iepuri, care se mândrea cu roşiile şi cu daliile lui şi care avea câteva sticle de vin bun şi o cutie de ţigări puse deoparte pentru ginerele care-l vizita de Anul Nou sau de Ziua Tuturor Sfinţilor. Un om care putea fi găsit la cafenea în fiecare seară între şase şi şapte, la un pahar de pernod şi la o partidă de belotă.

Dar nu era casa lui Jean-Claude Marschal.

Van der Valk trecu în pivniţa de lemne. O jumătate de tonă de cărbuni era îngrămădită sub boltă, iar alături se aflau lemne tăiate, lângă un butuc vechi crestat de loviturile toporului. Lăzi vechi stivuite, destinate să fie făcute surcele, o grămadă de butuci tăiaţi dibaci cu fierăstrăul, o altă grămadă de ziare „Couriers d’Alsace” îngălbenite de vreme; duşumeaua era măturată cu o mătură de bucătărie care stătea la locul ei, lângă topor şi lângă un fierăstrău atârnat de două cuie ruginite. Totul era ţinut într-o ordine atât de perfectă, încât Van dor Valk simţi că îl răscoleşte dureros dorul de casă.

Cuptorul mai păstra încă puţină căldură. Deschise uşile. Nu fusese curăţat şi era plin de cenuşă; pipăi cenuşa dar îşi trase repede mâna; deşi părea moartă, cenuşa îşi menţinea totuşi căldura. Cuptorul fusese incontestabil alimentat cu cincisprezece ore înainte, era de tipul acelora la care focul se face de două ori pe zi. Van der Valk se înapoie ostenit la parter..

Domnea liniştea. Puţin praf se aşternuse pe mobila lustruită, covoare ieftine, ponosite erau întinse pe podeaua lustruită, totul demodat, provincial, urât. Pe un radio foarte ornat trona un vas cu flori încă proaspete, într-un colţ era un bufet cu uşi de sticlă; aci se ţineau farfuriile bune, pentru musafiri, paharele de lichior şi suvenirurile aduse acasă de fiii care-şi făcuseră serviciul militar în Indochina. Dar în locul lor stăteau aliniate şase figurine de porţelan. Van der Valk deschise uşa de sticlă şi luă una din figurine. Nu se prea pricepea la astfel de lucruri, dar ştia că erau piese executate la Dresda în cea mai bună perioadă. Marchizul care dansa, păstoriţa cochetă şi artificială care îmbrăţişa o maimuţă, papagalul acela splendid — toate păreau să fie piese autentice de Kandler. Asemenea figurine nu puteau fi achiziţionate de un fost maistru de la căile ferate — ci proveneau de la Jean-Claude. În acest caz, erau categoric de Kandler, şi valorau cel puţin o sută de lire bucata. Încercă cealaltă uşă. Ah… Jean-Claude fusese pe aci. Van der Valk dădu peste o piesă cumpărată de la un negustor de antichităţi, da… după ce se uită cu mai multă atenţie la aceste obiecte, ajunse la concluzia că toate fuseseră cumpărate de la genul acela de negustori de antichităţi specializaţi în ferme vechi şi în mobilă ţărănească, pe care o vând stelelor de cinema din Paris dornice să dea caselor lor de la ţară un aspect autentic. Autenticitatea din secolele cincisprezece şi şaisprezece costă multe milioane. Mai găsi un fel de ladă destinată să fie pusă sub fereastră şi care putea fi folosită şi drept scaun. Vârsta şi mânuirea grijulie făceau ca lemnul închis la culoare, cu vârtejuri neaşteptate, de un portocaliu ars care fusese galben cu trei sute de ani înainte, să aibă sclipiri jucăuşe ca apa. Ce putea fi? Van der Valk nu era prea lămurit. Pe ladă era expusă o colecţie cu totul diferită. Îngenunche, să vadă mai bine. Erau pietre. Pietre preţioase, prinse pe opaluri abia desprinse din carapacea lor de piatră, turcoaze brute, smaralde brute. Habar n-avea cum se numeau — geologii disting sute de pietre preţioase şi recunosc provenienţa fiecăruia, deoarece culorile lor strălucitoare şi formele atât de încântătoare le permit să le identifice destul de uşor. Această piatră delicios de trandafirie fusese adusă din Urali, iar aceea verde ca penele păunului provenea din Munţii

Stâncoşi ai Canadei; acel cuarţ amarynth nu era de găsit decât în insula Sf. Elena, şi acea piatră de un roşu uimitor de închis fusese scoasă din Puy de Dome. Ametiste din Brazilia şi jad din Tibet, cristal de rocă mai preţios decât greutatea lui în diamant neşlefuit, ouă de opal fasonate de indienii de la graniţa Paraguayului. Berii şi sardonix, rubine şi chrysoprase…

Nu numai că fuseseră şterse de praf, dar fuseseră luate şi mânuite cu dragoste. Atinseseră călcâiele pescuitorilor greci de bureţi, dezmierdaseră grumazul unei fete de şapte ani, fuseseră mângâiate de degetele orbilor, cu ele se jucaseră împăraţii chinezi şi băieţaşii egipteni cu fundul gol şi cu ochi bolnavi de oftalmie. Acesta trecuse de la un pigmeu din Congo, bolnav de boala somnului, la un administrator colonial alcoolic. Celălalt fusese adus în Franţa de un soldat neamţ sifilitic şi îşi găsise lăcaş în palma cu degete artritice a unui ins de sub arcadele de la Palais Royal. Nicio murdărie, nicio josnicie, nicio meschinărie nu reuşiseră să atingă puritatea şi frumuseţea lor. Bietul Jean-Claude.

Van der Valk se îndreptă de şale, oftând. În hol se afla o carabină prinsă pe una din acele panoplii bogat împodobite, îndrăgite de vânătorii francezi, un St. Hubert falsificat, cu coarne de cerb şi sculpturi în lemn. O privi fără multă curiozitate. Sosise timpul să urce la etaj. Scările largi de stejar lustruit scârţâiau sub paşii lui. Van der Valk încercă ruşinea absurdă pe care o simte cineva la gândul, că face prea mult zgomot. Carabina era un calibru mult mai mare decât se găseşte în mod obişnuit în casele oamenilor, reflectă el vag; orice francez stabilii la ţară ţine o armă de calibrul 22 pentru şobolani, pisici, ciori şi pentru vulpile pe care le bănuieşte că i-ar urmări găinile. Cu carabina aceasta puteai împuşca lei.

Lumina pătrundea în fâşii subţiri prin obloanele de lemn şi dădea camerei de culcare un aspect întunecat, ireal. Dar acolo, în patul mare, se găseau doi oameni, destul de reali, chiar dacă erau morţi… Mai dăinuia încă o urmă a mirosului tare, înţepător, pe care-l lăsa două cartuşe de pistol cu cămaşă de cupru de calibrul şapte pe şaizeci şi cinci… Mayerling…

Va trebui să se ducă după jandarmi, să le explice cine era şi ce căuta, iar ei vor trebui să cheme locotenentul — spera ca acesta să fie originar din Saverne; locotenentul, după ce va fi ascultat povestea ridicolă a lui Van der Valk, care va dura mai mult de o jumătate de oră, va lua o hotărâre foarte asemănătoare, în sensul că va chema la telefon Strassbourgul, se va strâmba la gândul că autorităţile — poate chiar Parisul — vor veni să se amestece în propriul lui district.

Totul se desfăşură potrivit bănuielilor lui. În timp ce aştepta să vină locotenentul de jandarmi, doctorul, procurorul şi ambulanţa, Van der Valk stătea în camera de la parter în care erau păstrate pietrele preţioase. Mai erau împrăştiate pe acolo vreo trei sau patru cărţi — romane de aventuri din genul Serie Noire — asupra cărora nu catadicsi să arunce o privire, precum şi o ediţie ieftină a poeziilor lui Baudelaire. Da, acum înţelegea bine — Baudelaire era tipul de om care să-i placă lui Jean-Claude Marschal. Van der Valk uitase cu totul aceste poezii, care nu-l desfătaseră niciodată. Nu-l caracterizase oare Sartre pe Baudelaire drept un ratat deliberat, care a preferat să se încarce cu o conştiinţă rea, cu sentimentul culpabilităţii şi cu o sterilitate totală? Van der Valk nu se prea sinchisea de Sartre, dar aceste observaţii îi păruseră pline de bun simţ; era cert că Baudelaire fusese un neisprăvit, i se putea imputa lui Sartre că păcătuia prin exagerare; simpatia pentru oamenii pe care nu-i aproba nu era trăsătura sa dominantă. Van der Valk începu să citească poeziile; nu avea altceva mai bun de făcut. Va analiza mai târziu situaţia. Acum nu era vreme de gândit; era un simplu răgaz birocratic între apăsarea pe buton şi primirea unui răspuns.

„Spleen” — cum se poate traduce spleen? Deprimare? — termenul e prea slab. Plictiseală? — prea vag. Depresiune patologică — prea forţat şi prea clinic. Era sigur că nemţii au un cuvânt abstract, compus, lung de cinci silabe, cu semnificaţia de dezgust faţă de sine — disperare — credinţă medievală în atotputernicia influenţei organelor interne. Spleen era intraductibil. De altfel, nici nu avea nevoie să fie tradus, deoarece toţi îi înţelegeau semnificaţia.

Citi poezia încercând să se elibereze de prejudecăţi. Nu o mai avusese sub ochi de foarte mulţi ani. I se păru mai bună decât îşi închipuise…

M-aseamăn cu-acel rege al unei ţări ploioase,
Ce plin de-averi, dar fără putere-n a lui oase,
E tânăr, însă gârbovita minţii bătrâneţe,
Urâtul îi adapă gândirile răzleţe,
Nimic nu-l mai desfată, nici somn nici vânătoare.
Nici plebea sau balconu-i luptând până ce moare.
Bufonul care-i cântă balada favorită
N-aduce veselia pe fruntea-i încreţită.
Iar patul său cu aur brodat i se preface în trist mormânt;
Şi-nţr-însul de viu culcat el zace.

Şi doamnele curtene nu ştiu să mai găsească
Găteli neruşinate să-l facă să zâmbească.
Savantul care aur şi piatră scumpă-i face
Nu poate smulge răul ce-adânc în firea-i zace.
Nici băile de sânge, la Roma cunoscute,
Din cari bătrânii despoţi ştiu viaţa să-mprumute,
N-au fost în stare încă o clipă să-ncălzească
Ăst stârv în aiurâte ce-n loc de sânge-n sine
A Lethei apă verde o strecură prin vine.

Locotenentul de jandarmi îl citise poate pe Baudelaire, dar avea alte lucruri la care să se gândească; n-avea timp de poezii (Van der Valk află mai târziu că locotenentul păstra la birou pe Pascal, pe care-l citea în orele libere.) întrucât faptul se petrecuse în districtul său, îl interesau în cel mai înalt grad aceşti oameni. Nu putea face mare lucru pentru cele două cadavre din pat, poliţia nu avea cum să le redea suflul vieţii. Făcând investigaţii prin sat, putu să culeagă unele informaţii. Domnul Marschal era proprietarul casei de cinci sau şase ani; o cumpărase după moartea celor doi bătrâni care o stăpâniseră până atunci, de la un nepot al lor stabilit la Paris, pe care nu-l interesa câtuşi de puţin o casă situată într-un obscur sat din Vosgi. Domnul Marschal venea adeseori pe aici, poate de şapte-opt ori pe an, şi numai pentru două sau trei zile; întotdeauna era singur; cineva îşi aminti că şederea sa cea mai lungă fusese de paisprezece zile. Nimeni nu se preocupase de asta, lumea era plină de excentrici care-şi lăsau casele goale. O bătrână din sat păstra cheile. Era foarte bine plătită ca să treacă pe acolo la fiecare două zile, sau cam aşa ceva; era angajată să ţină casa curată. Bătrâna făcea focul în sobe o dată pe săptămână, pentru a menţine camerele aerisite şi uscate.

Da, îl văzuse venind împreună cu o tânără. Nu, faptul nu o mirase. Se gândise întotdeauna că, mai devreme sau mai târziu, domnul îşi va face apariţia însoţit de o femeie.

Nu, domnul râsese şi glumise. Nu părea deloc abătut; răspunse ea la întrebare. Arătau mai degrabă ca doi îndrăgostiţi decât ca o pereche care-şi petrece pe ascuns un sfârşit de săptămână.

Locotenentul se arătă destul de indiferent. Toată povestea asta cu milionari şi sporturi de iarnă, spuse el, nu privea resortul său. Admise că această chestiune, era oarecum ciudată, dar numai Strassbourgul era în

trăsură să decidă. O moarte dublă avusese loc pe teritoriul său. O sinucidere hotărâtă de comun acord, care implica o mulţime de formalităţi. Era de părere că Van der Valk ar face mai bine să repete povestea sa în faţa diviziei criminale din Strassbourg. Cartierul general al poliţiei din Strassbourg era amplasat pe o stradă cu un nume inocent, drăgălaş, strada Norului Albastru. Avea o faţadă îngustă, greoaie, de inspiraţie clasică, şi o arcadă sub care se vedeau poliţişti în uniformă, foarte plictisiți, care se scărpinaţi uneori cu pistoalele lor. Nu păreau câtuşi de puţin brutali sau siniştri; erau oameni simpatici, bine legaţi, familişti, aveau bătături şi executau misiuni grele şi neplăcute cu toată bunăvoinţa, fiind destul de prost plătiţi pentru asta.

În curtea interioară pavată, datând din secolul al optsprezecelea, erau parcate maşini cu emiţătoare de radio ale brigăzii mobile şi sobre limuzine Peugeot ale funcţionarilor superiori. La celălalt capăt al curţii se afla o clădire mare cu o scară în spirală, monstruoasă şi rece, pe care cei mai uşori paşi ai poliţiştilor o făceau să detune ca nişte focuri de armă. Van der Valk aruncă în jur o privire profesională şi ajunse la concluzia că întregul ansamblu era mai murdar decât Prinsengracht din Amsterdam, dar mult mai vesel. Drumul îi fu arătat de mâna subţire şi aproape transparentă a unui poliţist bine dispus care, în ciuda celor treizeci de ani de vechime în meserie, nu avea supărări cu digestia. În hol, un agent tânăr îşi imita superiorii, spre amuzamentul altor doi colegi care râdeau cu hohote ca nişte şcolari. La etajul de deasupra un bărbat în haine civile, cu braţele încărcate de hârţoage, făcea naveta între camerele trei sute patru şi trei sute şaptezeci, fluierând cu vervă „Vissi d'arte", la care adăuga unele înflorituri nepermise. Nimeni nu-i dădea lui Van der Valk cea mai mică atenţie. La Amsterdam s-ar fi găsit imediat un comisar mai acru decât oţetul care să scoată nasul pe uşă şi să se plângă de lipsa de seriozitate a subalternilor.

Comisarul divizionar Wollek amintea un lup cenuşiu şi bătrân; faţa, vocea, mişcările lui erau tot atât de liniştite ca şi un scris chinezesc, aşternut pe mătase cu un penel fin. Van der Valk îl plăcu numaidecât. Wollek avea maniere de cardinal şi mâini fine, delicate; ar fi putut sta oricând la o masă cu picioare aurite şi cu pereţii acoperiţi cu picturi de Rubens. Astfel de lucruri, însă, nu pot fi găsite în birourile poliţiei.

— O ţigară?

— Mulţumesc

— Mi-a dat mult de furcă afacerea asta. Aţi putea să-mi spuneţi şi mie despre ce-i vorba.

Van der Valk îi expuse totul, fără să omită nimic.

— Da. Mă întreb ce căuta acolo. Parisul ar fi fost mult mai potrivit.

— Bătrânul domn, tatăl lui, după câte am auzit este un tiran bătrân. Cred că are comportări dictatoriale.

— Rolul soţiei este oarecum obscur.

— Totul e obscur. Din fericire, nu trebuie să înţelegem despre ce este vorba. M-au trimis la acesta vânătoare prostească de parcă le-ar fi fost teamă, sau ar fi bănuit că se va întâmpla ceva serios; nu m-au informat însă asupra faptelor pe care le cunoşteau, sau de care le era frică. Acum trebuie să mă înapoiez şi să le spun că l-am găsit, că e mort şi că circumstanţele par să indice că s-ar fi sinucis de teamă că l-aş fi putut prinde.

— Nu înţeleg de ce erau atât de grăbiţi, zise Wollek. A fost invocat motivul că Marschal ar fi un ins iresponsabil şi, după câte am înţeles, capabil să arunce banii pe fereastră. Aparent, a aruncat bani pe fereastră. Dar în raport cu averea aflată în joc, banii aceştia nu reprezentau decât o picătură. Marschal n-ar fi putut să stea ascuns prea multă vreme. Pentru ce toată graba asta? De ce nu i-au anunţat dispariţia, așteptând apoi să fie semnalat în vreun colţ al lumii?

— Mi-am pus şi eu aceeaşi întrebare. Soţia lui s-a comportat ca şi cum ar fi vrut să nu fie găsit. S-ar putea ca bătrânul, aflând de escapada lui nebunească, să fi poruncit ca băiatul să fie urmărit şi adus la matcă fără întârziere.

— Cred că o să aflăm adevărul. Un supus francez a murit în împrejurări obscure, pe pământ francez. Aceasta înseamnă că aş putea fi tras la răspundere dacă s-ar face vreo anchetă mai târziu. Cel mai înţelept ar fi să chem Parisul la telefon. Acest bătrân domn pare să aibă multă greutate. N-ar fi rău să-i anunţi şi dumneata pe nemţi; după câte am înţeles, îi cunoşti bine pe oamenii aceia din Köln. Dă-i de veste şi soţiei lui. Cadavrele trebuie identificate formal. Vrei să te foloseşti de telefonul meu?

Îl împinse spre Van der Valk,

— Da.

Chemă Amsterdamul. Majordomul portughez regreta foarte mult, dar n-o mai văzuse pe doamna Anne-Marie şi nu mai ştia nimic despre ea. Era straniu, dar de când părăsise oraşul Innsbruck, se topise parcă în aer.

Van der Valk îl chemă pe Canisius. Un secretar particular, tot atât de încărcat de regrete ca şi majordomul, îi spuse că din nefericire domnul

Canisius era plecat de acasă; vor obţine însă legătura cu el chiar în cursul aceleiaşi zile. Dorea să-i transmită vreun mesaj?

— Nu, rugaţi-l să lase un număr de telefon unde să-l pot găsi. Este ceva extrem de urgent.

Secretarul făgădui să-i execute dorinţa. Va binevoi domnul Van der Valk să sune din nou la cinci treizeci şi îi mulţumi pentru amabilitate.

— Poliţia din Köln? Vă rog să-mi daţi legătura cu domnul Stössel. Heinz? Aici Van der Valk. Vorbesc de la Strassbourg. Cred că s-a încheiat urmărirea… Amândoi sunt morţi. Dublă sinucidere. Va trebui să-l găseşti pe tatăl ei şi să-l aduci, la biroul comisarului Wollek din Strassbourg. Da, astăzi. Cu cât mai repede, cu atât mai bine.

— Voi aranja chestiunea, se auzi vocea rece şi distantă a lui Stössel. De fapt mi-ai încredinţat o sarcină pe care voi fi nevoit să o îndeplinesc — ca să zic aşa — în dublu exemplar. Doamna Marschal a dumitale este aici. Ciudat. A trecut pe aici dimineaţă. Spunea că vrea să stea de vorbă cu părinţii fetei. Pretinde că ar fi în măsură s-o convingă pe fată să se întoarcă acasă, de îndată ce am fi dat de ea, şi aşa mai departe. I-am spus că aştept noutăţi de la tine. Nu e cazul să forţăm lucrurile.

— Ce impresie ţi-a făcut?

— Mai degrabă stridentă şi emoţionată. Ar putea să încurce şi mai rău lucrurile. Stă aici, la Hotelul Park — a spus că va rămâne până voi primi veşti de la tine.

— Îmi pare rău, Heinz. Ar fi preferabil s-o aduci şi pe ea aici. Să-şi identifice soţul, şi să aranjeze treburile cu autorităţile locale, funeraliile şi aşa mai departe.

— Mă uitam tocmai pe hartă. Frankfurt — hm — Karlsruhe… Se pare că ar dura cam patru ore pe şosea. Ar fi bine să mă aştepţi în jurul orei şase.

— Foarte bine. Am să te aştept.

Domnul Wollek aprobă, înclinând amabil din cap. Toţi locuitorii Strassbourgului cunosc limba germană.

— Cel măi bine ar fi să prânzim, spuse el. Poate preferi să te înapoiezi aici după-amiază.

— Nu prea am chef de mâncare.

— Te cred, acum însă ai mai multă nevoie ca oricând de o masă bună. Cunoşti cât de cât acest oraş?

Vocea-i era paternă. Ah. Tinerii aceştia… părea să spună. Îi tulbură atât de mult moartea, încât le taie pofta de mâncare.

— Îţi voi da adresa unui local bun. Te-aş însoţi, dur mi-e teamă că toate acestea au să-mi dea de lucru suplimentar. Cere-le ficat — este încă sezonul.

Bătrânul poliţist avea perfectă dreptate: la ce folosea să se facă atâta tărăboi? Nu mai rămăseseră de îndeplinit decât formalităţile administrative. Francezii se vor ocupa de asta. Lui Heinz Stössel, printr-o coincidenţă stranie, îi revenea obligaţia să facă ceva ce nu place nimănui, şi anume să anunţe veşti proaste. Van der Valk nu avea însă nimic de făcut. Locotenentul de jandarmi din Saverne trebuia să completeze formularele, domnul Wollek din Strassbourg avea grijă ca totul să se desfăşoare după toate regulile. Pe Heinz îl aştepta o călătorie neplăcută şi obositoare — de la Köln încoace. Numai Van der Valk putea să-şi rupă gura căscând. Nu-şi dădea seama de ce se simţea, atât de stingherit. Îşi putea oferi o cină excelentă şi multă băutură. Îl indispunea însă că avea să treacă totul pe nota de cheltuieli ce va ajunge la poliţia din Amsterdam, apoi va fi trimisă mai departe, eventual lui Canisius. Toate hotărârile se luau pe seama lui Jean-Claude Marschal, decedatul. Nici în privinţa asta nu mai avea a-şi bate capul.

I se servi ficat de gâscă proaspăt. Foarte simplu, tăiat felii şi gătit în unt ca orice fel de ficat. Avea o garnitură de mere Reinette, tăiate tot felii şi pregătite cu o lingură de vin alb. Van der Valk citi ziarul, bău o sticlă de şampanie şi constată cu ruşine că îi făcuse mult bine. Ariette ar fi fost de acord. Ce rost ar fi avut, s-ar fi întrebat cu acelaşi bun simţ ca şi domnul Wollek, ca soţul ei să stea ca un nenorocit, în faţa unui sandviş cu jambon şi fără gust, numai pentru că l-a întors pe dos o sinucidere? N-ar fi avut niciun sens.

— Ţi s-a servit o masă bună? îl întrebă Wollek politicos.

Stătea tot aşa cum îl lăsase Van der Valk, în aceeaşi poziţie. Îşi golise scrumiera şi deschisese fereastra, ca să aerisească încăperea.

— Foarte bună. Mi-a ajutat mult. Eram mai obosit decât mi-am închipuit.

— Te înţeleg. Te-au cam depăşit evenimentele, nu-i aşa? Milionarii nu sunt deopotrivă cu ceilalţi oameni, este? Afurisită treabă. Ţi s-au dat instrucţiuni ridicole. Nimic limpede, nimic definit. Nu era nicio crimă la mijloc; ce rost avea toată agitaţia asta pentru nişte nimicuri — de ce atâta panică — de fapt nimeni n-a ştiut ce vrea. Am mai întâlnit situaţii similare. Dacă totul merge de-a-ndoaselea, poţi să dai vina pe ofiţerul însărcinat cu cercetările. Nu a înţeles instrucţiunile, ar spune ei. Fireşte, numai că nu au existat instrucţiuni precise.

Van der Valk îşi îngădui să zâmbească, pentru întâia oară în ziua aceea.

— Ei bine, pot să mai adaug ceva la acest tablou. Am chemat la telefon pe un coleg din Paris, cu o experienţă considerabilă în domeniul finanţelor. Întreabă-l cine este Rothschild şi-ţi va povesti întreaga istorie a familiei, desenându-ţi şi arborele genealogic.

Este în genul lui Kan, gândi Van der Valk. Poliţia din Amsterdam avea şi ea un astfel de specimen.

— L-am întrebat despre acest Marschal. Ştie perfect totul despre el. Spunea că era un în divid strălucitor şi capabil, dar plasat la periferia afacerilor. Îţi spun cu toată sinceritatea, moartea lui nu va avea urmări serioase în ceea ce priveşte structura afacerilor lui, în conducerea lor, sau în orice altă ipoteză. M-am întrebat dacă moartea lui nu va crea zguduiri în lumea financiară; fiind vorba de o sinucidere, s-ar putea presupune aşa ceva; am constatat însă că nu va avea nicio urmare în acest domeniu.

— Ce ştiţi însă de bătrân? întrebă Van der Valk. În definitiv, Jean-Claude era fiul său. Moştenitorul unei averi formidabile. Bătrânul a şi trecut asupra lui o imensă sumă de bani, pentru a evita taxele de moştenire sau alte fleacuri. Se pare că nimeni nu cunoaşte exact cifra. Banii sunt distribuiţi — pe contul lui Jean-Claude — în Dumnezeu ştie câte bănci. Acesta dispune de un sold frumos pe conturi curente, sub nume deghizate. Am aflat din întâmplare că în Germania toate erau pe numele unor mareşali ai lui Napoleon,

Wollek ridică amuzat din sprâncene.

— Vom găsi atunci câteva şi în Strassbourg, n-ar fi exclus. Aici a fost o mare pepinieră de mareşali. Romantic tip.

— Ce se va întâmpla cu această ciupercărie de conturi napoleoniene? Ea ca şi povestea cu comorile îngropate de SS-işti.

— Da, asta mă întreb şi eu. Omul nostru din Paris nu ştie încă, dar crede că va afla. Presupune că totul va fi restituit bătrânului, deoarece fiul a murit în timp ce tatăl mai trăieşte încă. Evident, bătrânul poate să dea orice destinaţie banilor. În lipsa unor descendenţi, îi poate lăsa unui azil de pisici..

— Au rămas doi copii — două fete. Bătrânul ar putea să constituie pentru ele un consiliu de tutelă, sau ceva semănător.

— Va găsi el o soluţie. De altfel, şi noi avem dreptul să punem întrebări, deoarece este totuşi vorba de o sinucidere. Bătrânul îl cunoaşte pe Canisius, acest individ care a luat legătura cu dumneata; îl cunoaşte destul de vag, deoarece el conduce ramura franceză a întreprinderii. Dar au trei indivizi de

genul lui Canisius, lucrează desigur în birourile din Paris, sub ochii bătrânului. Probabil că-mi va telefona în seara aceasta, oricare ar fi veştile pe care le va afla direct…

— În orice caz, trebuie să-i telefonez din nou lui Canisius, spuse Van der Valk. Vom vedea dacă ne poate lămuri în vreun fel. Îmi închipui că moartea lui Jean-Claude va complica lucrurile; acesta trebuie să fie şi motivul pentru care erau atât de preocupaţi de urmărirea lui Marchal. Este posibil să aibă un raport cu administrarea tuturor afacerilor. Şefului meu din Amsterdam i s-au pus, desigur, la dispoziţie elemente suficient de convingătoare, de vreme ce l-au determinat să mă trimită în această misiune. Natural, nu mi le-a împărtăşit, fiindcă în fond nu sunt decât un inspector de poliţie fără importanţă. Wollek zâmbi uşor.

— Prefecţii sunt oricând gata să trimită poliţia în astfel de misiuni afurisite, în speranţa că ministerul de interne va remarca energia cu care s-a trecut la acţiune.

Van der Valk făcu o mutră acră.

— Am fost tot timpul de părere că afacerea asta a avut dedesubturi ascunse mie, rosti el dezgustat. Va trebui totuşi să telefonez — nemţii vor fi aici într-o oră. Pot folosi din nou telefonul dumneavoastră?

Secretarul din Amsterdam era dezgustător de suav.

— Ah, domnul Van der Valk. Mulţumesc pentru apelul dumneavoastră telefonic. Am luat legătura cu domnul Canisius, îndată după convorbirea noastră. Din nenorocire şi spre marele meu regret, este prins actualmente într-o serie de tratative financiare care nu pot fi amânate. M-a rugat să vă transmit expresia recunoştinţei sale şi să vă asigur din nou — deşi n-ar fi fost necesar — să vă asigur, zic, de deplina sa încredere în discreţia şi îndemânarea dumneavoastră. Luni se va înapoia la Amsterdam. Poate veţi fi atunci atât de amabil să luaţi contact personal cu domnia-sa.

Van der Valk se simţi iritat de aceste dulcegării.

— Unde-l pot găsi? Situaţia necesită imediata sa atenţie.

— O, şi-a dat seama, n-aveţi de ce să fiţi îngrijorat, în mod cu totul special a stăruit să vă explic cât se poate de clar că a înţeles perfect cum stau lucrurile.

Suavitatea lui lăsa acum să se înţeleagă că omul acesta era la curent cu toate.

Van der Valk îndepărtă receptorul de la ureche şi-l scutură furios.

— Unde este acum? Spune-mi. Numai atâta: e cumva la Paris?

— Domnul Canisius este ocupat în Spania, spuse secretarul cu mare afectare.

Van der Valk simţi că i se umflă vinele frunţii. Uită să mai vorbească franţuzeşte şi se lăsa în voia argoului, olandez din Amsterdam,

— Ascultă, domnule, ori îmi spui cum pot da de Canisius, ori de nu, îţi promit cu toată sinceritatea că săptămâna viitoare vei depune o cerere de angajare la deplasare. Ai de a face cu poliţia, auzi?

— Domnul Canisius locuieşte, în general, în astfel de ocazii la Hotelul Prince de Galles din Biarritz, i se răspunse foarte înţepat şi plin de dispreţ faţă de poliţiştii prost crescuţi.

Domnul Wollek, cu braţele împreunate, surâse palid

— Conţopişi, spuse Van der Valk punând la loc receptorul. Decât aşa ceva, aş culege mai degrabă cartoane de îngheţată goale cu un băţ ascuţit. Se înclină, cerând scuze francezului. Trebuie să zbieri la ei. Ştiţi, ca în Germania.

— Suntem prea politicoşi, replică acesta cu amabilitate, Lumea ne ia drept controlori financiari. Uneori trebuie să agăţ asta pe uşă. Luă o placă mică din material plastic, de pe biroul lui şi pe care era gravat cu litere negre.

Van der Valk o luă în mână şi râse. Într-adevăr. „Câine rău."

Telefonul de pe birou sună.

— Da?… Trimite-i sus.

Wollek făcu să dispară într-o clipă veselia de pe faţa lui

— Nemţii, spune el calm.

Heinz Stössel vorbea încet, o franceză destul de corectă, cu un accent aspru care nu scădea cu nimic impasibilitatea formidabilă a chipului său.

— Dumnealui este comisarul Wollek din poliţia oraşului Strassbourg, rosti formalist Van der Valk.

— Condoleanţele mele, se adresă domnul Wollek domnului Schwiewelbein cu acelaşi formalism, în germana sa alsaciană.

Domnul Schwiewelbein era un bărbat de vreo cincizeci de ani. Părul său avea şuviţe castanii şi albe, ambele decolorate, hainele şi pălăria aveau o înfăţişare neutră, aproape clericală. Şi faţa sa, deosebit de îngrijită, părea neutră, deşi uneori căpăta o duritate militărească. Avea şi alte semne exterioare; umerii săi nu păreau să se fi încovoiat sau să se fi rotunjit vreodată; avea şi o cicatrice adâncă, rămasă de pe urma unui glonte de

puşcă mitralieră care îi sfârtecase o parte din maxilarul inferior şi îi mutilase urechea ce părea că se vindecase anevoie. Pentru Van der Valk, faţa aceasta avea totuşi o ciudăţenie izbitoare, căci reflecta un mare curaj. Schuiewelbein nu părea deosebit de inteligent dar, asemenea centurionului din Biblie, putea primi cât şi da ordine, era în stare să înfrunte focul armelor duşmane şi în acelaşi timp să păstreze o blândeţe răbdătoare, indiferent de loviturile pe care le-ar fi primit. Se aşezase pe cel mai apropiat scaun, fără să facă mofturi, cu pălăria pe genunchi, aşteptând ca cei trei ofiţeri de poliţie, din trei ţări diferite, să găsească timp spre a da lovitura de graţie microcosmosului său.

În sfârşit, sosi şi Anne-Marie. Purta un taior de stradă, un ansamblu care, după părerea lui Van der Valk, costase o mulţime de bani; bineînţeles, n-ar fi ştiut să spună ce anume îl făcuse să ajungă la această concluzie.

Anne-Marie observă că era studiată.

— Nina Ricci, spuse ea cu o nuanţă de sarcasm familiar.

Se aşeză din nou pe scaun (între timp se ridicase spre a-şi atârna pardesiul lângă lodenul sobru de un albastru închis al domnului Wollek), şi îşi puse mâinile în poală; un fior o făcu brusc să se cutremure, dar se stăp] ni imediat şi rămase liniştită. Nu mai erau scaune pentru Van der Valk sau pentru Heinz Stössel, dar niciunul din ei nu se sinchisea de aşa ceva.

— Sunt foarte încântat, începu amabil Wollek cu accentul său german atât de amuzant, de ajutorul pe care domnii Stössel şi Van der Valk au binevoit să mi-l dea. Amândoi cunosc mult mai bine decât mine împrejurările acestui caz. Vă rog să înţelegeţi, doamnă şi domnule, că aceste formalităţi sunt cerute de lege şi că mă aflu aici spre a le îndeplini. Faptele sunt foarte simple. Domnul Marschal se afla într-o casă, proprietatea sa, nu departe de aci, în compania unei tinere fete. Pentru motive necunoscute încă, amândoi şi-au pus capăt vieţii. Au fost găsiţi de domnul Van der Valk, care-l urmărea pe domnul Marschal la cererea familiei acestuia. După câte am înţeles, domnul Van der Valk a adus faptul la cunoştinţa autorităţilor locale. Cele două cadavre au fost aduse în oraş, şi amândouă vor trebui identificate formal, ceea ce a făcut necesară prezenţa dumneavoastră aici. Ce e drept, s-a făcut târziu, dar ar fi bine, socotesc eu, să terminăm o dată aceste formalităţi. Nu mă îndoiesc că procurorul va da autorizaţia pentru a se face pregătirile de înmormântare, începând de mâine dimineaţă. Am avut grijă să mă ocup de întocmirea actelor legale. Putem pleca la drum?

În curtea interioară îi aştepta un Citroen I.D. Negru, condus de un poliţist. Domnul Wollek pofti pe Anne-Marie şi pe Van der Valk, apoi se sui şi el. Cei doi nemţi se urcară în Mercedesul negru al lui. Stössel.,

— Institutul medico-legal, porunci Wollek.

S-ar fi zis că făceau repetiţie pentru viitorul cortegiu funerar; şoferul nu-şi pierdu însă timpul şi, profitând de faptul că străzile Strassbourgului se goliseră din cauza înserării, gonea cu toată viteza. Stössel, ca să se poată ţine de el, făcea să scârţâie la cotituri cauciucurile Mercedesului.

Partea neplăcută fu dirijată într-un mod tot atât de brusc. Delegatul procurorului emana în jur un miros neruşinat de vin alb, deşi se comporta ca un om perfect sobru, spre mirarea lui Wollek.

— Vreţi să identificaţi în mod formal pe cele două persoane găsite de dumneavoastră la adresa indicată aici? rosti el, folosind franceza precisă, metalică, a formalităţilor judiciare ale Republicii.

— Îi recunosc pe amândoi şi îi identific în mod formal, zise Van der Valk.

— Puteţi, doamnă, să identificaţi pe acest bărbat ca fiind Jean-Claude Marschal, soţul dumneavoastră?

— Îi identific pe amândoi.

Vocea lui Anne-Marie era mai metalică decât a lui Wollek şi mult mai tare. Răsuna puternic în tăcerea din morgă.

— Dumneavoastră, domnule, puteţi identifica pe această tânără femeie ca fiind domnişoara Dagmar Sehwiewelbein?

— Este fiica mea. Rosti simplu bărbatul, cu glas scăzut.

— Pot avea, vă rog, semnăturile dumneavoastră?

Se înapoiaseră la poliţie. Wollek aduse din biroul său mai multe hârtii făcute vraf, le întoarse şi le bătu cu mâna ca să le niveleze marginile.

— Copiile acestor documente, de care veţi avea nevoie pentru autorităţile dumneavoastră, domnule Stössel, vor fi întocmite de îndată ce vom obţine semnătura procurorului, pentru a putea preda cadavrele. Asta se va întâmpla mâine dimineaţă. Ştiţi cum sunt funcţionarii — se duc noaptea acasă.

Heinz Stössel, care nu scosese un cuvânt de la sosire, aprobă cu un surâs palid.

— Încă o formalitate, domnule Schwiewelbein. Scena acestei tragedii a fost examinată cu multă grijă ele locotenentul de jandarmi şi a fost inspectată de substitutul procurorului, după cum cer legile franceze. Unele probe au fost făcute de tehnicieni sub controlul meu. Observaţiile poliţiştilor competenţi şi probele de laborator confirmă aparenţele. Fiica

dumneavoastră nu s-a sinucis. A fost împuşcată şi a murit instantaneu, fără dureri, într-un moment când era fericită şi în pace. Poate fusese adormită. Imediat după aceea, potrivit aprecierilor noastre, bărbatul care se afla cu ea şi-a pus capăt vieţii.

Wollek făcu o pauză de o fracţiune de secundă, aruncă o privire spre Anne-Marie şi continuă blând.

— Acest mod de sinucidere nu reprezintă un act de disperare; şi vă vorbesc din experienţă. L-aş putea denumi, atât în calitatea mea de bărbat cât şi de ofiţer de poliţie, un gest de dragoste, poate chiar un gest de speranţă. O speranţă care, după părerea mea, ar putea alina, cât de puţin, supărarea dumneavoastră.

E un om foarte deştept, îşi zise Van der Valk. Şi el se uita la Anne-Marie, dar aceasta nu schiţa nicio mişcare, nu spuse nimic.

— Mulţumesc, zise domnul Schwiewelbein.

Vocea şi chipul păstrau aceeaşi demnitate neclintită. Şovăi o secundă, apoi continuă:

— Dacă am înţeles bine, domnule Wollek, erau împreună în pat când au fost găsiţi?

Încuviinţare.

— Atunci, făceau dragoste — când a împuşcat-o?

— Da, spuse Van der Valk fără şovăire.

— Credeţi că a iubit-o?

Wollek se uită la Van der Valk.

— Nu încape îndoială.

— Nu cred să existe vreo îndoială că şi ea l-a iubit rosti neamţul cu o linişte bizară. Simt, da, da, simt că tot ce a fost între ei nu a constituit o irosire.

Anne-Marie nu se clinti. Îşi scoase o ţigară din poşetă. Heinz Stössel i-o aprinse.

— Am fost impresionat de amabilitatea dumitale, domnule Wollek, continuă Schwiewellbein. Confirmă, în totul ceea ce am auzit despre dumneata din gura domnului Stössel. M-am temut un timp că acesta a inventat un roman pentru a încerca să-mi uşureze durerea şi — ceea ce era foarte natural — să-şi uşureze propria lui jenă. Vedeţi, am stat împreună în maşina sa patru ore; veneam într-o misiune a disperării. Domnul Stössel şi-a pierdut mare parte din timp, străduindu-se să-mi explice că fiica mea a fost fericită.

Nimeni nu se putu stăpâni să nu-şi îndrepte privirile spre Stössel, pe faţa căruia nu se clintea un muşchi. Dacă te uitai la obrazul lui trandafiriu ca o şuncă, ai fi fost ispitit să spui că simţămintele cele mai înalte ale acestui om s-ar fi rezumat la un cotlet de porc cu cartofi prăjiţi şi castraveţi muraţi. Van der Valk, care ştia că Heinz avea un copil cu trăsături uşor mongoloide, îşi frecă nasul arătându-se mult mai stingherit decât părea să fie Stössel.

— A fost fericită o săptămână încheiată, murmură neamţul — şi arăta ca şi cum culmea emoţiei sale ar fi găsirea balanţei conturilor trimestriale.

— O minunată vacanţă în munţi, tot felul de haine noi, bucuria de a schia, după care era pasionată, un potop de plăceri, de cadouri generoase, de automobile scumpe… Chiar şi peripeţiile legate de urmărirea lor. Trebuie să i se fi părul, o aventura senzaţională. O frântură romantică de viaţă, urmată de o moarte romantică. Ce putea să-şi dorească mai mult o fată de vârsta ei?

Niciunul din cei prezenţi nu scoase un cuvânt. Wollek ridică un teanc de hârtii şi le puse într-un plic din hârtie, găsindu-şi ocupaţia, de loc necesară, de a-l lega strâns. Domnul Schwiewelbein se ridică.

— Ne vom aminti — soţia mea şi cu mine — de consideraţiunea arătată de poliţia a trei ţări.

Părăsi încetişor camera.

— Voi avea grijă de toate, Van der Valk, spuse Stössel, bătându-l uşor pe umăr. Urâtă afacere.

Strânse apoi cu gravitate mâna domnului Wollek.

— Sper să ne vedem mâine, domnule comisar. Ştiţi, formalităţile pentru transportarea ei în ţară.

— Vă rog să apelaţi la mine oricând. Pot să vă fiu cumva de folos? O cameră la hotel, sau altceva?

— Am aranjat totul.

— Noapte bună.

Fusese desigur o moarte romantică, reflectă Van der Valk. E destul de mângâietor să găseşti frumuseţe în asta. Ca o poezie lirică germană, îl supăra un singur lucru — evenimentele fuseseră prea bine cronometrate. Soba era caldă încă atunci când el ajunsese acolo, şi de la moartea celor doi nu trecuseră nici patru ore. Când Van der Valk sosise la Strassbourg, Jean-Claude şi mica lui Tanzmariechen erau încă în viaţă.

— Îşi îndreptă iarăşi atenţia spre Anne-Marie. Moartea îi nivelase pe toţi — pierise şi soţia milionarului, pierise şi amfitrioana sofisticată din Amsterdam, laolaltă cu vesela sirenă din Innsbruck, atât de impulsivă şi de

enigmatică. În astfel de ocazii îţi pui o întrebare justificată: din ce fel de aluat era făcută Anne-Marie?

Wollek îşi schimbase felul de a fi. Un om îşi pierduse unica lui fiică — dar treburile erau treburi.

— Aţi auzit ce-am spus, doamnă. Pe plan pur material, nu am motive, să mă îndoiesc de concluziile la care s-a ajuns. Domnul Marschal a împuşcat-o pe fată, apoi s-a sinucis. Substitutul este satisfăcut, şi eu de asemenea.. Ne sprijinim apoi pe observaţiile domnului Van der Valk, un poliţist cu multă experienţă. Aveţi desigur dreptul să cereţi explicaţii în legătură cu constatările noastre, să citiţi raportul medicului legist, în sfârşit, orice doriţi. Vreţi să faceţi vreo declaraţie, sau să puneţi vreo întrebare, mai înainte ca aceste hârtii să fie trimise mâine de dimineaţă spre a fi semnate de procuror?

— Nu, spuse ea scurt. Aş vrea numai să văd casa. Aş vrea să mi-o arate domnul Van der Valk.

Domnul Wollek cântări în minte cererea ei, fără a se teme că i se putea citi pe obraz acest lucru; lăsă să treacă puţin timp înainte de a răspunde.

— Foarte bine. Procurorul nu va ridica nicio obiecţie, şi eu vă pot autoriza fără să-i cer o aprobare prealabilă. Este, desigur, foarte bine să fiţi întovărăşită de domnul Van der Valk. Ştie mult mai multe decât mine despre împrejurările acestei sinucideri. Casa este de altfel sub jurisdicţia procurorului. Da, voi telefona de îndată la jandarmerie.

— Am maşina mea, spuse ea cu în diferenţă.

— Atunci, vă însoţesc peste câteva clipe, zise Van der Valk.

— Aveţi de discutat, pare-se ceva secret, rosti ea cu sarcasm, îmbrăcându-şi paltonul pe care i-l ţinea Van der Valk. Vă e frică probabil că am să mă omor şi eu? Am să vă aştept în curte — vreau să-mi mai dezmorţesc picioarele.

Domnul Wollek se uită surâzând la Van der Valk.

— Din punct de vedere tehnic, concluziile noastre sunt fără greş? îl întrebă Van der Valk. Sau tot ce s-a făcut până acum a fost numai pentru galerie?

— Găseşti moartea, puţin cam prea venită la ţanc, nu-i aşa?

— Sinuciderile prin arme de foc sunt atât de uşor de simulat.

— Tocmai de aceea le verificăm cu *foarte* multă grijă. Nici locotenentul n-a fost prea sigur; iată de ce; vorbele dumitale nu mă surprind, zise el cu un zâmbet larg. Nu am luat masa nici eu şi nici doctorul legist. Echipa

tehnică s-a delectat, cred, cu câteva pahare de vin, acolo, în Saverne! — au făcut însă o treabă temeinică. Nu s-au jucat… Sunt sincer încredinţat că pot să trec hârtiile acestea mâine dimineaţă procurorului spre semnare. Bietul bătrân îşi va putea lua în sfârşit fata acasă.

— Am s-o duc atunci acolo pe doamna Marschal. Adevărat — are tot dreptul să vadă.

— Le voi telefona să vă predea cheile. Apropo, când m-am întors de la institut, am găsit aci un mesaj de la omul nostru din Paris. Spune că a văzut pe un tip din conducerea Sopexului. Amicul dumitale Canisius a trecut în orice caz pe acolo. Nu au părut prea tulburaţi de această moarte; i-a impresionat doar „tragicul” ei, etcetera… O chestiune interesantă e că bătrânul pare să se fi ramolit. Este menţinut, pentru binele firmei şi aşa mai departe; dar după cât se pare, bătrânul Marschal a îmbătrânit foarte mult; în consecinţă, e lăsat să spună ce-i place, dar nu i se acordă prea multă atenţie. Vine în fiecare dimineaţă la birou şi încurcă lucrurile; ei însă i-au creat o întreagă faţadă falsă, cu care el să se joace. Îi dau astfel iluzia că mai conduce încă. De fapt, există un nucleu care ia toate hotărârile.

— Deci, aici la Strassbourg nu mi-a mai rămas nimic de făcut, spuse râzând Van der Valk. Mâine pot s-o iau spre casă? Voi avea probabil plăcerea tovărăşiei doamnei Marschal până la Amsterdam. Îmi închipui că moşteneşte întreaga avere. Ai putea totuşi să-mi trimiţi un extract al pieselor justificative după semnarea lor — va trebui să întocmesc un raport scris. Sunt foarte mulţumit să mă înapoiez acasă. Un soldat american aflat în permisie a fost omorât cu cuţitul în port, chiar în ziua când am plecat. E foarte simplu când toate mărturiile false concordă.

Wollek zâmbi sarcastic.

— Am avut în ultimele trei săptămâni trei accidente de automobil — făptaşii au fugit de la faţa locului. Uneori viaţa e deprimantă. Şi acum, îţi urez drum bun. Dacă vei avea impresia că doamna Marschal doreşte să mai dea târcoale pe aici, te rog să mă previi. Am să fiu cu ochii pe ea.

— La revedere, şi mii de mulţumiri. Dacă vei face vreodată un drum până la Amsterdam…

— Îmi pare rău că n-am putut fi mai ospitalier. Aproape că am ajuns să fug de acasă. Soţia mea şi-a adus o soră care sa stea cu noi. Tranca, fleanca, de dimineaţă şi până seară. Noapte bună!

Van der Valk râse şi coborî în grabă seara cu trepte răsunătoare.

Mergeau cu aceeaşi maşină închiriată, sau dacă nu era aceeaşi, îi semăna ca două picături de apă; un Opel gri, aidoma cu alte sute de mii de maşini. Schiurile ei erau de asemenea cocoţate sus, pe acoperiş. Anne-Marie fuma liniştit.

— Va trebui să conduci.

— Poftim?

— Nu cunosc drumul.

— Da, desigur.

Maşina închiriată era mai bună decât toate maşinile pe care le avusese el vreodată, dar numai fiindcă abia ieşise din fabrică. Drumul de la Strassbourg până în Saverne dură cam o jumătate de oră. În tot acest timp niciunul din ei nu scoase o vorbă. Van der Valk era aproape dureros de conştient de prezenţa ei. Anne-Marie stătea lângă el în maşina strâmtă într-o poziţie confortabilă, molatică, atingându-l la fiecare cotitură; îşi scoase pantofii cu tocuri înalte şi-şi pusese mocasinii de piele; se aşezase ca şi când ar fi condus ea maşina, cu genunchii ridicaţi şi cu fusta mult deasupra lor. Haina ei, în genul acelora la modă, cu blana pe dinăuntru şi nu pe dinafară, era aruncată pe banchetă. În locul mirosului neplăcut, de chimicale, care stăruie în majoritatea automobilelor germane, domnea parfumul plăcut al unei femei calde şi încântătoare. De câte ori treceau pe lângă felinarele străzii — sau pe lângă alte lumini — Van der Valk îi observa profilul. Anne-Marie îşi pierduse expresia, dură sălbatică, pe care o păstrase tot timpul în biroul domnului Wollek şi acum arăta foarte tânără şi vulnerabilă. Poliţistul ştia că acum, ca şi la Innsbruck, ea i se oferea fără rezerve şi asta îl făcea să treacă în defensivă. Această femeie ascundea o bogăţie de contradicţii, şi el nu se putea opri să n-o admire: în orice caz, personalitatea ei nu era neglijabilă.

Înainte de Saverne trebuiră s-o cotească spre stânga şi Van der Valk începu să conducă încet pe drumul necunoscut şi sinuos. Nu se zărea ţipenie de om şi faptul era explicabil, fiindcă în Franţa lumea de la ţară se culcă devreme când vremea e rece şi umedă. Opri l-a postul de poliţie şi un jandarm somnoros îi dădu cheile îndată ce el îşi dedină numele. Domnul Wollek se ţinuse de cuvânt

— Nu aveţi nevoie de prezenţa mea, spuse jandarmul, în cameră era cald şi bine. Un miros plăcut venea dinspre mărul pe care-l mânca jandarmul. Casa era la o depărtare de numai o sută de metri; toate clădirile din jur erau cufundate în întuneric şi aveau obloanele trase. Nu întâmpinai niciun risc

dacă-ţi lăsai automobilul în stradă; deschiderea porţilor şi intrarea maşinii în curte ar fi trezit atenţia curioşilor. Van der Valk îi ţinu portiţa deschisă, apoi intrară în casă.

Era dureros cât de repede îşi pierduse toată căldura casa aceea mică şi prietenoasă; acum era rece ca gheaţa şi răscolită de tehnicienii poliţiei; un strat de praf se şi aşternuse peste toate. Anne-Marie se uită în jur plină de curiozitate.

— Vasăzică, aici ai venit în dimineaţa aceea? Şi i-ai găsit morţi.

— Da, am sosit prea târziu. De altfel, şi în alte împrejurări am ajuns prea târziu.

— Cum ar putea spera să înţeleagă ceva un neghiob ca dumneata?

— Adeseori mi s-a întâmplat să fiu neghiob, şi am învăţat că uneori situaţiile silesc oamenii să pară mai neghiobi decât sunt. Nu merită să-ţi faci sânge rău din această cauză.

— Ce neghiob eşti, repetă ea tăios. Şi cum ai reuşit să afli că Jean-Claude era aici „neghiobule”?

— Am dedus după modul cum a ieşit din Austria. Călăuzindu-mă după miros, am dat de omul care l-a ajutat, o veche cunoştinţă a lui Jean-Claude. Jean-Claude a fost prea iscusit.. L-a rugat să-i telefoneze dacă vreun neghiob ca mine ar veni să-şi bage nasul pe-aici.

— Să-i telefoneze? Nu-i niciun telefon pe-aici.

— Asta aşa e, dar de unde ştii?

— Te crezi prea iscusit. Află că am văzut şi că ştiu, Jean-Claude nu putea suferi telefoanele, dacă şi-a dat ultima silinţă să-şi amenajeze o ascunzătoare ca aceasta

— Cu siguranţă că s-a asigurat în prealabil de lipsa oricărui telefon.

— Oamenii de la cafeneaua din sat au totuşi unul.

— Eşti nu numai incompetent, dar şi un imbecil ignorant. Ţi-am spus să te opreşti. Te-am prevenit că făceai un lucru ale cărui consecinţe nu le puteai prevedea. Bădăran, tâmpit, ai făcut gafe peste gafe, şi acum iată rezultatul. Ţi-am oferit bani. Ai fi putut obţine mai mulţi bani decât ai fi câştigat prin muncă în toată viaţa dumitale, şi toţi dintr-o singură sursă. M-am oferit şi pe mine. Crezi că sunt genul de femeie dispusă să facă dragoste cu primul nerod întâlnit la o staţiune de sporturi de iarnă? Nu. A trebuit să faci pe poliţistul cinstit şi idiot, prea virtuos ca să merite a trăi. Trebuiai să-l găseşti, pentru că aşa ţi s-a spus să faci. De când sunt, n-am avut de-a face cu un neghiob mai mare.

Van der Valk se aşeză pe un scaun. Pe lada prăfuită de lângă fereastră, pietrele preţioase străluceau pe soclurile lor; puţin praf nu le micşora sclipirea. O piatră arăta ca un cal într-un joc de şah. Van der Valk îl ridică; spera să fi făcut o mişcare corectă cu calul.

— Teoria dumitale este că s-a sinucis deoarece ştia că sunt pe urmele lui; mai ştia că nu-mi poate scăpa, fiindcă, intenţionam să ridic baraje pe toate drumurile principale, ca după un jefuitor de bănci. Crezi deci că s-a omorât mai înainte ca eu să fi putut ajunge acolo?

— Nu, neghiobule, nu cred asta. Jean-Claude nu s-a sinucis. A fost omorât.

— Adevărat? De cine? Întrebă politicos Van der Valk. De dumneata?

— De Canisius, imbecil orb ce eşti. Canisius este acum la Paris, şi se bucură de această glumă bună.

— Nu crezi deci în ipoteza sinuciderii formulată de domnul Wollek?

— Cred că trebuie să-ţi dezvălui realitatea, spuse ea cu o voce incoloră, lipsită de viaţă. Este singura cale care-mi mai rămâne.

— Te rog, vorbeşte. Am nevoie de date mai limpezi. De la început mi-au lipsit aceste date. Sunt obosit de toate aluziile astea date cu picătura, mi-ar place să dispun de câteva fapte substanţiale.

— Canisius a căutat ani de-a rândul o ocazie ca să-l şantajeze.

Privirea ei era febrilă, aspră, iar vocea îi era joasă şi reţinută.

— S-a întâmplat curând după căsătoria noastră. Pe atunci Jean-Claude era mult mai frumos. Nu concepea că i s-ar putea întâmpla ceva rău. Era prea norocos, toate îi mergeau din plin. În faţa lui nu existau obstacole. Am fost atunci la sporturile de iarnă, aici, în Franţa. Jean-Claude a câştigat marele premiu. Era foarte vesel şi băuse enorm. Nu era beat, niciodată nu se îmbăta, dar nu-i mai lipsea mult. Aveam un automobil tip sport, nou — îţi aminteşti, primul CI 300 cu portiere rabatabile. În afara oraşului se deschide un drum drept, un fel de alee, străjuită de numeroşi copaci. Lui Jean-Claude i-a venit ideea să facă slalom cu automobilul printre copaci. Eu aveam un cronometru pentru concursul din ziua aceea, şi am făcut pariuri asupra timpului pe care l-ar fi putut realiza. Presupun că bănuieşti ce s-a întâmplat. Era noapte şi nu se vedea picior de om. Se află totuşi pe acolo un bărbat care se plimba cu un câine. Nu l-am văzut decât prea târziu. Pesemne că s-a speriat, a crezut poate că-l urmărim printre copaci. În orice caz, şi-a pierdut capul, şi a păşit brusc pe şosea. Automobilul l-a atins numai, dar l-a proiectat într-un copac. De fapt, copacul l-a omorât.

Făcu o pauză ca să-şi tragă răsuflarea într-un suspin.

— Şi ce-a făcut poliţia?

— Nu ştiu dacă a făcut prea multe. Trebuie să-l fi considerat un simplu accident, După cum spun, era o fâşie întinsă şi dreaptă. Automobilele merg de-a lungul ei cu mare viteză. Şirul de copaci reflectă oarecum în lanţ luminile faurilor, astfel încât conducătorul maşinii n-ar putea vedea un trecător care ar ieşi brusc în şosea. Nu ştiu dacă poliţiştii s-au uitat măcar sub copac. Era uscat, şi pe acolo se aflau tot felul de urme de cauciucuri, deoarece oamenii îşi parchează în timpul zilei automobilele sub copaci. Victima a lăsat însă în urma lui o văduvă, vezi? Numele lui a apărut în ziare. Jean-Claude era un om impulsiv şi foarte cinstit. Îşi pusese în gând să se ducă la femeie, să-şi recunoască sincer fapta, să explice că a fost vorba numai de un accident, să o roage să fie înţelegătoare şi să o asigure că-i va oferi mulţi bani spre a o feri de grija zilei de mâine. Ei bine, acest lucru m-a îngrozit. M-am gândit că mai târziu femeia îl va şantaja. Am fost destul de nesăbuită ca să mă duc la Canisius. Acesta a alergat direct la Jean-Claude, conjurându-l să nu facă vreun gest nebunesc, şi făgăduind că va plăti femeii o sumă mare de bani, fără a-i permite să bănuiască provenienţa lor, şi nici că erau mânjiţi cu sânge.

— Văd. Şi cum de a ajuns ca abia după câţiva ani să se folosească de această preţioasă informaţie?

— Canisius şi oamenii lui se luptaseră şi complotaseră ani de-a rândul spre a obţine controlul întreprinderii şi a înlătura pe cei din familia Marschal. Ei bine, au reuşit. Au scos vorba că bătrânul ar fi ramolit. Nu ştiu dacă este realmente aşa, dar au lucrat foarte abil; nu le-a fost greu să scoată în evidenţă anumite excentricităţi. Dacă ar vrea, ar putea să-l pună sub interdicţie. Dar toţi banii îi aparţin lui Jean-Claude, şi slavă Domnului, sunt enorm de mulţi. Nici bătrânul nu ştie exact la ce cifră se ridică. Ei se străduiesc cu disperare să pună mâna pe toată averea. Da, pot spune că au ajuns să controleze bunuri mobiliare uriaşe şi un enorm imperiu de investiţii. Am aflat însă din întâmplare că nu dispun de bani lichizi. Şi pentru că au mare nevoie de bani numerar — au plănuit să intre în posesia lor pe această cale.

— Aha. Foarte interesant. Cu alte cuvinte, Canisius exercită presiuni asupra lui Jean-Claude, care-şi pierde capul şi o şterge fără veste. Canisius trimite după el poliţia, ca să-l hăituiască şi să-l facă să-şi piardă capul; Jean-

Claude îşi închipuia că poliţia îl urmăreşte pentru vechea lui crimă prin imprudenţă. Vasăzică, asta este?

— Sigur că da. Nu-ţi dai seama? Iată de ce a fugit din Innsbruck.

— Deci pentru asta ai strigat după el la Innsbruck? Să-l previi?

— În sfârşit, ai început să înţelegi.

— Nici dumneata nu ştiai unde poate fi găsit. Când ai aflat de la Canisius că se afla pe undeva prin Austria, ai crezut că vei avea posibilitatea să-l urmăreşti îndeaproape şi că, graţie mie, ai să-l poţi depista. Când ai văzut că eram hotărât să pun mâna pe el şi să aflu despre ce era vorba, ai încercat să mă seduci. Când ai constatat că manevra asta nu reuşeşte, ai făcut tot ce-ai putut ca să rămâi în preajma mea, sperând că vei reuşi să-l previi, mai înainte de a putea eu să-i vorbesc. Da?

— Da, ăsta e adevărul,

— Ştii ce cred?

— Este foarte important?

— Pentru el nu mai este. Pentru mine da. Eventual şi pentru dumneata. Cred că minţi. Şi minciunile sunt destul de străvezii. Rămâi totuşi o actriţă bună.

Anne-Marie îi aruncă o privire fioroasă. Deschise gura şi scoase un fel de sunet răguşit, apoi se răzgândi; o închise din nou cu fermitate şi se stăpâni, cufundându-se într-o muţenie totală.

— Poate că eşti o mincinoasă cinstită, în sensul că există un amestec îndemânatic de minciună şi adevăr în această poveste ridicolă pe care mi-ai turnat-o atât de convingător. E adevărat, cred, că bătrânul Marschal s-a ramolit. Domnul Wollek a aflat-o în după-amiaza asta. E de asemenea adevărat că lui Canisius şi tovarăşilor săi le-ar place să pună mâna pe bani. Povestea dumitale cu banii lichizi nu este de crezut şi mă îndoiesc că şi dumneata îi dai crezare. Îmi închipui pur şi simplu că indivizii fierb de ciudă la gândul că există undeva o sumă uriaşă de bani de care ei nu se pot atinge. Am crezut la început că Jean-Claude era un om slab, nestatornic, cu un caracter şovăielnic şi care a fugit, deoarece nu-i putea ţine piept lui Canisius. Aflând, poate, că tatăl lui pierduse controlul efectiv asupra acelei bande de rechini, a preferat să se facă nevăzut. Acum însă nu mai sunt convins de justeţea acestui raţionament. Cred că nu era un rob al banului. Cred mai degrabă că era scârbit de toate aceste murdării. Scârba asta o resimţea de mai mulţi ani, dar rămăsese la Amsterdam din loialitate faţă de dumneata şi poate şi din loialitate faţă de numele său. Presupun că îndată ce

ai aflat de decrepitudinea socrului dumitale, ai început să exerciţi mari presiuni asupra lui Jean-Claude. I-ai pretins să-şi ocupe locul care i se cuvine, să reia controlul întreprinderii, să fie demn de tatăl lui, să fie demn de dumneata şi aşa mai departe; cred că tocmai asta l-a dezgustat. El a dorit întotdeauna să fie scutit de toate acestea. Casa în chestiune a cumpărat-o acum câţiva ani. Ori de câte ori putea să-şi facă puţin timp liber, după câte o călătorie de afaceri sau după cine ştie ce tratative obositoare cu furnizori ori clienţi importanţi de peste ocean, venea aci şi-şi închipuia pentru câteva zile că era altcineva. Uita de discuţiile băneşti, de manevrele politice, de alianţele apusene, ori de relaţiile de afaceri cu mai ştiu eu cine. Ce simţea faţă de dumneata, nu ştiu. Te găsesc o femeie foarte atractivă. Eşti, mă tem, prea iute, prea emotivă, prea spaniolă. Eşti, în orice caz, afurisit de complicată. Nici eu nu te cunosc prea bine. Cred că a venit la Köln din simplă coincidenţă, deşi se pare că a rămas numai fiindcă începea carnavalul.

Cred că a văzut şi a intrat în vorbă cu o tânără fată, ea însăşi foarte simplă, foarte cinstită, nimic din standardele artificiale, şi brusc şi-a dat seama că fiinţa aceasta reprezenta exact ceea ce dorea el. Nu ştiu ce idee năstruşnică şi-o fi făcut. Imposibil să nu se fi gândit că fata va fi căutată cu înfrigurare şi eventual depistată. Îmi imaginez că totuşi nu s-a gândit, pentru că nu a vrut să se gândească. Dorea să fie liber. Banii îi dădeau iluzia libertăţii, şi fata avea să-i sporească această iluzie. Jean-Claude cunoscuse toate plăcerile pe care le poate oferi viaţa şi ajunsese la concluzia că erau destul de firave. Era un fel de „rege al unei ţări ploioase”.

— Regele cui?

Anne-Marie nu înţelesese. De altfel nici n-ar fi fost în stare.

Van der Valk luă volumul de poezii de Baudelaire pe care-l găsise, şi care se afla încă pe masă — brigada criminală a domnului Wollek nu văzuse nimic special într-un volum de Baudelaire.

— Sigur. Aici, un poem. Jean-Claude îl citea, îl ştia pe dinafară, îi plăcea Baudelaire, aveau o mulţime de lucruri în comun. Calităţi mari, o mare sensibilitate, o conştiinţă chinuită. Baudelaire se plângea întotdeauna de nenorocul său, dar aceasta nu îi displăcea. Nu-l supăra conştiinţa care-l apăsa şi nici simțământul de a fi predestinat să îndure tot felul de nenorociri. Jean-Claude îl înţelesese şi avea afinităţi cu el. Iată, citeşte poemul. Câinii şi şoimii — sunt automobilele de curse, schiurile şi toate celelalte lucruri pe care le făcea atât de bine. Doamnele de onoare mai mult

despuiate — sunt întruchipate de dumneata, draga mea. Îmi închipui atitudinile dumitale „sexy”, în vreme ce pozai goală în baia aceea minunată. Supuşii vin să moară sub balconul lui, alchimiştii făuresc aur — Jean-Claude trăise desigur în toate aceste ipostaze. Şi apele verzi ale râului Lethe, în loc de sânge. Cred că ăsta e motivul fugii lui cu mica Tanzmariechen. Voia să dovedească lumii că mai avea sânge în vine.

Anne-Marie nu-i mai arunca privirea ei de căprioară. Ochii i se apropiaseră şi-l urmăreau foarte atent; nu pierdea nimic.

— Nu cred niciun cuvânt din toată povestea cu slalomurile, cu maşina CI 300 şi cu şirurile de copaci. Pare fabricată. Cred că ai inventat-o, tocmai spre a mă convinge că domnul Canisius este figura sinistră din această piesă. Ai vrea poate să te convingi până şi pe dumneata că este aşa, şi că el a cauzat moartea soţului dumitale. Sunt însă foarte sigur că n-ai provocat-o decât dumneata.

Se opri brusc; spusese prea multe şi-i venea să se pălmuiască. Tocmai el călcase una din regulile principale ale tehnicii poliţieneşti, care constă în a evita orice implicare personală în orice situaţie sau faţă de oricine cu care vii în contact în mod întâmplător în cadrul activităţii profesionale. Îşi zise cu tristeţe că, usturat de propria lui stângăcie, de neiertata lui stupiditate, încercase acum să-şi demonstreze că era totuşi un individ inteligent. Mişcarea calului a fost greşită — îl lansase prea temerar într-o ţară necunoscută. În orice caz — acesta nu era un joc pentru cai; ar fi fost mai înţelept să mişte un pion, cu multă prudenţă şi treptat.

Anne-Marie nu spunea nimic, dar se uita la el cu o privire stranie, care părea să aştepte ce va urma; buzele îi erau uşor depărtate. Van der Valk luă altă piatră, surprins de greutatea ei. Netezimea-i rece îi alină fierbinţeala umedă a mâinii.

Barem de ar fi realizat ceva. Barem de ar fi fost sigur că Anne-Marie ştia despre această casă şi că trecuse pe-aici; dar nici asta nu o putea dovedi. Orice ar fi făcut Anne-Marie, lipsea elementul crimă; nici Jean-Claude nu săvârşise vreun act criminal. Amândoi erau victimele unei fatalităţi ciudate pe care o împărtăşeau, care aparţinea amândurora.

— Soţul meu este mort, rosti ea deodată cu un ton asemănător urii, răsunând în vocea el calmă şi rece. Şi dumneata te mulţumeşti să stai cu mâinile încrucişate, afirmând că eu i-am provocat moartea. Încerci astfel să-ţi ascunzi propria-ţi stupiditate şi ignoranţă. Nu înţelegi nimic. Ai o concepţie tot atât de meschină şi de îngustă ca toţi ceilalţi.

„Ceilalţi? Care ceilalţi?” se întrebă Van der Valk.

— Când te-am văzut pentru prima oară la Amsterdam, continuă ea, am crezut că am întâlnit un om inteligent, cu o fărâmă de sensibilitate şi înţelegere. Acum văd că eşti la fel cu toţi ceilalţi poliţişti. Un olandez obscur, încăpăţânat, prozaic şi josnic. Piei din faţa mea! Înapoiază-te singur la Strassbourg. N-am chef să ascult un nebun care încearcă să se justifice.

Van der Valk stătea liniştit şi o privea zâmbind… „Spumegă, draga mea, cât pofteşti, dacă asta te uşurează”, gândi el.

Anne-Marie îl privi cu sfidare, apoi se răsuci pe călcâie şi părăsi camera, trântind uşa în urma ei. O ascultă cum urcă scările, la etaj. Ea întârzie puţin în camera în care fuseseră trase cele două focuri de armă. O compătimea, dar nu putea să facă nimic pentru ea. Nu-i mai rămânea decât să întocmească un amănunţii raport scris, cum s-ar spune scos din burtă. La Amsterdam se vor cere detalii. Raportul va fi analizat cu grijă. Dar aceasta nu prezintă vreo importanţă; important era să fie acceptat la Köln. Heinz Stössel avea de întocmit o lucrare mult mai importantă şi mai extenuantă. De când cu întâmplarea aceea tristă, nimeni nu se mai preocupase de Marschal. Prezenta interes numai micuţa vânzătoare germană care îmbrăcase fericită un costum de carnaval atât de arătos şi care devenise linţoliul ei de înmormântare. Marschal nu lăsase nimic în urma lui. Acesta era desigur şi motivul pentru care se împuşcase. Fata ţinuse să-l însoţească, se oferise, stăruise chiar. Marschal se supusese. Avusese şi el o mângâiere. Găsise în sfârşit o fiinţă care nu dorea să-l părăsească.

O auzi pe Anne-Marie cum cobora scările, în camera alăturată. Şi-o închipuia privind în jur, luându-şi rămas bun de la pateticele rămăşiţe ale decepţiilor lui Jean-Claude. Auzi apoi cealaltă uşă trântită, şi scârţâitul porţii din stradă. Prea bine. Nu era mare lucru de făcut în această direcţie!

Speculaţiile lui se dovediseră zadarnice. Acum nu era important cum fuseseră legate verigile care declanşaseră lanţul reacţiilor culminând cu moartea celor doi. Van der Valk însuşi dusese una din aceste verigi. Îndeplinise o serie de acţiuni şi le provocase pe altele. Nu descoperise adevărul, dar nu avea motive să-şi facă sânge rău. Ar fi trebuit să-şi dea seama de asta încă de la Innsbruck. Dar sclipirea zăpezii pe munţi, beţia înălţimilor, viteza şi frumuseţea fetelor care schiau, totul îl năucise, îi răvăşise gândurile şi îi amorţise mintea.

„Sunt doar un olandez greoi, îşi spuse el. Din nefericire, m-au depăşit sarcinile şi evenimentele.”

Simţi conturul pietrei preţioase în mână, în gură şi pe limbă ca şi când ar fi fost orb şi ar fi încercat să se folosească de toate simţurile deodată. Le folosea încă cu stângăcie din lipsă de practică. Piatra era numai o piatră, nimic din frumuseţea şi valoarea ei nu puteau fi percepute în acest mod. O puse jos, suspinând, apoi căută în buzunarul dinăuntru al hainei carnetul de notiţe şi un pix.

Canisius manevrase astfel încât să-l împingă pe ultimul Marschal într-o situaţie fără ieşire. Nu fusese prea greu — dar ca să pună mâna pe toţi banii era ceva mai greu. Când Marschal evadase, găsise în fine o ieşire. Marchal era un tip iresponsabil, capricios, fantast, manevrat din afară, ar fi putut săvârşi un gest dezechilibrat, care să poată fi speculat apoi împotriva lui. Natural, Canisius fusese încântat la vestea că Marschal fugise cu o nemţoaică minoră — nimic nu l-ar fi putut servi mai bine. Şi ca să încurce şi mai zdravăn iţele, vorbise cu Anne-Marie; ştia că emoţiile ei la înaltă tensiune, infiltrate în aceeași situaţie, aveau să complice şi mai rău lucrurile. Viclean om şi Canisius.

Jean-Claude nu era însă realmente ultimul dintre Marschall și Anne-Marie constituia un obstacol. Erau multe de spus ce ştia sau ce bănuia ea, sau ceea ce Canisius bănuia că ea ar fi putut şti sau ghici. Dar omul despre care ea spusese odată, cu dispreţ, că avea mintea unui băcan, îi descifrase cu limpezime firea. Canisius desluşise contradicţiile din caracterul ei.

„Spaniolismele” ei constituiau, spre exemplu, una din trăsăturile ei dominante. Pe Anne-Marie aveau să o exaspereze prostia şi nesăbuinţa de care dăduse dovadă Jean-Claude când se încurcase cu mica Tanzmariechen. Era firesc să o înfurie o situaţie ridicolă care, într-un fel, avea atâta însemnătate pentru soţul ei.

Ea urmase întortochelile minţii lui Canisius, fără a-şi da seama că în acest mod se prinsese şi mai zdravăn în plasă.

Anne-Marie nu fusese în stare să înţeleagă că venirea ei în această casă — Van der Valk era convins că ea venise acolo — era susceptibilă să precipite punctul culminant al crizei. Chiar el, Van der Valk, se străduise să-i demonstreze aceasta. Clătină din cap; tot ea avusese dreptate: fusese stupid, orb, meschin, îngust la minte şi în vedere… existase un fel de fatalitate şi în privinţa aceasta, în loc să alerge cu atâta frenezie la Chamonix, ar fi fost preferabil să n-o scape din ochi pe Anne-Marie. Se lăsase înfăşurat în pânza de păianjen întinsă de aceşti oameni, din momentul în care Canisius păşise atât de delicat în biroul poliţiei din Amsterdam.

Parcă-l vedea, îmbrăcat în paltonul acela îmblănit şi cu pantofii atât de frumoşi şi de bine lustruiţi; de atunci nu se mai putuse elibera din această plasă. Fără să-şi fi dat seama, fusese pe jumătate sedus de Anne-Marie. Niciodată nu fusese stăpân pe situaţie în mod firesc, n-ar fi trebuit să o scape de sub control. Fusese căzut în transă, sedus, hipnotizat. Ar trebui să se smulgă din acest marasm. Casa îi sporea simţământul acesta stăruitor de neputinţă. Puse pe ladă piatra pe care o avusese în palmă, stinse lumina şi închise uşa în urma lui. Bănuia că Anne-Marie va moşteni toate obiectele lăsate de Jean-Claude; dar ce se va întâmpla cu imensa sumă de bani depusă pe numele lui de bătrânul Marschal?… Omul acesta era încă în viaţă. Ar fi putut cineva revoca testamentul? Canisius, fără îndoială, ar putea da în această problemă cele mai bune sfaturi legale.

În hol ceva îi păru în neregulă… îl izbi imediat ceva, dar îi trebuiră câteva minute spre a găsi ce era schimbat sau lipsea. Apoi observă, ca de obicei, un lucru atât de evident încât nu putu înţelege cum de nu-l remarcase mai de mult. Carabina care atârna deasupra coarnelor de cerb — acea monstruozitate franţuzească cu oglindă la mijloc în formă de scut, şi cu lăcaşuri mici pentru păstrat perii de haine şi de ghete — nu mai era acolo. Era posibil s-o fi luat jandarmii?

Chiar şi după aceea continuase să se afle în transă. Cu mişcări încete, ţepene, ca de automat, se înapoiase la postul de jandarmi şi restituise cheile; jandarmii chemaseră telefonic un taxi care să-l ducă îndărăt la Strassbourg. În vreme ce se afla la post, avea senzaţia că se făcuse de râs. Brigada lui Wollek, după ce constatase că moartea fusese provocată de o armă de foc, luase carabina spre a o examina. Van der Valk îşi dădea seama că această ipoteză eră ridicolă; orice om cu o firimitură de experienţă în mânuirea şi cercetarea armelor de foc ar fi putut constata că ambele morţi fuseseră cauzate de pistolul găsit pe pat. Totuşi Anne-Marie luase carabina. De ce? Ce naiba voia să facă ea cu un astfel de obiect? Desigur, nu să se sinucidă, în primul rând, sinuciderea nu era în firea ei; în al doilea rând, femeile nu iau o puşcă de vânătoare ca să se sinucidă; nu ar şti cum să mânuiască o armă atât de grea şi de complicată!

Mai bine i-ar preveni că Anne-Marie umblă liberă cu o armă de vânătoare, îndeajuns de primejdioasă. Nu o cercetase cu de-amănuntul; dar îşi dăduse seama că era de un calibru mai greu decât una obişnuită, de

douăzeci şi doi. Nici nu ştia dacă era încărcată sau nu. Desigur că Marschal nu era atât de imprudent încât să lase la vedere o armă încărcată.

Evident nu va primi mulţumiri din partea poliţiei franceze, dacă le-ar spune că Anne-Marie fusese în casa aceea în ajun şi că săvârşise un dublu asasinat. Poliţiştii l-ar privi consternaţi, în cea mai deplină tăcere. Ce probe avea în sprijinul unei astfel de afirmaţii? Dacă ar face tărăboi, singura urmare ar fi că s-ar lansa o circulară telefonică tuturor posturilor de poliţie pentru a o aresta pe Anne-Marie. Între timp procurorul ar refuza să mai semneze hârtiile de încetare a anchetei în legătură cu dubla sinucidere. Semnătura lui ar arăta că autorităţile judiciare erau lămurite că rămăşiţele pământeşti ale micuţei Tanzmarieshen puteau fi luate acasă şi înhumate, că presa nemai adulmecând alte fapte senzaţionale în legătură cu acest caz, îl va lăsa în pace pe domnul Schwiewelbein.

Chemă la telefon modestul hotel unde îşi găsiseră găzduire cei doi nemţi. Anne-Marie nu era în registrată acolo.

Desigur, nu putea să aleagă decât cel mai elegant hotel, din oraş.

Aşa se şi întâmplase. Anne-Marie renunţase la camera rezervată din timp şi plătise garanţia fără să se uite măcar la nota de plată. Portarul îi adusese valiza scumpă şi îi trăsese automobilul la scară. Da, era un Opel gri, cu schiurile pe capotă, vârâte într-un fel de sac impermeabil.

Van der Valk, care nu dorea să se recomande ca ofiţer de politie, dădu portarului o hârtie de 10 franci. I-a spus sau a întrebat ceva?

— Da, a întrebat de o şosea principală care să ducă spre sud-vest.

Portarul îi indicase şoseaua Schirmeck.

Van der Valk luă o hartă turistică. Schirmeck — St. Dieda, şoseaua străbătea Vosgii şi cotea spre sud-vest, cu direcţia Epinal; în ce scop se îndrepta într-acolo?

Anne-Marie nu o luase spre Chamonix, căci ştia că de acolo obţinuse el informaţiile. Şi ce-ar fi căutat la Chamonix? Şi dacă ar fi aşa, de ce alesese tocmai acel drum? Dacă s-ar fi îndreptat spre munţi, sigur că ar fi pornit, logic, spre sud — şi anume prin Colmar, Mulhodse şi trecătoarea Belfort. Îşi plimbă degetul de-a lungul reţelei de drumuri orientate vag spre sud-vest; degetul atinse Dijon, şovăi, apoi şerpui mai departe. Moulins… Montlucon sau Dermont-Ferrand — apoi continua fie spre Brive, fie spre Limoges; ambele se uneau însă la capătul lor şi anume la Bordeaux. Care din aceste şosele, cu eventualele lor cotituri, ar fi putut interesa pe Anne-Marie? N-o luase spre Paris, căci în acest caz ar fi ales şoseaua care trecea

prin Nancy. Făcu noi calcule, în sus şi în jos, plimbându-şi degetul în zigzag, ca un câine după urmă. La Rochelle? Jos — se opri brusc. În cel mai în depărtat colţ din vest — înghesuit în unghiul format de coasta Spaniei şi a Franţei, degetul său se opri la Biarritz. Deodată, Van der Valk înţelese limpede ce căuta Anne-Marie cu o carabină de vânătoare ascunsă între schiuri pe acoperişul automobilului.

Desigur, ar fi putut scula pe Wollek din patul său. Dar cu cât reflecta mai adânc la acest lucru, cu atât îi plăcea mai puţin.

Închiriase şi el un automobil, nu-i aşa? Şi Anne-Marie avea un avans de numai o oră asupra lui.

Cu ce epitete îl bombardase Anne-Marie? Greoi şi încăpăţânat, meschin şi îngust, minte prozaică şi stupidă, în sfârşit, un olandez cu toate cusururile posibile. Suspină adânc, apoi lăsă în jos geamul portierei din stânga. Lăsa astfel fumul de ţigară să iasă din automobil şi primea în acelaşi timp o doză de oxigen în aparatul circulator. Anne-Marie nu greşise. Dar Van der Valk nu se mai putea schimba; se născuse astfel, apoi căpătase o serie de deprinderi care se identificau cu rutina rigidă şi oficială. Era un profesionist. Numai în cărţi poţi găsi detectivi amatori străluciţi; adevăraţii poliţişti sunt încăpăţânaţi, şi practici, greoi şi, prozaici, adeseori meschini şi mai întotdeauna înguşti: aşa şi trebuie să fie. Fac parte din maşina administrativă, sunt o unealtă a controlului guvernului, şi în zilele noastre, guvernul — pentru a face faţă presiunilor şi denaturărilor, dificultăţilor schimbului economic şi încercărilor de răscoală — trebuie să posede o maşină atât de complexă şi de bine pusă la punct, încât tentaculele ei să poată prinde şi manipula orice ins înlăuntrul frontierelor sale. Aceasta este o ocupaţie rezervată funcţionarilor administrativi, şi nu amatorilor. Olanda, gândi Van der Valk, este atât de bine aprovizionată cu astfel de specimene, încât se poate lăuda că posedă un aparat perfect, din care făcea de altfel şi el parte. Din păcate, aparatul era mult prea bun. Era atât de bine pus la punct, atât de perfecţionat, atât de rigid blindat împotriva atacurilor şi presiunilor, încât dacă s-ar strica, ar necesita mai bine de un an ca să poată iarăşi să funcţioneze. Niciunul din aceşti funcţionari administrativi nu e în stare să improvizeze, să dea frâu liber fanteziei, să acţioneze independent. Toate păpuşile acestea de lemn, atât de bine coordonate, se smucesc chinuite, strâmbându-se şi gesticulând, în aşteptarea unui super profesionist care să tragă eventual sforile. Ceea ce este foarte greu de găsit. Toţi soldaţii sunt

caporali, toţi ofiţerii sunt colonei, toţi sunt admirabili, dar printre ei nu găseşti niciun general.

Se spune adesea că Anglia se află la extremitatea opusă, că este o ţară condusă de amatori. Van der Valk nu ştia mare lucru despre asta — dar mai degrabă se îndoia, întâlnise câţiva funcţionari civili şi văzuse cu câtă grijă fuseseră antrenaţi şi selecţionaţi. Desigur, mai existau un parlament şi un guvern, împănate amândouă cu absolvenţi ai unor şcoli selecte, care se întâlneau în cluburi unde discutau câte în lună şi-n soare, dar Van der Valk credea că aceştia erau lipsiţi de importanţă; vorbeau mult, dar făceau puţină treabă. Englezii erau încredinţaţi că larmoşul lor parlament rămânea aşezământul puterii şi al hotărârilor, dar ei mai trebuiau să ştie că astăzi ţările nu pot fi dirijate de foşti elevi de la Eton, pricepuţi să întreţină disertaţii strălucite şi să obţină premii la Oxford.

Dar sunt şi ţări care au nevoie de amatori, şi printre acestea se numără şi Olanda. O ţară are nevoie de uriaşe armate de funcţionari administrativi, pregătiţi temeinic, dar mai are nevoie şi de un mare număr de poeţi şi de filosofi, persoane excentrice care habar n-au de statisticile productivităţii, dar cunosc în amănunt civilizaţiile etrusce. Nu este necesar să-ţi garniseşti guvernul numai cu specialişti în ştiinţele economice.

Să analizăm, de pildă, situaţia lui Van der Valk. Ce poate face un poliţist profesionist în asemenea împrejurări? Faimoasele sale reguli şi procedee rămân fără efect. Nimeni n-a călcat legea. Un poliţist profesionist, cu puţină raţiune, s-ar fi spălat pe mâini de toate acestea şi le-ar fi întors spatele cu hotărâre. Înclinarea spre hoinăreală a lui Marschal, sforăriile întortocheate ale lui Canisius, capriciile nesincere ale lui Anne-Marie, impulsurile simpluţe şi foarte naive ale micuţei Dagmar, ar fi provocat zâmbetul oricărui poliţist întreg la minte, care s-ar fi întors la problemele profesionale, confortabile şi exact enunţate, cum ar fi de pildă, prinderea hoţilor de bijuterii.

Desigur, greşeala fatală, şi anume urmărirea lui Marschal, fusese săvârşită încă de la pornire. Comisarul şef al Poliţiei, un profesionist birocrat până în vârful degetelor, căzuse în cursa întinsă de Canisius, de îndată ce acesta apăsase cu pantofii săi frumoşi pe butonul ascuns care deschidea uşa capcanei. Van der Valk nu fusese capabil să facă drumul întors; săvârşise greşeala tipică olandezilor de a-şi pierde vremea cu urmărirea lui Marschal, până ce se petrecuse ireparabilul.

Era convins că cei din Anglia ar fi fost mai înţelepţi. Un inspector, un superintendent, sau cum le mai spunea pe acolo grangurilor din poliție, l-ar fi ascultat pe Canisius cu o curtoazie de tip vechi, oxfordian, şi ar fi murmurat într-un chip voalat că date fiind împrejurările, nu putea să discearnă limpede lucrurile şi că în această situaţie, ar fi fost desigur preferabil să se adreseze unei firme de detective particulari.

Detectivul particular, superbul şi incoruptibilul erou al unei povestiri cu detectivi, ar fi nimerit desigur în patul lui Anne-Marie, i-ar fi aplicat lui Canisius o directă în dinţii lui strălucitori şi falşi, l-ar fi întrecut pe Marschal două secunde pe pista olimpică de la Innsbruck, mica Tanzmariechen s-ar fi amorezat de el, iar în ultimele clipe milionarii recunoscători i-ar fi plătit un onorariu de zeci de mii de lire sterline.

Iată-mă unde am ajuns, reflectă jalnic Van der Valk. Am făcut greşeli peste greşeli. N-am lucrat ca un profesionist.

— Nu sunt destul de iscusit pentru aşa ceva: pe de altă parte, sunt şi prea olandez ca să fac pe amatorul. Acum, ca să pun capăt eficacităţii mele, străbat Franţa într-un Renault închiriat, când normal ar fi fost să zbor pe autostrăzi în faimosul Aston Martin ai lui James Bond. Cred că nu m-aş simţi bine decât în India lui Kipling, unde băştinaşii sunt băştinaşi, subalternii sunt serviabili şi gata să se sacrifice, unde domneşte regina văduvă din Windsor, şi unde nu există situaţii, oricât de complicate pe care să nu le lămurească perfect un jurnalist tânăr de douăzeci şi cinci de ani, într-un articol de o mie cinci sute de cuvinte. Dar gloria acestor lumi a apus.

Un poliţist olandez se pricepe doar să întocmească un raport în care să explice modul în care un alt individ, asociat, a săvârşit un fals în acte publice.

Cantitatea de benzină din rezervor scădea şi Van der Valk trebuia să fie atent la pancartele care anunţau că mai sunt doi kilometri până la prima staţie de benzină. Restul nu mai avea importanţă. Toată poezia şi toată înţelepciunea se rezumau la câteva cuvinte. Încă doi kilometri. Mai avea doi kilometri de mers. Şi era atât de obosit…

Un poliţist cu bun simţ, un poliţist profesionist, ar fi oprit, în repetate rânduri pe şosea spre a se îndestula cu câteva mese zdravene, tipic franţuzeşti, de provincie şi spre a trage câte un pui de somn noaptea, într-un pat ca lumea. În rezumat, un poliţist profesionist nu s-ar fi înhămat niciodată la o goană atât de ridicolă după potcoave de căi morţi. Ar fi telefonat lui Canisius, ar fi telefonat jandarmeriei departamentului

Pirineilor, cerându-le să oprească un Opel Rekord gri, cu nişte schiuri pe acoperiş. În definitiv, de la Strassbourg la Biarritz ai de parcurs cam o mie de kilometri pe şosea. Douăsprezece ore de condus maşina, dacă ai fi extrem de tânăr, plin de viaţă şi conducător excelent al unei maşini puternice, dacă te-ai fi odihnit în noaptea din ajun, dacă ai fi pornit în zori, dacă ai fi avut parte de o vreme bună şi de o şosea puţin aglomerată, ai fi putut străbate acest drum în douăsprezece ore, cu o pauză de două ore pentru prânz. Dar pentru asta trebuia să fii un as, fie un faimos amator la volanul unui Aston Martin, fie un profesionist deprins cu raliurile intercontinentale.

Van der Valk pornise în această expediţie fără a acţiona ca un profesionist. Nu avea nici măcar dovada că Anne-Marie purta asupra ei o carabină, sau că se îndrepta, cel puţin, spre Biarritz. Nimeni pe lume nu l-ar fi crezut, dacă el ar fi clamat că se afla pe urmele unei femei care pornise în căutarea unui financiar profesionist, îmbrăcat cu un palton căptuşit cu blană, cu un fular de mătase Paisley şi cu o pălărie cochetă — cum probabil umblau la Biarritz indivizii de-o seamă cu domnul Canisius — şi care avea ideea fixă de a-l trăsni cu un glonte în cap. Asemenea lucruri nu se prea întâmplă la Biarritz, un oraş plăcut pe care-l vizita pe vremuri Maiestatea-Sa Regele Angliei şi Împăratul Indiilor, şi care acum se bucura de preţuirea noii clase conducătoare franceze.

Ruptură dintre profesionişti şi amatori apărea acum în toată ascuţimea ei. Marschal — bătrânul Marschal — fusese un supravieţuitor al banditismului secolului al XIX-lea. Un aventurier strălucit, asemenea unui rege american al căilor ferate. Tipul de om pe care Kipling l-ar fi recunoscut şi apreciat. Un fel de fosilă a unei lumi apuse. Toţi sunt convinşi că asemenea exemplare au dispărut. Reapariţia lor stârnește însă mare zarvă în cercurile ştiinţifice.

Canisius era un financiar profesionist de modă nouă, care evolua cu multă pricepere în cercurile puternice şi influențe. Prezenţa bătrânului, acest anacronism bătător la ochi, îl supăra de ani de zile. Senilitatea şi dezamăgirile îi veniseră de hac domnului Sylvestre Marschal, rămăsese tânărul Jean-Claude. Canisius ar fi preferat să-l zvârle peste bord în Atlantic, dar financiarii nu fac astfel de lucruri.

Anne-Marie, şi nu soţul ei era ultima reprezentantă a familiei Marschal. Ironia soartei, bătrânul făcuse tot ce-i stătuse în putinţă spre a-şi crea o anumită „reputaţie”, cum spuneau specialiştii în publicitate. Măreaţa,

frumoasa şi sobra casă din St. Cloud constituia un cămin aparte pentru un astfel de om, pe care cineva şi l-ar fi imaginat mai lesne în atmosfera obositoare şi vulgară a unui hotel din Lisabona. În oraşul acela trăise şi murise „Domnul cinci la sută”, un individ asemănător în multe privinţe cu bătrânul Marschal. Şi acesta dorise să fondeze o nouă dinastie Rothschild. Exemplul e foarte bun. Deşi toţi aceştia erau profesionişti, nu se putea spune că nu cunoşteau concepţiile amatorilor. Bătrânul Marschal reuşise să-şi însoare fiul cu o tânără foarte convenabilă, crescută la mânăstire, trăită într-un castel, cu domenii considerabile, cu nume vechi, şi cu o înfăţişare de pariziană remarcată la toate premierele. Părea puţin frivolă, dar îi plăcea respectabilul sport al schiului, iar blănurile de chinchilla şi diamantele aveau s-o îmblânzească treptat.

Se spunea că Anne-Marie avea şi sânge de pirat, moştenire din străbuni; acelaşi sânge curgea şi în vinele bătrânului. Anne-Marie nutrea un sentiment confuz de loialitate faţă de Marschall. Ea prinsese înţelesul insinuărilor întortocheate dar mortale ale lui Canisius şi ale clanului său, şi văzuse cum bătrânul pornise la vale, dus pe săniuşul procedeurilor legale. Încercase să trezească ambiţia lui Jean-Claude, dar eşuase. Instinctele lui aristocratice nu-i mai permiteau să adulmece mirosul urât al banilor, şi nici să-şi murdărească mâinile numărând monedele de metal. Cine ar putea spune câte eforturi făcuse ea, câte presiuni exercitase asupra bărbatului ei, mai înainte ca acesta să se fi făcut nevăzut? Se făcuse nevăzut, cedând pe tot frontul.

Acum Anne-Marie pornise la drum, spre a da o ultimă lovitură în favoarea clanului Marschal, folosindu-se de o carabină. Dumnezeu ştie ce era în capul ei! Îşi imagina sigur, că bătrânul ar fi procedat la fel în împrejurări similare.

Anne-Marie ştiuse ceva despre căsuţa din satul pierdut în Vosgi. Performanţa extraordinară de care dăduse dovadă Jean-Claude la Innsbruck o dezechilibrase sufleteşte. Van der Valk vedea acum cu claritate că Jean-Claude nu fugise fiindcă îl înfricoşase poliţia sau Canisius; fugise ca să scape de soţia lui. Îşi asumase riscuri de un melodramatism absurd, pentru a-i demonstra limpede poziţia sa. Înţelesese mesajul, şi se refugiase în căsuţa din Vosgi cu gândul să-şi pledeze pentru ultima oară cauza. Gelozia stârnită de prezenţa fetei învălmăşise şi mai mult gândurile lui Anne-Marie. Jean-Claude reacţionase într-un mod pe care ea nu-l prevăzuse. Sau era poate familiarizată cu povestea arhiducelui Rudolf de Habsburg?

Cum acţionase poliţia din Viena când i se adusese la cunoştinţă tragedia din Mayerling? S-ar fi zis că ştiuseră, că fuseseră preveniţi de ceea ce avea să se întâmple. Avuseseră însă înţelepciunea să refuze orice amestec. Avuseseră mai mult bun simţ decât comisarul şef al poliţiei din Amsterdam, pe care-l impresionase reputaţia Sopexului şi nutrise o neîncredere cu adevărat olandeză în casa din Kaisersgracht şi în locatarii ei…

Era prea obosit. Pornise la drum noaptea, după ce avusese o zi grea: organismul său suportase efectele istovitoare ale câtorva mii de kilometri parcurşi, mai înainte de a se lansa în această urmărire absurdă. De dragul bătrânului ramolit din Paris, de dragul părinţilor naivei fete, de dragul lui Jean-Claude care alergase cu disperare după o fărâmă de pace şi de fericire şi da, de dragul lui Anne-Marie însă şi — o plăcuse de la început — se ferise să ridice în picioare întregul aparat poliţienesc francez. Era nu numai un zănatic şi un amator, dar şi acţiona ca un amator. Pornise în urmărirea unei femei care, avea o carabină — ştia oare cum s-o folosească? — dar pornise cu mâinile goale. Era foarte obosit. Dacă mai continua în felul acesta, risca să provoace un accident; era prea pătruns de rolul său de poliţist, spre a nu-şi da seama că această oboseală constituia o ameninţare. Era în zori, traficul se va înteţi pe şosea. Nu putea să ajungă la Biarritz în aceeaşi seara. Van der Valk trase Renault-ul pe o parte a şoselei, undeva, nu prea departe de Moulins — avea în faţa lui serpentinele grele din masivul central al Franţei — şi aţipi, în vreme ce ziua se ridica năvalnic dinspre răsărit.

Când se trezi. Şi se uită la ceas, constată că era atât de târziu, încât nu se putu stăpâni să nu facă o strâmbătură. Poate că şi Anne-Marie se odihnea acum — pe undeva. N-ar fi fost exclus să se afle prin apropiere. Desigur, nu avea nicio garanţie că Opelul gri ar fi staţionat pe aceeaşi şosea cu el şi nici nu nădăjduise că-l va prinde din urmă. Dar nici Anne-Marie nu ar fi putut ajunge la Biarritz înainte de miezul nopţii. În acest timp, Canisius stătea adâncit în visuri plăcute, într-un apartament luxos de la etajul al doilea al hotelului Prince de Galles, cu ferestrele dând spre mare.

Van der Valk luă micul dejun în primul local care-i ieşi în cale. Clădirea nu era prea aspectuoasă, dar cafeaua era fierbinte şi tare. I se serviră câteva felii imense de şuncă, şi trei ouă fierte: îl luaseră drept unul dintre acei zăpăciţi englezi care-şi conduc automobilele spre Spania, circulând doar pe partea nepermisă a şoselei, şi care dispun de averi uriaşe. Lui Van der Valk nu-i păsa de cheltuieli — erau banii lui Marschal. Singurul lucru important

era ca domnul Canisius să nu ştie ce eforturi se depuneau pentru el; acesta îl şi determinase pe Van der Valk să nu anunţe poliţia franceză, de existenţa carabinei în sacul cu schiuri. Dacă domnul Canisius ar afla că Anne-Marie avea intenţia să-l împuşte, ar reuşi s-o scoată definitiv din luptă, şi în cazul acesta nu s-ar mai ridica niciun obstacol între Canisius şi conturile bancare napoleoniene răspândite prin Europa. Atâta vreme cât Anne-Marie nu va săvârşi o crimă, nimic n-o va împiedica să moştenească banii familiei Marschal — aceasta cu atât mai mult cu cât avea două fete. Van der Valk se gândise mult la cele două fetiţe educate la o mânăstire din Bruxelles, mai ales după ce văzuse corpul neînsufleţit al micuţei Tanzmariechen în patul din camera vilei; părul ei era atât de ciufulit, încât nu lăsa să se vadă rana de la cap; arăta ca şi când ar fi avut doar paisprezece ani.

Anne-Marie era familiarizată cu Biarritz-ul? Ştia unde locuia Canisius? Îi cunoştea mişcările şi obiceiurile? Ce planuri îşi făurea ea acolo în Opelul închiriat?

Sosi în jurul orei unu noaptea; se simţea într-o dispoziţie destul de bună. Sperase să ajungă acolo încă seara, în jurul orei zece, dar înainte de a fi trecut prin Dijon ştiuse că ar fi fost o imposibilitate. Parcă automobilul într-un loc liniştit şi constată spre uşurarea lui că, în zori, temperatura aerului la Biarritz era cu circa cinci grade mai mare decât în munţi. Se bătu cu degetul în frunte de patru ori, trebuia să fie treaz la patru.

Luă o cafea la bufetul gării, care nu se deosebea cu nimic de cele din Innsbruck şi Chamonix. Era deprins cu cafelele servite dis-de-dimineaţa în bufetele gărilor. Van der Valk, care era poliţist de aproape douăzeci de ani, băuse nenumărate cafele în condiţii similare. Se simţea teribil de bătrân, dar aşa ceva era un câştig pentru un poliţist de meserie. Atinsese patruzeci de ani fără să fi fost împuşcat, performanţă pe care nu o reuşise nici James Bond!

Totuşi, bufetul gării îi era ca un laitmotiv din Wagner; îi amintea că nu prea departe se desfăşura o dramă.

Îşi făcu în gară mai multe cunoştinţe întâmplătoare; printre alţii un om de la vamă, care-i vorbi despre frontiera spaniolă, constituită de râul Bidassoa. Nu puteai scăpa de mareşali. Dacă auzise vreodată de Bidassoa, aceasta se datora lui Soult, care condusese în 1813 campania din Spania! Găsi şi femeia de la standul de cărţi: deşi standul nu era încă deschis, ea începuse să desfacă nişte pachete şi câteva ziare pariziene venite cu trenul de noapte. Femeia îi dădu o hartă, pe care Van der Valk o studie cu atenţie. Făcu o

plimbare plăcută, în tovărăşia soarelui matinal, şi ajunse la concluzia că oraşul Biarritz era foarte frumos. Arlettei i-ar fi plăcut să se fi aflat aici. Ar fi fost un loc frumos pentru vacanţă, deşi preţurile, chiar când nu era sezon, ar fi făcut-o să se cutremure, deşi nu erau cu mult mai ridicate decât acelea din scumpa ei regiune Var.

Se spălă, se bărbieri în condiţii confortabile, se stropi cu apă de colonie, îşi schimbă îmbrăcămintea în care dormise în timpul nopţii, şi se simţi în sfârşit destul de limpezit la cap ca să poată înfrunta îngâmfarea funcţionarului de la biroul de recepţie al hotelului Prince de Galles

— Mă tem că domnul Canisius nu s-a trezit încă.

— Pentru ce oră a comandat să i se trimită sus micul dejun?

Creatura palidă se întrebă dacă n-ar săvârşi o greşeală de tact, repezindu-l ca pe orice necunoscut inoportun. Preferă să întindă încet mâna spre unul din telefoanele sale.

— Pentru ora opt.

— Acum e fără cinci. Cheamă-l la telefon şi spune-i numele meu.

Dezgustat, funcţionarul se execută. Purtă o respectuoasă şi liniştită convorbire cu persoana indicată, apoi se adresă poliţistului.

— Domnul Canisius vă roagă să fiţi atât de bun şi să aşteptaţi zece minute. Băiatul de serviciu vă va conduce sus.

— Mulţumesc, tinere, spuse Van der Valk cu tonul măreţ al unei ducese.

Un chelner distins şi elegant ca mai toţi chelnerii, care arăta mult mai distins decât pasagerii, împingea un cărucior. Se auzea clinchetul argintăriei şi al porţelanurilor, se simţea aroma de şocolată fierbinte — marca Madame de Sevigne — o adiere de lavandă folosită după bărbierit şi peste toate un miros nedefinit de covoare vechi, tipic marilor hoteluri.

Domnul, Canisius, răsturnat comod într-un fotoliu, într-un mic balcon, îşi rupea oarecum nervos pâinea de parcă un şarpe de hârtie împins de un resort ar fi încercat să țâșnească din ea. Van der Valk observase că mai toţi străinii sosiţi în Franţa fac acest gest, de parcă s-ar teme să nu risipească firimituri pe covor.

Asemenea tuturor oamenilor de afaceri, domnul Canisius arăta foarte indecent în pijama, deşi aceasta era de un maro moderat şi tivită cu şireturi subţiri, argintii. Se socotea desigur un personaj prea important ca să catadicsească să se ridice în picioare şi să dea mâna cu un poliţist la micul dejun; se mărgini să dea amical din cap, îşi şterse buzele cu un şerveţel cu franjuri, apoi rosti cu vocea lui blândă, feminină:

— O adevărată surpriză. Ce mai faceţi?
— Sunt cam obosit.
— Staţi jos. Aţi luat micul dejun?
Van der Valk se aşeză pe un balansoar de trestie rococo, căptuşit cu perne, şi admiră o clipă priveliştea elegantă care se desfăşura de-a lungul, măreţei Avenue de L'Impératrice, până la far.
— Da, mulţumesc.
— Cum aţi aflat că sunt aici?
— Secretarul dumneavoastră m-a informat.. O uşoară încruntare tulbură fruntea senină.
— Vă rog să nu fiţi prea aspru cu el, adăugă Van der Valk. A trebuit să-i forţez oarecum mâna.
— Da, compania noastră are unele proprietăţi în Spania; iar Biarritz-ul este pentru mine o veche pasiune. Combin, aşadar, o inspecţie necesară, cu o doză de aer proaspăt şi cu puţin exerciţiu. Golf, după cum ştiţi.
— A, da. A amintit că aveţi unele afaceri în Spania; dar s-a rezumat la atât.
Canisius înclină din cap, aprobând această discreţie.
— Am făcut unele investiţii sigure, în special în locuinţe, de-a lungul coastei. După cum probabil ştiţi, apartamentele, şi vilele au avut un succes spectaculos pe lângă publicul european, îmi place să mă ocup personal de proiectele de clădiri. De fapt, te-aş ruga să nu mă reţii mult, deoarece în cursul acestei dimineţi trebuie să fac câteva vizite asociaţilor mei.
— Oh, pot să vă aştept până vă înapoiaţi, spuse Van der Valk. Bineînțeles, numai dacă nu se va întâmpla să întârziaţi prea mult.
— În niciun caz. Am de parcurs doar o sută de kilometri. Am să iau prânzul acolo. Dar voi fi înapoi după-amiază, în jurul orei trei. Doriţi să-mi daţi toate amănuntele?
— Da. Afacerea este destul de complicată; aşa că am crezut de cuviinţă să vin personal, fără întârziere.
— Excelent, excelent. Apreciez foarte mult. Crede-ţi-mă, zelul de care aţi dat dovadă cu prilejul acestei afaceri nenorocite. Păcat că nu aţi ajuns la timp spre a împiedica o moarte atât de tristă.
Tonul folosit de acest om de afaceri, în pijama maro, avu darul să-l irite pe Van der Valk.
— Adevărul asupra acestei morţi atât de triste nu va apare în raportul scris pe care-l voi înainta superiorilor mei.

— Sunteţi oarecum enigmatic; îmi pare rău că nu ştiu nimic în legătură cu această moarte, decât faptul în sine. Şi asta am aflat-o într-un mod destul de ocolit de la poliţia din Paris.

— O, nu există nimic îndoielnic în ceea ce priveşte moartea în sine. Este perfect clar din punct de vedere administrativ. Desigur, autorităţile din Strassbourg au simplificat formalităţile la minimum pentru a cruţa o durere inutilă părinţilor fetei.

— Ah. Desigur. Îmi amintesc că mi-ai vorbit despre fata aceea, o tânără nemţoaică?

— Exact. Pentru motive similare, am trecut sub tăcere o serie de lucruri faţă de politia de acolo, şi voi face la fel în propriul meu raport, acasă. Iată de ce am considerat că e mai bine să am o convorbire cu dumneavoastră înainte de a mă înapoia la Amsterdam.

— Acum încep să înţeleg.

Domnul Canisius terminase micul dejun. Acum se arăta prea puţin grăbit să scape de Van der Valk. Luă o ţigară de foi Super Maden dintr-o cutie galbenă, pătrată, şi o aprinse; în încăpere se răspândi o delicată aromă de tutun egiptean, în armonie cu mirosul hotelului.

— Sunt foarte încântat, continuă el alegându-şi cu grijă cuvintele, că ai dat dovadă de o discreţie care a fost absolut necesară. Dacă presa s-ar fi hotărât să facă din această afacere o dramă, ar fi fost foarte neplăcut.

— Sunt un simplu poliţist, şi nu prea am experienţă în ceea ce priveşte milionarii. Am stat puţin de vorbă şi cu doamna Marschal.

— O tânără femeie de o sensibilitate excesivă, spuse cu gravitate Canisius. Dumneata i-ai dat vestea, desigur; eh, o îndatorire foarte neplăcută. A primit-o rău?

— A părut destul de calmă. Dar s-a comportat ciudat.

— Înţeleg.

Canisius zâmbi prietenos, cu căldură.

— Doamna Marschal crede că moartea soţului, ei trebuie reproşată cuiva, nu-i aşa?

Se ridică din fotoliu şi se plimbă în colo şi încoace cu un fel de în sufleţire spasmodică.

— S-ar putea să fi făcut unele aluzii răuvoitoare în legătură cu influenţa pe care o aveam asupra soţului ei. Jean-Claude avea un caracter mai degrabă slab. Cam aşa, nu?

Flutură ţigara spre Van der Valk, într-un chip ştrengăresc.

— Da, a făcut unele observaţii. Nimic substanţial.

— Bine, bine, toate acestea pot fi explicate cu uşurinţă. Îţi datorăm o explicaţie după toată silinţa pe care ţi-ai dat-o, şi o vei primi. Am să-ţi fac unele confidenţe. Din nenorocire, va trebui să le amân puţin. Poate până în seara asta. Da, în seara asta, deoarece nu pot să te reţin la infinit, nu-i aşa, deşi Biarritz este un loc agreabil, nu? De ce să nu petreci o zi plăcută aici, cheltuielile dumitale continuând să rămână în sarcina mea, natural. Îţi propun chiar să iei masa cu mine în seara aceasta. Ţi-ar conveni ora opt? După ce vom pune toate la punct, te vei putea întoarce la Amsterdam, spre a-ţi scrie raportul. Ca să fiu sincer, la începutul acestei afaceri nici şeful dumitale ierarhic nu a avut mai multe informaţii decât dumneata. Doamne sfinte, nu am avut niciun motiv să cred că totul se va termina în chip atât de tragic, deşi mă aşteptam, desigur, la posibilitatea unui gest dezechilibrat.

Iată pentru ce am ales un ofiţer de poliţie cu simţul responsabilităţii, şi nu unul din acei detectivi particulari lipsiţi de orice simţ al datoriei, pe care nu i-ar fi interesat decât câştigul material. Sunt încântat, pur şi simplu încântat de perspicacitatea şi de tactul dumitale. Ei bine, diseară vom discuta totul, nu-i aşa? Devenise iarăşi siropos:

— Desigur, replică Van der Valk.

Şi adăugă pentru sine: sper că amândoi putem conta pe această întâlnire.

— Acum, mă tem că va trebui să întrerupem discuţia, oricât de interesantă ar fi ea, deoarece maşina mea va trage la scară exact peste o jumătate de oră. Deci, pe diseară? Poate la şapte şi jumătate, aici la bar? Splendid, splendid!

Van der Valk ura lifturile. Satisfăcut, coborî pe jos treptele largi ale unei scări ambasadoriale. Cuvântul.. „Splendid” nu-i păruse chiar cel mai potrivit. Domnul Canisius vorbise prea mult. După lipsa de entuziasm pe care o manifestase la sosirea lui Van der Valk, i se arătase dintr-o dată ca cel mai apropiat prieten. Afecţiunea aceasta bruscă dădea de bănuit,

Van der Valk se plimba cu ostentativă indiferenţă prin saloanele hotelului. Din când în când se uita afară, pe ferestrele largi. Îl amuza nespus atenţia cu care un funcţionar îl ţinea sub observaţie, gândindu-se probabil că acest călător ciudat plănuia să dea o lovitură, furând bijuteriile vreunei bufniţe bătrâne. Nu văzu nici urmă de Anne-Marie sau de vreun Opel gri. Să i se fi năzărit totul? Nervii îi fuseseră oare atât de surescitaţi după toată oboseala şi după performanţele dramatice ale familiei Marschal, încât îşi închipuise că actul trei se va încheia cu o lăsare romantică a cortinei? Ar fi fost uşor să

ajungă la o astfel de concluzie, pe care însă nu o credea cea mai fericită. Deşi era istovit, spera să mai aibă totuşi resursele mintale absolut necesare în această fază. Jean-Claude era tipul nordic, aşa cum îl clasase Van der Valk în timpul acelei nopţi şi dimineţi când se plimbase prin Innsbruck; tipul teatral, care comite crime, sinucideri, furturi de elicoptere oficiale, seduceri de minore — şi după aceea se înclină în faţa auditoriului. Anne-Marie nu era însă de loc aceea pe care o socotise el; faptul de a pândi pe cineva cu o carabină nu-i era mai străin decât unui fermier Corsican, a cărui cumnată are întâlniri cu fermieri de peste dealuri. Gestul acesta nu era cu totul improbabil, reflectase el nu o dată, deşi era o idee care nu i-ar fi trecut niciodată prin minte unui poliţist olandez.

Anne-Marie nu avea nevoie să pândească intrarea unui hotel, aşteptând apariţia lui Canisius. Mai mult ca sigur, cunoştea bine Biarritz-ul şi era informată asupra activităţii lui Canisius în Spania. Poate că pentru ea nu constituiau un secret, vilele cu apartamente de pe ţărmul mării. (Deşi erau foarte mari, păreau mici — gândi el — tocmai fiindcă arătau atât de şubrede: aminteau invariabil genul de arhitectură pe care-l obţii când clădeşti un turn din chibrituri aşezate de-a curmezişul unul peste altul, în unghiuri drepte.) Totuşi, aceste construcţii aduceau beneficii sigure companiei Sopex: se vindeau ca pâinea caldă. Poate că ştiindu-l pe Canisius la Biarritz, Anne-Marie avea convingerea că el va circula pe şoseaua care duce la graniţă.

Aceste informaţii, făceau posibil unul din cele mai uşoare asasinate, după cum toată lumea o ştia; de când domnul Kennedy s-a plimbat prin Dallas într-un automobil deschis. Şi nici nu era ciudat faptul ca unei femei să-i treacă prin cap asemenea idee. S-ar crede că o carabină este o armă eminamente bărbătească, dar orice femeie poate învăţa să tragă, dacă e deprinsă cu armele. Totul se reduce la adoptarea unei poziţii corecte, confortabile şi fireşti, şi apoi la ochirea prin lunetă; o femeie întinsă pe jos poate trage la fel de bine ca un bărbat. O armă mai puternică are o smucitură mare la recul, dar numai după ce s-a tras. La o distanţă — să spunem — de o sută de metri, şi cu o ţintă care se deplasează încet, o singură împuşcătură ar fi de ajuns, dacă s-ar folosi un glonte de dimensiuni obişnuite. Ar fi ceva asemănător unui foc tras de-o armă Lee-Erifield de model vechi, aflată în serviciu pe vremea când Van der Valk făcuse armata şi un recrut cu foarte puţină experienţă învăţa lesne să doboare o ţintă

pătrată de patru picioare, plasată la o distanţă de trei sute de metri, darămite la o sută de metri?

Anne-Marie, fostă campioană de schi, n-avea să fie nici înspăimântată, nici încurcată de vreo dificultate tehnică, cum ar fi încărcarea carabinei, ajustarea lunetei, sau ridicarea piedicii. Încercă să-şi amintească dacă arma avusese lunetă.

Canisius ieşind din hotel ar fi fost o ţintă ideală — dar nu se găsea prin apropiere niciun fel de piaţă şi nicio clădire. Erau ferestre ce ar fi putut fi folosite. În faţa hotelului Prince de Galles se afla un bulevard pompos, ca şi măreţul ocean Atlantic: deci nicio posibilitate de acoperire. De-a lungul şoselei se înşirau dealuri mici, pajişti, desişuri de arbuşti, sau pâlcuri de arbori… Dar automobilul lui Canisius va circula cu o viteză de cincizeci de kilometri. Dacă ochitorul nu s-ar afla într-o poziţie avantajoasă — şi anume să poată trage din faţă, câmpul vizual al lunetei aflându-se aproape paralel cu şoseaua — lovitura plănuită ar eşua definitiv; ar fi ca şi cum cineva ar încerca să împuşte o potârniche folosindu-se de o armă de calibrul douăzeci şi doi. Unde avea oare automobilul să-şi reducă viteza? Evident, la frontieră, pentru prezentarea documentelor. Dar după câte ştia Van der Valk — care stătuse de vorbă în dimineaţa aceea cu o cunoştinţă de la Vamă — punctul de trecere al frontierei se afla la Hendaye, şi anume în afara orăşelului, unde şoseaua nr. 10 străbate podul peste Bidassoa. Intrând pe neaşteptate în Spania, ar da dovadă de multă dibăcie cel care ar găsi şi o bună poziţie de tragere în acel loc. În fine, Van der Valk va vedea ce-i va rămâne de făcut. Avea de gând să se afle pe aproape când Canisius va fi să treacă podul. Dacă Anne-Marie l-ar vedea acolo, şi-ar da seama că îi ghicise intenţiile, ceea ce o va deruta. Poate că nu ar da înapoi, dar numai faptul de a-l zări i-ar pune beţe în roate; ar putea — de pildă — să-i încurce toate socotelile.

Iată-l şi pe Canisius stând de vorbă cu doi colegi de afaceri; unul dintre ei era probabil omologul său din conducerea sucursalei pariziene. Celălalt, mai ars de soare şi cu un fular la gât, părea să fie un localnic, îmbrăcat într-o jachetă de tweed. Un administrator de prin partea locului, un conducător de şantiere, sau pur şi simplu un arhitect. Orăşenii aceştia purtau veşmintele pe care vilegiaturiştii de la oraş le abordează invariabil în staţiunile maritime cu palmieri, cazinouri şi mult soare. Canisius constituia o ţintă perfectă, gândi întunecat Van der Valk; costum crem şi, o Doamne, şi o pălărie panama! Purta şi pantofi crem, şi avea un mers legănat atât de

caracteristic. Celălalt, un tip scund, uscăţiv, cu părul uns cu briantină şi cu o mică chelie în creştet, îşi făcea vânt cu pălăria — la soare temperatura se ridica la douăzeci de grade, deşi luna martie încă nu se terminase.

Ce să mai spunem de automobil! Aparţinea probabil parizianului; unul din acele gigantice Mercedesuri decapotabile de şase litri, mai lung chiar decât un Cadillac.

Un şofer în cizme de călărie şi cu o caschetă înaltă ca a unui poliţist german ţinea portiera deschisă, în vreme ce portarul hotelului Prince de Galles se agita eficient şi impunător, pentru a se asigura ca nu cumva vreo coajă de portocală să se afle rătăcită în calea distinşilor musafiri. Bărbatul în haină de tweed mergea în frunte, iar cei doi de la Sopex în urmă. Van der Valk încercă brusc o senzaţie vecină cu leşinul, când se gândi că de la unul din balcoanele hotelului se putea trage cu uşurinţă un foc de armă, ca pentru un fazan dacă ar fi fost pe acolo vreunul. Nu se auzi însă nicio detunătură. Anne-Marie nu trăsese la hotelul Prince de Galles.

Mercedesul susură, ca şi cum o femeie şi-ar fi netezit cu degetele o rochie de seară din satin. Van der Valk se sui în Renault-ul închiriat, care scoase un zgomot de tobă, asemenea unui rezervor golit de benzină în care baţi cu furie. Dar personalul de la Prince de Galles era prea distins pentru a remarca aşa ceva.

Lui Van der Valk nu-i fu greu să urmărească uriaşa maşină neagră, care părea foarte potolită. Lunecară prin St. Jean de Luz, fără să claxoneze măcar o dată. Van der Valk, în cămaşă cu mânecile scurte, îi urma la o sută de metri. Trecură podul — dar în loc s-o ia spre Hendaye, îndată ce ajunseră la încrucişare cu şoseaua principală, Mercedesul coti brusc spre stânga. Van der Valk înhăţă harta aflată lângă el, pe banchetă. Oh, oh! Mai era deci un drum — blestemat să fie! — care, ca şi şoseaua naţională nr. 10, trecea prin apropiere de Hendaye şi traversa Bidassoa cu un kilometru mai jos; genul de şosea care e descris de cărţile turistice ca un drum pitoresc. Ceea ce de altfel şi era: dealurile de la poalele Pirineilor coborau spre fâşia îngustă a ţărmului. O vegetaţie deasă, mediteraneană, arbori de plută şi pini umbreliferi, arătau foarte primăvăratici în lumina arzătoare a soarelui, deşi mai sus cu o mie de metri stratul de zăpadă era încă foarte gros. Când Mercedesul încetini în preajma punctului de frontieră, Van der Valk constată, neplăcut impresionat, că cineva care ar fi vrut să tragă ar fi fost perfect camuflat. Dar nu se întâmplă nimic, după cum nu se întâmplase nimic nici până atunci. Totuşi, nu-l părăsi convingerea că în locul unei

tulburătoare şi vagi teorii, avusese la un moment dat siguranţa neclintită că undeva nişte ochi scrutaseră şoseaua pe deasupra unei ţevi de carabină.

Opri maşina înainte de frontieră. Nu văzuse nici urmă de Opel gri, care ar fi putut perfect de bine să fi trecut în Spania. Aici dealurile coborau în pante repezi, iar râul, umflat de zăpada topită, se scurgea furtunos pe sub podul care alcătuia frontiera. În jurul clădirii vamei era o oarecare agitaţie. Trei sau patru automobile erau parcate, iar un steag tricolor flutura leneş, în adierea cu miros de răşină. Ceva mai departe se vedeau pantalonii a doi funcţionari vamali, care stăteau rezemaţi de balustrada podului şi vorbeau probabil despre păstrăvi. Van der Valk trase maşina înapoi, pe o fâşie nivelată amenajată pe un teren accidentat, şi o întoarse, în vreme ce transpiraţia i se prelingea de-a lungul şirii spinării — deşi nu era prea cald. Soarele ardea, desigur, dar briza care sufla dinspre ţărm făcea să foşnească brazii, aducând şi răcoarea zăpezii care mai dăinuia încă pe înălţimi. Van der Valk simţi cum i se încrâncenează pielea pe braţele-i goale; se întrebă dacă senzaţia asta era datorită adierilor reci de aer, sau înspăimântătoarei certitudini care-l tortura. Era atât de obosit, încât n-ar fi garantat că mintea lui mai funcţiona normal. Cămaşa îi era udă la subsuori, ceea ce îi procura o senzaţie neplăcută. Îşi luă un binoclu şi încercă să raţioneze la rece.

De-a lungul şoselei se înşiruiau un fel de platforme bătătorite, cu un amestec de pietriş, ace de brad şi pământ acoperit cu o iarbă aspră. Vara, oamenii îşi parcau acolo maşinile şi se căţărau pentru picnic pe stâncile din apropiere. La curbe şoseaua fusese săpată în deal şi parapetele erau consolidate cu piatră. Pârâiaşele care se scurgeau în josul pantelor, printre bolovani, se pierdeau sub şosea în canale de scurgere, care vara ar fi fost secătuite, dar acum erau active şi zgomotoase.

În timp ce privea, îşi spunea că posibilitatea unei împuşcături într-un automobil oprit la frontieră ar fi fost extrem de redusă. Traiectoria ar fi prea lungă şi blocată din prea multe unghiuri. Se gândi că cineva, care ar vrea să obţină o linie bună de tragere, ar trebui să se îndepărteze prea mult şi să se către prea sus. Încercă să-şi imagineze cum ar fi procedat el însuşi. „Să presupunem că aş căuta un loc bun…”

Avea destul timp înaintea lui. Canisius nu se va înapoia decât peste câteva ore şi în acest timp, cineva ar avea tot timpul să găsească un loc bun. În sinea lui ştia însă că locul cel bun fusese găsit. Îl făcea să transpire nu numai senzaţia că nişte ochi pândeau de undeva, ci şi faptul, că un astfel de plan nu putea fi executat în mod spontan. Avea nevoie de repetiţii. Dacă el

s-ar afla cu arma în mână, ar lăsa să treacă Mercedesul cel mare, nestingherit. Important era să ştie precis cât de rapid mergea, ce fel de ţintă prezenta şi ce s-ar întâmpla dacă vreun factor neprevăzut ar bloca vederea, împiedicând tragerea. Femeia, expertă în schi, ştia ceva despre accidente de teren, despre pante, înclinări şi înălţimi, lucra sub impulsul, unui amestec de raţiune rece şi de furie clocotitoare.

Porni motorul şi-şi dirija micul Renault înapoi, pe drumul pe care venise. Circulaţia redusă se explica prin perioada prea timpurie a anului. Şoseaua ducea numai în Spania, dar numeroşii localnici care aveau afaceri dincolo de frontieră, foloseau calea ferată de pe coastă. Drumul părea monoton, dar era mai direct. Abia mai târziu, peste câteva luni, şiruri de automobile mici ca al lui şi autobuze mari, supraetajate, turistice, vor fi ispitite de „pitoresc". Oamenii se vor căţăra atunci de-a lungul pâraielor secătuite, spre a culege frunze aromate cu miros de terebentină şi eucalipt; aceiaşi oameni vor arunca cu nepăsare hârtii unsuroase şi sticle de bere şi pe deasupra vor mai da şi foc pădurilor. Afişe instalate la fiecare sută de metri, scrise în limba franceză cu litere frumoase, preveneau pe călători: „Focul în pădure este cel mai mare duşman, ţigările şi chibriturile voastre pot răspândi moartea şi distrugerea. Neglijenţa este criminală".

În acest timp al anului şoseaua nu prezenta o siguranţă perfectă; zăpada topită, care se scurgea în şuvoaie de apă în josul pantelor abrupte, uneori într-un torent vertical deasupra şoselei, era susceptibilă să provoace accidente, ceea ce nu s-ar fi putut întâmpla vara. Căderile de apă târau pietre desprinse, prundiş, bucăţi de crengi moarte — uneori chiar câte un copac întreg se rostogolea în jos. Nimic realmente vătămător, ar fi spus funcţionarii de la serviciile de protecţie a pădurilor, sau cei de la poduri şi şosele. Păzea… După ce se rostogoli pe povârniş şi ţâşni printr-o scurtătură — o piatră mare căzu pe şosea chiar în faţă lui Van der Valk, într-un loc unde panta cobora abrupt, într-un încâlcit subarboret. Frână şi opri. O piatră doar cât un pumn mai mare. Pe şosea se mai afla pietriş şi câteva crenguţe moarte — dar dacă piatra ar fi căzut pe capota automobilului…

Coborî din maşină şi se uită pe povârniş în sus. Cam la cincisprezece metri deasupra capului său observă nişte tufişuri ţepoase ca nişte mături. Peretele povârnişului părea bine cimentat, nu arăta sfărâmicios sau nesigur. Era greu de identificat de unde venise piatra. O ridică şi o aruncă în vale, de cealaltă parte a şoselei. Se înapoie la automobil, când deodată, se făcu lac de sudoare; instinctiv, îşi duse mana spre gât într-un gest de apărare. Îşi

oprise maşina! Orice om aflat pe o rază de o sută de metri a putut să-l împuşte. Se aşeză pe locul şoferului şi se rezemă de spătarul banchetei. Avea muşchii picioarelor încordaţi şi cămaşa i se lipise de trup. Cu un gest neîndemânatic, datorită faptului că-şi articula cu greutate degetele, îşi aprinse o ţigară. Apoi luându-şi brusc avânt, sări afară din maşină. Nu s-ar trage cu arma asupra lui de oriunde, pe o rază de o sută de metri. S-ar trage de unde căzuse piatra.

Piatra nu căzuse, fusese aruncată.

Câteva clipe rămase neclintit, îşi uitase ţigara între degete. Anne-Marie stătuse probabil la pândă, acolo unde şoseaua se bifurcă spre St. Jean: îl urmărise pe îndelete cu privirile. Văzuse desigur micul Renault urmărind imensul Mercedes, dar nu-i dăduse atenţie; în Franţa se făceau zece mii de maşini identice. Anne-Marie nu avea cum să stabilească vreo legătură între maşină şi poliţist, deoarece ori de câte ori acesta o însoţise, folosiseră Opelul ei. Când Renault-ul se înapoiase pe şosea, nu avusese pentru ea nicio semnificaţie. Piatra, fusese doar o repetiţie.

Dar el coborâse din maşină şi atunci, cu siguranţă, fusese văzut. Planul ei era bun; arunca o piatră în faţa Mercedesului — nu atât de mare în cât să bage spaima în oameni, dar destul de mare ca să le trezească atenţia şi curiozitatea. Oricine s-ar fi oprit, uşor indignat şi oarecum speriat — şoferul ar fi coborât, s-ar fi uitat în sus, întrebându-se de unde căzuse piatra, înainte de a o arunca la o parte, spre nu mai incomoda şi pe alţii… Bine premeditate. Ar fi avut un răgaz de două minute, destul pentru a se întinde pe jos, a ţinti cu grijă, fără grabă, şi a trimite un glonte direct în pieptul lui Canisius. Îl cuprinse brusc o mânie rece. Anne-Marie îl văzuse, şi el era ultimul om pe care ea ar fi dorit să-l vadă, ultima persoană asupra căreia ea ar fi aruncat o piatră. Foarte bine: bădăranul, neţesălatul, ţăranul olandez, poliţistul analfabet se va căţăra pe povârniş.

Se urcă în automobil şi îl trase îndărăt, oprind într-o scrâşnitură de frâne şi de prundiş, apoi merse înainte, până la o mică platformă de parcare, scoţând astfel maşina cu totul înafara şoselei. Îşi luă binoclul şi porni pe jos, căutând un loc bun de căţărat; deodată se opri — auzise parcă un zgomot. Ce anume? Era greu de precizat. Clipocitul apei şi murmurul vântului printre crengi acopereau oarecum celelalte zgomote. Mişcările unei persoane nu s-ar fi făcut uşor auzite. Van der Valk nu avea talente de cercetaş; nu poseda nici măcar o armă. Old Shatterhand Van der Valk pufăi şi scuipă printre tufe, drept în jos, într-un gen foarte apaş.

Nu-i va fi greu să găsească locul; tot ce avea de făcut era să urce până ce va putea vedea şoseaua de la distanţa şi înălţimea potrivită. Destul de aproape pentru a azvârli o piatră cam de un kilogram, şi destul de departe pentru a-ţi asigura un bun câmp de tragere — distanţa nu era mai mare de patruzeci de metri. Mai găsi acolo trei pietre mult mai mari, aşezate grămadă; aşadar piatra lui nu fusese eroina ultimei repetiţii. Anne-Marie se exersase şi cu conuri de brad. Voia să stabilească exact momentul aruncării, astfel încât să obţină oprirea automobilului la locul potrivit. Zece metri mai în colo sau mai în coace — nu ar fi îngreunat tragerea; Anne-Marie ar fi putut să-l împuşte de-o sută de ori, şi apoi să-l arunce în tufişurile aflate de cealaltă parte a drumului. Cam asta ar fi putut să se întâmple. Dar ea îşi pierduse cumpătul la vederea lui. Ar fi auzit măcar cineva detunăturile? Anne-Marie ar fi putut să-i ia maşina. Dar Opelul ei unde putea fi? Evident, oriunde pe şosea, cam la un kilometru depărtare.

Nimic nu indica prezenţa ei; acele de pin fuseseră învălmăşite, o crenguţă era ruptă. Văzu o ramură de care putea fi sprijinită ţeava armei. Cea mai bună poziţie de tragere era în picioare, nu puteai ţinti în josul dealului, stând culcat. Urmele pe care le găsise Van der Valk ar fi putut fi lăsat de un băieţel obraznic. Un băieţel obraznic înarmat cu o praştie. Dar poliţistul ştia că urmele erau ale ei. Senzaţia pe care o încercase acolo la frontieră, când i se încrâncenase pielea, fusese prea puternică.

Anne-Marie trebuie să fi suit povârnişul — nu mai exista alt drum de întoarcere la şosea, căci el ar fi observat. Ea avusese destul timp să se ascundă dincolo de copacii de pe coama care ieşea în afară, obligând şoseaua să se ridice. Un deal ceva mai înalt şi dacă ar sui până acolo, ar putea vedea ceva, avea să o pună pe Anne-Marie în situaţia de a se deplasa inutil. Se uită la ceas — trecuse de unsprezece. Canisius se va înapoia în jurul ore trei.

— Anne-Marie, strigă el. Anne-Marie, e în util. N-ai să obţii nimic în felul acesta!

Vocea lui răsuna fără putere. De sus nu putea fi auzit. Vântul sufla împotriva lui, spre vale. Urmărirea malului, cu vântul bătând din faţă, nu dă niciodată roade, îşi spuse el. Vegetaţia se rărea. Se opri gâfâind. Îşi zise că se afla la mai bine de trei sute ele metri deasupra nivelului mării.

După cum se aşteptase, dincolo de coamă terenul se ridica în pantă mai domoală, dar mult mai lungă. Copaci rari erau risipiţi printre petice de iarbă bună pentru oi şi capre şi printre colţi de stâncă abruptă. Sus, spre vârf, se

vedea zăpadă. Van der Valk continua să se caţere, oprindu-se doar pentru a se folosi, de binoclu când găsea vreo fâşie de teren, deschis. Acolo sus era mai cald, fiindcă lumina soarelui nu se mai filtra prin frunzişul copacilor. Uneori aerul se răcea brusc, datorită adierilor care porneau dinspre linia zăpezii.

Nu apucă să vadă bine despre ce era vorba; zări doar o străfulgerare puternică. Putea să fie strălucirea unui metal sau sclipirea lentilelor unei lunete care: reflecta soarele ca într-o oglindă. Se uită prin binoclu, dar nu văzu nimic. Trebuia să fie totuşi, pe aproape, îşi spuse. Nu avea un plan anume şi nici, nu-i era frică. Încerca altă emoţie decât pe şosea. Uitase definitiv de carabină, aşa că detunătura îl luă prin surprindere; n-ar fi crezut niciodată că i s-ar putea întâmpla aşa ceva. Era o surpriză fizică, dacă se poate numi astfel, acea mână de fier ţâşnită din neant care-l izbi în plin mai sus de şale, catapultându-l zece metri în josul povârnişului, rupându-i şi luându-i răsuflarea şi cufundându-l în nefiinţă. Totuşi, înainte de a-şi pierde cunoştinţa avu timp să înregistreze surpriza mintală de a fi fost împuşcat. M-a împuşcat, îşi spuse el cu glas arţăgos de fată bătrână. Căţea idioată. Simţi o durere ascuţită de pe urma zdreliturilor de pe nas şi frunte. Se zgâriase singur în cădere.

Idioată mică — rosti el. Ce va face acum când îşi va da seama că m-a omorât!? Probabil că va afla, în sfârşit, că nu e o ucigaşă. Acum nu va mai putea sta la pândă, aşteptându-l pe Canisius. Se va preda eventual poliţiei. Nu mă supăr că am fost omorât, fiindcă tot trebuia să se întâmple o dată. Dar e prea stupid. Nimeni nu ştie asta, în afară de mine.. Şi leşină.

— Cum te mai simţi? întrebă domnul Lira.

Îl chestiona pe Van der Valk punct cu punct, fără să se grăbească, fără să manifeste vreo surpriză şi fără să aducă critici, mărginindu-se să noteze încet într-un caiet şcolăresc cu scrierea sa energică. Un scris frumos, lizibil, ca al unui învăţător,

— Mă simt perfect. Nu e deloc dezagreabil. Sunt ca un bebeluş nou născut. Sunt întors pe toate feţele, spălat, masat, aşezat pe oala de noapte, şi silit să dorm. Ei se bucură de asta şi eu nu mă supăr. Mă întreb doar cât va mai dura. Atât.

— Un coleg de-al dumitale a venit să mă vadă. Sunt plini de solicitudine. La început erau oarecum contrariaţi fiindcă ai ajuns tocmai pe coclaurile astea, dar am avut eu grijă să le spun câteva lucruri care i-au pus pe gânduri.

Am să întocmesc pentru ei un raport frumuşel. Nu vor putea să spună că le-ai depăşit instrucţiunile, pur şi simplu nu vor îndrăzni. I-am explicat cum stau lucrurile şi prietenului dumitale, financiarul.

— Canisius?

— Canisius. Nu ţi s-au oferit niciodată elementele necesare, nu-i aşa? Cum s-a pus totul la cale, de ce a insistat să fii desemnat dumneata sau altcineva cu aceeaşi experienţă?

— Nu. Nu mi s-a spus nimic.

— Am luat totul de la început şi cred că am descoperit adevărul. I-am speriat puţin zornăind lanţurile. Scot cu cleştele tot ce vreau să ştiu. I s-a cerut să rămână la dispoziţia judecătorului de instrucţie, şi s-a emis un mandat de aducere. I-am arătat glonţul pe care l-am găsit pe povârniş, sub dumneata. Glonţul care a trecut prin doamna Marchal, spuse sec Lira, l-am lăsat acolo unde era. L-am pus pe birou şi, cu un ton foarte melodramatic, l-am întrebat dacă îşi dă seama cât de uşor ar fi putut să fie găurit el. Ai observat că pe oamenii de speţa lui nu-i sperii cu codul penal. Cunosc cu toţii toate legile şi ştiu dinainte că n-au săvârşit nici cea mai neînsemnată ilegalitate; dar dacă reuşeşti să-i înfricoşezi fiziceşte, se topesc. Se înmoaie ca o îngheţată sub razele fierbinţi ale soarelui.

Van der Valk îl asculta fermecat.

— Nu trebuie să râd, pentru că mă doare, dar povesteşte-mi totul.

— Ei bine, după ce-am ascultat toată povestea dumitale, am citit raportul întocmit la Strassbourg şi am obţinut unele informaţii asupra companiei Sopex din Paris. Am remarcat câteva puncte care m-au izbit. Aceleaşi lucruri care te-au pus pe gânduri pe dumneata, aceleaşi lucruri care au iritat Strassbourgul. De ce a insistat Canisius să angajeze un poliţist profesionist? De ce a acţionat cu atâta grabă, când Jean-Claude Marschal trebuia, mai devreme sau mai târziu, să-şi facă totuşi apariţia? Şi aşa mai departe… Trebuie să priveşti toată afacerea aceasta ca o luptă între oameni cu caractere opuse. Canisius, i-a înţeles perfect pe aceştia doi. A provocat între ei conflicte peste conflicte. Pe de o parte l-a plictisit şi l-a iritat pe Marschal cu şiretlicuri meschine şi expediente josnice în legătură cu întreprinderea. Dacă un concurent trebuia atacat, îl împingea pe Marschal pe primul plan. Dacă trebuia mituit un furnizor, îl punea pe Marschal s-o facă. Pe de altă parte, se întrecea s-o linguşească pe Anne-Marie. Ştiind că ea îşi va sâcâi necontenit soţul, îndemnându-l să-şi apere drepturile, să lupte, să lucreze pentru întreprindere şi să-şi păstreze controlul asupra ei, în loc să stea pasiv

şi să aştepte să fie treptat deposedat de Canisius. Canisius, însuşi a destăinuit doamnei Marschal că, la Paris, bătrânul Marschal îşi pierde cu încetul controlul asupra întreprinderii şi că era numai o chestiune de timp ca acest control să treacă în mâna oamenilor săi. Canisius ştia că Jean-Claude avea să fugă. Şi Anne-Marie o ştia. Nici Canisius şi nici ea nu au fost prea surprinşi când faptul s-a consumat. Ideea de a pune poliţia, pe urmele lui Jean-Claude a fost pur şi simplu un mijloc de presiune asupra acestuia. Anne-Marie nu a sezisat de la început adevărul adevărat.

— Era nehotărâtă, interveni Van der Valk amintindu-şi de vizita pe care o făcuse doamnei Marschal în casa din Amsterdam. A încercat să pună stavilă urmăririi, dar n-a reuşit. Afacerea luase o întorsătură prea oficială.

— Ai pus punctul pe „i”. În acest scop s-a şi adresat Canisius, şefului dumitale. Dorea să se întreprindă o acţiune pompoasă, oficială, rigidă. Putea să fie şi un alt motiv, pe care-l bănuiesc doar. Un profesionist al brigăzii criminale, tocmai prin educaţia, pregătirea şi experienţa sa, şi-ar imagina afacerea cu unele dedesubturi care i s-au ascuns, eh? Se va lua după Marschal, întrebându-se dacă nu va descoperi ceva necurat. În realitate, nu exista nimic dubios, dar cine ar fi admis acest lucru? Poate că îl supraestimez pe prietenul nostru, Canisius, dar nu pot să nu-i recunosc o viclenie complexă, tipică genului său. Când Jean-Claude a fugit cu nemţoaica aceea, Canisius a înregistrat un succes care a depăşit visurile sale cele mai îndrăzneţe şi mai optimiste. Nu numai că Marschal s-a comportat într-un mod absolut lipsit de prevedere şi de judecată, dar a săvârşit un delict penal care a pus în picioare întreaga poliţie germană. Financiarul dumitale era atât de sigur de reuşită, încât n-a putut rezista ispitei de a telefona doamnei Marschal şi a o lua în zeflemea.

— Incontestabil, aşa s-a şi întâmplat. Anne-Marie a înnebunit. O tortura şi gelozia. Era furioasă rău pe nemţoaică. Când am văzut-o prima oară în Austria, ura ei se revărsa mai ales asupra fetei. Apoi şi-a dat seama că eu constituiam o primejdie mai mare decât îşi închipuise. La început s-a gândit să se sprijine pe mine pentru a-l găsi pe Marschal. Nădăjduia să-l cuminţească şi să-l convingă să se întoarcă acasă. Apoi m-a crezut aliatul lui Canisius, văzând astfel în mine o mare ameninţare. A sperat că la Marschal, atâta vreme cât a mai socotit că i-ar putea vorbi, că l-ar mai putea influenţa, că ar fi posibil sa se aplaneze totul. A încercat să se culce cu mine. Ţi-am spus asta? Când şi-a dat seama că toate manevrele ei n-au avut alt rezultat decât să mă facă mai curios şi mai hotărât să aflu ce dracu’ se întâmplă, şi-a

pierdut capul şi l–a strigat pe Jean-Claude. În primul moment am bănuit-o că încerca să-i transmită un mesaj. Acum mă îndoiesc. Când Marschal a văzut-o în vârful pistei de schi, a fost atât de surprins încât, cred că l–a tulburat mai mult prezenţa ei decât a mea. Ce-i puteam face eu, la urma urmei? Nu aveam niciun motiv serios ca să fac zarvă. Aş fi vrut ca fata să se înapoieze acasă, desigur. În ceea ce-l priveşte, nu doream pur şi simplu decât să stau de vorbă cu el, să aflu ce gândea despre toate.

— Tragedia ei, replică domnul Lira, a fost că Jean-Claude a considerat-o un duşman tot atât de mare ca şi Canisius. De aceea Anne-Marie s-a şi împuşcat, până la urmă. Acum să-ţi explic de ce te-a împuşcat şi pe dumneata. Observase că toate strădaniile ei se încheiau cu eşecuri. Când a aflat că Jean-Claude s-a sinucis în pat o dată cu fata aceea, a suferit un şoc care a făcut-o să-şi piardă definitiv busola. Ştii la ce m-am gândit? Ai să mă crezi poate nebun, dar sunt convins că Anne-Marie n-a putut să-i ierte lui Jean-Claude că nu s-a sinucis odată cu ea.

— Nu, rosti Van der Valk încet, nu te socotesc nebun. De altfel, nu ar fi nevoie de nicio explicaţie. Amândoi erau sortiţi să piară. În lumea, de azi, în care trăim noi, indivizii de teapa lui Canisius sunt acei care câştigă.

— Canisius, surâse uşor domnul Lira, gândindu-se la financiar. Ah, rău l-am mai speriat. Dar am obţinut reacţia pe care o aşteptam din partea unui astfel de individ. Dumneata te-ai ales cu glonţul destinat lui. Canisius crede că banii pot cumpăra totul. Va fi oricând gata să te acopere cu daruri. Numai că valul acesta de generozitate nu va dura mult, adăugă Lira cu asprime.

— N-o să-i mai port de grijă. Îi las sarcina, atât de plăcută a pregătiri funeraliilor.

— N-ai dreptate, băiete. Ştiu ce simţi, dar n-ai dreptate. Am vorbit cu soţia dumitale. Mi-am luat libertatea să fac puţină negustorie în contul dumitale. Asigurările sociale îţi plătesc nota spitalului, dar nu-ţi plătesc durerile. N-ar fi exclus să te alegi până la urmă cu o infirmitate. Vei obţine o pensie; nu, nu, nu te certa cu mine.

— Şi eu sunt poliţist, ştiu cum merg lucrurile. Să spunem că poliţia te va pensiona — cât vei obţine? Ce vârstă ai, patru zeci? Nici măcar douăzeci de ani de serviciu. Cât ai căpăta? Aşa că nu mai face pe nebunul cu mine. L-am strâns cu uşa pe domnul Canisius al dumitale. Administraţia averii Marschal, am asta în scris, va tripla despăgubirile datorate dumitale sau soţiei dumitale.

— Dă-mi o ţigară. Ce spun doctorii despre mine? Incapacitate totală?

— Nu pot să spună aşa ceva. Sunt optzeci la sută siguri, mi-au declarat ei, că te vor pune pe picioare ca pe un nou-născut. Îl cunosc foarte bine pe Gachassin. Când spune el aşa ceva, înseamnă că aşa e. Van der Valk râse.

— Cum dracu' ai reuşit să obţii de la Canisius un lucru ca acesta? Pe individul ăsta nu-l înspăimânți uşor.

Domnul Lira începu să râdă şi el.

— Eu n-am putut să-l înspăimânt. Soţia dumitale însă a reuşit. Drăguţă femeie, soţia dumitale. Am chemat-o la birou pe când era şi Canisius acolo — vroiam să-i pun faţă în faţă.

Lira râse cu hohote,

— Să vezi ce frumos l-a mai aranjat,

— Ce-a spus Arlette?

Van der Valk o ştia pe soţia sa impulsivă şi capabilă de orice. Nu se deosebea mult de Anne-Marie Marschal.

— S-a dus de-a dreptul la Canisius, spuse Lira înveselit, şi i-a spus că la nevoie nu s-ar da în apoi să-l împuşte. Canisius şi-a dat seama cu cine are de-a face. Ţi-am spus că numai spaima fizică le vine de hac indivizilor ăstora care se cred atât de superiori nouă. În viitor toate femeile vor constitui pentru el un îngrijorător semn de întrebare.

Van der Valk râse iară.

— Ce impresie ţi-a făcut. În sfârşit, am încurcat-o rău…

Îl durea efortul.

— Dar merit unde am ajuns — într-un cerc…

— Nicio impresie. Toţi am face-o.

Îi dădu mâna. În aceiaşi timp Lira se uită într-acolo. Era Ariette.

— Bună ziua, doamnă, tocmai plecam. Totul s-a aranjat. Când vrei putem sa terminam, îi spuse lui Van der Valk.

Se opri la uşă şi pocni din degete:

— Mă urmăreşte o frază pe care încerc sa mi-o reamintesc. La Bruyere. O frază care pentru studenţii din filosofie. Am avut-o ca tema pentru bacalaureat. Doamne, câți ani au trecut de atunci.

Van der Valk se uită Ia el cu privirea pierduta.

— Eu o ştiu, râse Ariette.

Se apropie de pat şi se aplecă pentru ai da un sărut

— Tu n-o ştii, bietul meu lup, tu de asemenea olandezule. *Tout est dit*…

— Totul s-a spus şi noi am venit prea târziu.

— De mai bine de şapte mii ani de când oamenii există şi gândesc.

Van der Valk izbucni iarăşi râs:

― Pentru asta vom ciocni, toţi trei, bineînțeles, după ce mă voi pune: pe picioare.

― E cazul să-l invităm şi pe Canisius? Întreba maliţios Ariette.